ਕੈਨੇਡੀਅਨ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਸੱਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੋਚ
CANADIAN PUNJAB TIMES
Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada
SINCE : 2007
: www.thepunjabtimes.ca
: canadianpunjabtimes@gmail.com
Vol - 19 | 17 January, 2025 | C | ੪ ਮਾਘ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸੰਮਤ ੫੫੬ | Ph.: 604-338-7310 | FAX : 604-572-3638 | /canadianpunjabtimes

New Location
Punjab Insurance Agency Inc.
Super Visa Insurance
ਸੁਪਰ ਵੀਜ਼ਾ ਵਿਜ਼ਟਰ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
• ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ • ਟਰੈਵਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
• ਡਿਸੇਬਿਲਟੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ • ਵਿਜ਼ਟਰ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
• ਮੋਰਟਗੇਜ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ • ਨਾਨ ਮੈਡੀਕਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
• ਮਨੀ ਬੈਕ ਟਰਮ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
• ਡੈਂਟਲ ਐਂਡ ਮੈਡੀਕਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
ਜਸਵੀਰ ਗਰੇਵਾਲ
778.317.6262
jasvirgrewal0596@gmail.com
#103, 15300 - 68 Ave (Near Dukh Nivaran Gurdwara Sahib), Surrey B.C.

ICC Accounting Services Inc.
ICC ACCOUNTING SERVICES INC.
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
Gurnek Bangar
(Pasla)
604-597-0991
778-895-7444
: icc.accounting@yahoo.ca
: 8740 - 140A St., Surrey, BC V3W 0M4

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2023-2024 ਦੌਰਾਨ ਲੱਗਭਗ 15,000 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਲਾਜ ਉਡੀਕਦੇ ਹੋਈ ਮੌਤ

2023 ਅਤੇ 2024 ਦੇ ਦੌਰਾਨ 4,516 ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਜਰੀਆਂ ਅਤੇ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਇਕ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਾਲ 2023 ਤੋਂ 2024 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 15,000 ਲੋਕ ਸਰਜਰੀ ਜਾਂ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਮਰ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 30 ਫੀਸਦੀ ਮੌਤਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ (ਬੀ.ਸੀ.) ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ।

ਸੈਕੰਡਸਟ੍ਰੀਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ 988 ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਰਜਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 3,528 ਲੋਕ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਬੈਠੇ।

ਪਰਿਵਾਰਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ "ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ" ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ "ਜੇ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੀ.ਟੀ ਸਕੈਨ ਲਈ ਭੇਜਦੀ ਹਾਂ, ਜੋ ਸਧਾਰਨ ਸਕੈਨ ਨਹੀਂ, ਪਰ

2018 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਲਾਜ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ 74000 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਮੌਤ

ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਖ਼ੂਨ ਖੰਘਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਸੰਦੇਹ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੈਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਕਬੂਲਯੋਗ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 10 'ਤੇ

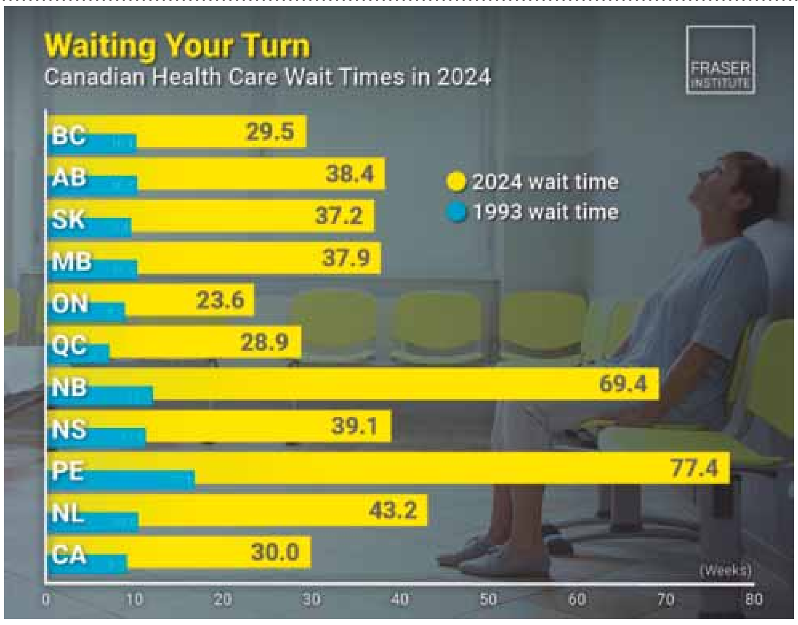

ਟੈਰਿਫ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਓਨਟਾਰੀਓ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸੰਨ 2028 ਤੱਕ ਲੱਗਭਗ 6.25 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ

ਟੈਰਿਫ਼ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਧੇਗੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿੰਗਾਈ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਓਨਟਾਰੀਓ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ. ਸੂਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੱਗ ਫੋਰਡ ਅਤੇ ਡੇਵਿਡ ਈ.ਬੀ. ਨੇ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ 'ਤੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਸੰਨ 2028 ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ 6.5 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੱਗ ਫੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੂਬੇ 'ਚ 5 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 10 'ਤੇ

ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ZIRA
CURRENCY EXCHANGER LTD.
ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੇਟ
ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ
604-562-7000, 604-314-0000
#397-8148-128 ST.
(PAYAL BUSINESS CENTRE) SURREY

HOMELAND MORTGAGE CORP.
ਜੇ ਮੋਰਟਗੇਜ਼ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੋ।
ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੋਰਟਗੇਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਘੱਟ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Kuldip Singh Panesar
Mortgage Consultant
Cell : 604-308-6839
204-7928-128, Street York Business Centre, Surrey BC V3W4E8

KOHALY PRINTING & BINDERY LTD.
WEDDING CARDS
FULL COLOR SIGNS
WINDOW DECALS
CHEQUES
OFFSET PRINTING, DIGITAL PRINTING
604-594-2324
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ
#210-12837-76th Ave, Surrey, B.C.
Website : www.kohalyprinting.com
E-mail : info@kohalyprinting.com

S&S INSURANCE SERVICE
FAST SERVICE AND COMPETITIVE RATES
EXPERT IN
» Construction Insurance » Business Insurance » Home Insurance
» Contractor Insurance » Hard To Place Insurance » Rental House Insurance
CALL NOW
604-319-1000
www.sandsinsurance.ca
6607 Main St, Vancouver 604-324-5711 | 2-8195 120th, Delta 604-635-0890
ICBC

JAS ARORA NOTARY CORPORATION
ਅਸੀਂ ਲਾਈਫ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।
OUR SERVICES
- Affidavits
- Invitation Letters
- Sale/ Purchase / Mortgage
- Travels Consent Letters
- Statutory Declarations
- Power of Attorney
- Sponsorship Letters
Jaswant K. Arora
Notary Public, MA (ALS), MA (Eng.Punjabi)
778-386-9189
#109A-12888 80 Avenue Surrey BC
Email : jas@jasaroranotary.com | Website : jasaroranotary.com

Keep Smiling Denture Clinic
• CARE HOME MOBILE SERVICE | ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
SEMCD
Complete Denture
Implant Denture
Partial Denture
ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ
ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?
ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ।
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ
IF YOU HAVE RECEIVED CANADIAN DENTAL CARE PLAN CARD. BOOK APPOINTMENT
Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist
Book Your Appointment
778-600-0811 6834 King George Blvd Surrey BC 778-600-0810 2644 Cyril St Abbotsford BC

IATA Accredited Agent
SIDHU TRAVEL LTD.
Email : sidhutravel13@gmail.com
ਇੰਡੀਆ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਹਰ ਪਲ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉ।
RANI SIDHU : 604-504-3400, AMAN SANDHU : 604-800-3003
3497 Nightingale Dr. Abbotsford, B.C.
Unit 109-12830 80 Ave, York Centre Surrey
ਭਾਰਤ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
BESTWAY Foreign Exchange Ltd.
ਬੈਸਟਵੇ ਫੌਰਨ ਐਕਸਚੇਂਜ
www.bestwayforeignexchange.com
Sony Sidhu (Zira)
Ph: 778-246-2500 (Abbotsford)
604-592-2676 (Surrey)
Unit 109-12830 80 Ave, York Centre Surrey

PEST CONTROL
RESIDENTIAL & COMMERCIALS
SAFE EFFECTIVE SOLUTIONS
Rats, Mice
Ant, Fire Brats
House Flies
Termites
Spider | Fleas
Bed Bugs
Cockroaches
Silver Fish
ALL SERVICES GUARANTEED
ਅਸੀਂ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜਿਬ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।
Randhir (Randy)
nppestcontrol05@gmail.com
778-683-8964, 778-895-6655

ਹੁਣ ਚਿਲੀਵੈਕ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਦੂਜੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਖੁੱਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ
GABA TIRE
All TIRES AVAILABLE (AS, AT & MT)
WHOLESALE TIRES
ਸਾਨੂੰ ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਚਿਲੀਵੈਕ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
604-897-3235 ABBOTSFORD
604-746-4222 31324 - 107 Peardonville Rd
604-316-3643 CHILLIWACK
BACK SIDE OF CHILLIWACK TAXI : 45877-HOCKING AVE

ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦਾ ਐਲਾਨ : ਅਗਲੀਆਂ ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਉਮੀਦਵਾਰ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਲਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਰਾਈਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, ''ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।'' ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ, ''ਮੈਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣ ਦਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੋਕਸ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਜੋ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅਤਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ।''

ਟਰੂਡੋ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣਗੇ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨਵਾਂ ਆਗੂ ਚੁਣੇਗੀ। ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵਾਂ ਨੇਤਾ 9 ਮਾਰਚ 2025 ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ 6 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸਟੀਆ ਫਰੀਲੈਂਡ ਨੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਗਾਵਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਨੇ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਪਿਨੋ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਵੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫਿਲਹਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦ ਤਕ ਅਗਲੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵਰਿਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਵਰਿਟ ਜਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਪਾਪਿਨੋ ਰਾਈਡਿੰਗ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਟਰੂਡੋ 2008 ਵਿੱਚ ਪਾਪਿਨੋ ਰਾਈਡਿੰਗ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸੀ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸੀਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੀਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲਿਬਰਲ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਆਗਲੇ ਕਦਮ ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਰੋਲ ਅਪਣਾਉਣਗੇ, ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜੇ ਵੀ ਧੁੰਦਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਨੇਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਕਾਫੀ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਡੇਵਿਡ ਈਬੀ ਵਲੋਂ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਟੈਰਿਫ ਸਬੰਧੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਰਯਾਤ ਰੋਕਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੇਵਿਡ ਈਬੀ ਨੇ ''ਆਰਥਿਕ ਜੰਗ'' ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ 25 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਜਵਾਬੀ ਨੀਤੀ, ਨਿਰਯਾਤ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਈਬੀ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬੁਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਸੀ।

ਈਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰਜ਼ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹਨ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਨਿਰਯਾਤ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ''ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ ਸਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਸਭ ਕੁਝ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।''

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਈਬੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਗਰਸਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਨੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਫੈਡਰਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਕਜੁੱਟ ਦਿੱਸੇ ਪਰ ਅਲਬਰਟਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਡੇਨੀਅਲ ਸਮਿਥ ਨੇ ਫੈਡਰਲ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਡੇਨੀਅਲ ਸਮਿਥ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਲਬਰਟਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਜਾਨ ਵਾਲੀ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਝਬੂਝ ਵਾਲਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਟੈਰਿਫ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੀ.ਸੀ. ਦਾ ਫੋਰੈਸਟਰੀ ਸੈਕਟਰ । ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਖੇਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਪਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ. ਉੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੇ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮਿੱਲ ਬੰਦ ਹੋਣਗੇ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਰਿਫ ਨੀਤੀਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਤਦ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਮਿਲੇ ਜਲ ਕਾ ਜਲੁ ਹੂਆ ਰਾਮ ॥
ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੀ ਸੰਪੂਰਨੁ ਥੀਆ ਰਾਮ ॥

ਸਾਡੇ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ

ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ

11 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਐਬਸਫੋਰਡ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ। ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਲੱਖਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਕੀਰਤਨ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਕਥਾ, ਸਿੱਖੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਇਤਿਹਾਸ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ।

ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ

19 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 9:30 ਵਜੇ
ਫਰੇਜ਼ਰ ਰਿਵਰ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ, 2061 ਰਿਵਰ ਸਾਈਡ ਰੋਡ ਐਬਸਫੋਰਡ ਵਿਖੇ ਸਸਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ

19 ਜਨਵਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ 11:30 ਵਜੇ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕਲਗੀਧਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ
ਐਬਸਫੋਟਡ

ਮਾਨਯੋਗ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 5 ਵਜੇ ਤੋਂ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ (29187 Downes Rd, Abbotsford) ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਇਆ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਸਮਾਗਮ 12 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 18 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਚੱਲਣਗੇ। ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ ਜੀਉ। ਅਸੀਸ ਲਈ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 604 825 1550, 604 825 0139 ਜਾਂ 672 966 0241'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ :
ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਨੂੰਹ-ਸਪੁੱਤਰ),
ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਧੀ-ਜਵਾਈ),
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਨੂੰਹ-ਸਪੁੱਤਰ),
ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਨੂੰਹ ਸਪੁੱਤਰ) ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਗਿਰਦ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਨਵੀਂ ਸਰਹੱਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਲੈਕ ਹੌਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਅਤੇ ਡ੍ਰੋਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤੈਨਾਤ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲੈਕ ਹੌਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਅਤੇ ਡ੍ਰੋਨਾਂ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਮੈਗਿੰਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲੈਕ ਹੌਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਹਫਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਰ. ਸੀ. ਐਮ. ਪੀ. ਨੇ ਬਲੈਕ ਹੌਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਲਈ ਕਾਂਟ੍ਰੈਕਟ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਮੈਗਿੰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ 60 ਨਵੇਂ ਡ੍ਰੋਨ ਤੈਨਾਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵਾਧੂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਟਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੈਨਾਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ-ਰੇ, ਮੋਬਾਈਲ ਐਕਸ-ਰੇ ਅਤੇ ਹੈਂਡਹਲਡ ਕੈਮੀਕਲ ਐਨਾਲਾਈਜ਼ਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।"

ਆਰ ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਲੈਕ ਹੌਕ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਤੋਂ ਤੈਨਾਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਮਿਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਵੀਜ਼ਾ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੂਨ 2024 ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ 89 ਫੀਸਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਰੋਤ ਅਨੁਸਾਰ ਟਰੂਡੋ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਰੋਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਰ ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਰਹੱਦ ਲਈ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਨੂੰ ਤੈਨਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ।

ਦਸੰਬਰ 2024 ਵਿੱਚ, ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸਟ੍ਰਾਈਕ ਫੋਰਸ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ $1.3 ਬਿਲੀਅਨ ਦੀ ਰਕਮ ਸੀਮਾਪਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮਾਰਚ 24 ਤੱਕ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨਵੇਂ ਖਰਚ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਪਰ ਉਹ ਛੋਟੇ ਕਦਮ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ।

ਮਿਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ 89 ਫੀਸਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ "ਜੂਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ 91 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ,"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ 'ਚ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਦੁਰਪਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਵਰਤੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਲੈਗਪੋਲਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਵੈਨਕੂਵਰ ਦਾ ਪਲਾਜ਼ਾ ਆਫ਼ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਵੇਚਿਆ ਪਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕੀਮਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ 1986 ਦੇ ਐਕਸਪੋ ਦੇ 40 ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਫਾਲਸ ਕ੍ਰੀਕ ਦੇ ਨਾਲ ਵੇਚੀ ਗਈ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਈਟ, ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵਿਕਸਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਚੁਪ-ਚਾਪ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਲਾਜ਼ਾ ਆਫ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਰਥਚਾਈਲਡ ਗਰੁਪ ਨੂੰ ਚੁਪਚਾਪ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ $400 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਵੇਚਣ-ਕੀਮਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 800 ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ।

ਉਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲਰ ਸੈਰਾ ਕਿਰਬੀ-ਯੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ, ਵਿਕਾਸਕ ਕੋਂਕੋਰਡ ਪੈਸਿਫਿਕ ਨੇ ਪਲਾਜ਼ਾ ਆਫ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ 5,000 ਘਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ 12 ਮਕਾਨ-ਟਾਵਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਟਰਫਰੰਟ ਪਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ, 2015 ਵਿੱਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੰਸਮਿਊਰ ਅਤੇ ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਆਡਕਟਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ।

ਪਲਾਜ਼ਾ ਆਫ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਇਹ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਗਲੈਡਵਿਨ ਔਪਟੀਕਲ
GLADWIN OPTICAL
ਨਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ
EYE GLASSES
CONTACT LENSES
SUNGLASSES
» ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰੇਮਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।
» ਅਸੀਂ ਕਨਟੈਕਟ ਲੈਂਜ਼ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।
» ਐਨਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤੱਸਲੀਬਖਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
» ਅਸੀਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਫਰੀ ਚੈੱਕ-ਅਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

BHUPINDER OBEROI
ਸਾਡਾ ਐਡਰੈੱਸ ਨੋਟ ਕਰੋ
Abbotsford #103-2955 Gladwin Rd.
604-864-8803
Surrey (Kwantlen Square)
Unit # 105, 12568-72 Ave, Surrey
ਸਰੀ, ਡੈਲਟਾ ਅਤੇ ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਜਿੱਥੇ ਨਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤੱਸਲੀਬਖਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਟੈਸਟ ਫਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ
604-594-6940
Unit #105, 12568-72 Ave, Surrey
FREE SIGHT TEST

ਸੂਪਰ ਵੀਜ਼ਾ
ਵਿਜ਼ਟਰ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

MONEY BACK LIFE INSURANCE
- ਲਾਇਫ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਮੋਰਟਗੇਜ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਟ੍ਰੈਵਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਕਰੀਟੀਕਲ ਇਲਨੈੱਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਡਿਸੇਬਿਲਟੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ
Punjab Insurance Agency Inc.
15 YEARS EXPERIENCE
ਬਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 604-835-1212
insuranceresp@gmail.com
MOVE TO : Unit 148-32050 Cedar Lane, Abbotsford
301 - 8128, 128 St. Surrey, B.C.

ਸਾਹ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਲਈ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਦਤਾਂ

ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਫਲੂ ਅਤੇ ਅੱਪਡੇਟ ਕੀਤੇ ਕੋਵਿਡ ਸ਼ਾਟ ਲਗਵਾਓ।

ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਾਧੂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਦਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ।

- ਖੰਘਦੇ ਅਤੇ ਛਿੱਕਦੇ ਸਮੇਂ ਮੂੰਹ ਢਕੋ।
- ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ ਜਾਂ ਸੈਨੇਟਾਈਜ਼ ਕਰੋ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਤਾਂ ਘਰ ਰਹੋ।

ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੋ।

BRITISH COLUMBIA
HealthyHabitsBC.ca

2024 ਵਿੱਚ ਮੌਸਮੀ ਤਬਾਹੀਆਂ ਕਾਰਨ ਬੀਮਾ ਕਲੇਮ ਰਿਕਾਰਡ $8 ਬਿਲੀਅਨ ਤੱਕ ਵਧੇ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ ਮੌਸਮੀ ਤਬਾਹੀਆਂ ਕਾਰਨ ਬੀਮਾ ਕਲੇਮ $8 ਬਿਲੀਅਨ ਦੀ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਗਏ। ਕੈਟਾਸਟ੍ਰੋਫ ਇੰਡੈਕਸ ਅਤੇ ਕਵਾਂਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇੰਕ. (CIQ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 2016 ਵਿੱਚ ਫੋਰਟ ਮੈਕਮਰੀ, ਅਲਬਰਟਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਜੰਗਲੀ ਅੱਗ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪਿਛਲੇ $6 ਬਿਲੀਅਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ 18 ਤੋਂ 20 ਤੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤੂਫਾਨ ਸੂਬੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਇਹ ਤੂਫਾਨ 120 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਬੀਮਾ ਕਲੇਮ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਇੰਸ਼ੁਰੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ (IBC) ਮੁਤਾਬਕ, ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਤੱਕ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ।

ਇਸ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਓਵਰਫਲੋ, ਨਾਲੇ ਬੰਦ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ, ਬੇਸਮੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਗੈਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੂਫਾਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

IBC ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸੀਈਓ ਸਿਲੇਸਟ ਪਾਵਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਜੈਸਪਰ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼

"ਇਨ ਤਬਾਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਂਕੜੇ ਹਜ਼ਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਰ ਕਦਮ ਤੇ ਕਸਟਮਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਖਤਰਨਾਕ ਮੌਸਮੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।"

2024 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਬਾਹੀ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਕੈਲਗਰੀ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੇਲਸਟੋਰਮ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ $3 ਬਿਲੀਅਨ ਦੇ ਕਲੇਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ।

IBC ਮੁਤਾਬਕ, 2019 ਤੋਂ 2024 ਤੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕਲੇਮਾਂ ਵਿੱਚ 115 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਬਦਲੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ 485 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਦਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੈਸਪਰ ਦੀ ਅਗਸਤ 'ਚ ਲੱਗੀ ਜੰਗਲੀ ਅੱਗ, ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਟਰ ਟੋਰਾਂਟੋ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੜ੍ਹ, ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਵੈਸਟਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਡੀਪ ਫ੍ਰੀਜ਼ ਵੀ 2024 ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਾਹੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

idea immigration

- Super Visas
- PNPs

iccrc crcic
EXPRESS ENTRY
Canada's Express Entry immigration

ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਮੌਕਾ

- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ,ਸੱਜਣ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਬੁਲਾਓ
- 12 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਨੈਨੀ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਬੁਲਾਓ। ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਫੈਮਲੀ ਵੀ ਨਾਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਤੇ ਰਫਿਊਜੀ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਅਪੀਲ
  ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ -ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ
- ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਆਰਜ਼ੀ ਵੱਰਕ ਪਰਮਿਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ
- ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਰ, ਟਰੱਕ ਡਰਾਇਵਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ
- ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ
- ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ ਤੇ ਆਏ , ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੋ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
NAVNEET SHARMA
778-320-0620

Phone :604-597-1119 | Fax:604-593-5099
York Centre#209-7928, 128St. Surrey BC V3W 4E8
info@ideaimmigration.com | www.ideaimmigration.com

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਈਵੀ ਰੀਬੇਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਕਿਆ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ Incentives for Zero-Emission Vehicles (iZEV) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ (EV) ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ $5,000 ਤੱਕ ਦੀ ਰੀਬੇਟ ਮਿਲਦੀ ਸੀ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਅਪਡੇਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਫੰਡ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 2019 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 5,46,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਹਨ ਵੇਚੇ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 2019 ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 3.1% ਗੱਡੀਆਂ Zero-Emission Vehicles (ZEVs) ਸਨ, ਪਰ 2023 ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 11.7% ਤੱਕ ਵਧ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 2026 ਤੱਕ 20% ਗੱਡੀਆਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 2035 ਤੱਕ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 100% ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗ਼ਿਓੜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮਾਰਚ 31, 2025, ਜਾਂ ਫੰਡ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਪਰ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਉਪਲਬਧ ਫੰਡ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰਕ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਰੁਕਣ ਨਾਲ ਉਹ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਗੱਡੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕੁਝ ਗਿਰਾਵਟ ਵੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਦੀ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਧਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਫੰਡਿੰਗ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਜੇਕਰ ਨਵੀਂ ਰੀਬੇਟ ਸਕੀਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਗੱਡੀਆਂ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੌਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਗਲੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ iZEV ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ 2025 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਬਨ ਰੀਬੇਟ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਹਫਤੇ 2025 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਬਨ ਰੀਬੇਟ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਅਲਬਰਟਾ, ਮੈਨਿਟੋਬਾ, ਨਿਊ ਬ੍ਰੰਸਵਿਕ, ਨਿਊਫਾਊਂਡਲੈਂਡ ਅਤੇ ਲਾਬਰੇਡੋਰ, ਨੋਵਾ ਸਕੋਸ਼ੀਆ, ਓਨਟਾਰੀਓ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਐਡਵਰਡ ਆਈਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸਸਕੈਚਵਨ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਟੈਕਸ-ਮੁਕਤ ਰੀਬੇਟ ਫੈਡਰਲ ਕਾਰਬਨ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦਾ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਰੀਵਿਨਿਊ ਏਜੰਸੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਰੀਬੇਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਜਲਵਾਯੂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ, ਕਿਊਬੈਕ, ਅਤੇ ਨੌਰਥਵੈਸਟ ਟੈਰੀਟੋਰੀਜ਼ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਬਨ ਕੀਮਤ ਸਿਸਟਮ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਥੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਰੀਬੇਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਯੂਕੋਨ ਅਤੇ ਨੂਨਾਵਤ ਫੈਡਰਲ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਰੀਬੇਟ ਦੀ ਵੰਡ ਆਪਣੇ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਊਲ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਵਧੇਰੇ ਰੀਬੇਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਲਬਰਟਾ: ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ $225 ਮਿਲੇਗਾ, ਜਦਕਿ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਲਈ $112.50 ਵਾਧੂ ਮਿਲੇਗਾ। ਹਰ ਬੱਚੇ ਲਈ $56.25 ਵਾਧਾ।

ਮੈਨਿਟੋਬਾ: ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ $150 ਅਤੇ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਲਈ $225। ਚਾਰ ਮੈਂਬਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ $300 ਤੱਕ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਓਨਟਾਰੀਓ: ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ $140, ਜੋੜੇ ਲਈ $210 ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਲਈ $35 ਵਾਧਾ।

ਨਿਊਬ੍ਰੰਸਵਿਕ: ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ $95 ਅਤੇ ਜੋੜੇ ਲਈ $142.5। ਹਰ ਬੱਚੇ ਲਈ $23.74 ਵਾਧਾ।

ਨਿਊਫਾਊਂਡਲੈਂਡ ਅਤੇ ਲਾਬਰੇਡੋਰ: ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ $149, ਜੋੜੇ ਲਈ $223.5 ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਲਈ $37.25 ਵਾਧਾ।

ਨੋਵਾ ਸਕੋਸ਼ੀਆ: ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ $103, ਜੋੜੇ ਲਈ $154.5 ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਲਈ $25.75 ਵਾਧਾ।

ਪ੍ਰਿੰਸ ਐਡਵਰਡ ਆਈਲੈਂਡ: ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ $110, ਜੋੜੇ ਲਈ $165 ਅਤੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ $220।

ਸਸਕੈਚਵਨ: ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ $188, ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਲਈ $94 ਅਤੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਲਈ $47 ਵਾਧਾ।

ਰੀਬੇਟ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ 2024 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਠ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਨਵਰੀ 2025 ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭੁਗਤਾਨ 19 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਵਿਵਾਹਿਤ, ਸਾਂਝੇ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭੁਗਤਾਨ ਚੈੱਕ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਡਿਪਾਜਟਿ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਲਾ ਰੀਬੇਟ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਜਲਦ ਹੋਣਗੀਆਂ ਦੋ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ

ਐਡਰੀਅਨ ਕਰ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸੀਟ ਹੋਈ ਖ਼ਾਲੀ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜਲਦ ਦੋ ਨਵੇਂ ਕੌਂਸਲਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਉਂਸਲਰ ਐਡਰੀਅਨ ਕਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਡਰੀਅਨ ਨੇ ਬੁਧਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ 14 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਐਡਰੀਅਨ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਏਬੀਸੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਏਬੀਸੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੌਇੰਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਵੰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਡਰੀਅਨ ਕਰ 2011 ਤੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਗ੍ਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਚੌਥੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਵੱਡੇ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਜਿਤੇ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਨਸਿਟੀ ਦੀ

ਕੌਂਸਲਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨ ਬੋਇਲ, ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਸੀ. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੈਨਕੂਵਰ-ਮਾਊਂਟ ਪਲੇਜ਼ੈਂਟ ਸੀਟ ਤੋਂ ਨਿਊ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ (ਐੱਨ.ਡੀ.ਪੀ.) ਨਾਲ ਜਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀਟ ਵੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਦੋਨੋ ਚੋਣਾਂ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਦਲਣਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਐਡਰੀਅਨ ਅਤੇ ਬੋਇਲ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਏਬੀਸੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਟੀਫਨ ਮੋਲਨਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਏਬੀਸੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਏਬੀਸੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕੌਂਸਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਅਰ ਕੇਨ ਸਿਮ ਦਾ ਪਾਰਕ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨਰਸਾਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ । This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਸਾਲ 2024 ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਕਾਇਮ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਉਦਯੋਗ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ 2024 ਵਿੱਚ ਟੀਵੀ, ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਫੋਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਫੋਰ ਕਾਮਪਲੈਂਟਸ ਫੋਰ ਟੈਲੀਕਾਮ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 20,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ 2023 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 38 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਧ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਬਿਲਿੰਗ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਆਈਆਂ।

ਰੋਜਰਸ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ, ਟੈਲਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ 53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬੈਲ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ 46 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਹੋਇਆ।

ਜੀਓਫ਼ ਵਾਈਟਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ 10 ਸੇਵਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ

ਬ੍ਰਾਂਡ ਹਨ ਜੋ 80 ਤੋਂ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਰੁਝਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ ਬਿਲਕੁਲ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਹਾਵਰਡ ਮੇਕਰ, ਜੋ ਕੰਪਲੇਨਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਨੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣਾ ਬਿਲ ਚੈੱਕ ਕਰਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਧੇ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਚਿਤਾਵਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਤਜਰਬਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

NEWTON DENTURE CLINIC INC.
Web: www.newtondentures.ca | Email: newtondentures@gmail.com
ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ।
ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ
"Over 20 years experience as Denturist"
• ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੰਦ ਲਵਾਉਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲਗਵਾਏ ਹਨ। ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਣੇ ਹਨ।
• ਤੁਹਾਡੇ ਲਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ।
• ਬਲਰਾਜ ਨਾਲ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਓ।
• ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਖਾਣਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।
BALRAJ (REGGIE) GILL
R.D. Bsc. Registered Denturist
ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 604-590-9747
Surrey #211-8334-128 St. Surrey BC V3W 4G2
(Second floor Khalsa Business Centre)

DHESI MEAT SHOP
SERVING THE COMMUNITY FOR OVER 16 YEARS.
FOR BEST & FRESH MEAT, VISIT US!
Tandoori Chicken, Lemon Chicken, Goat, Lamb & Pork Tandoori Fish, Shish-Kabab also Supply Fresh Cut Meat.
NOW SERVING IN 3 LOCATIONS
King George Blvd (Bear Creek) 106-13588-88 Avenue Surrey, BC V3W 3K8, 604-501-2277
Fleetwood Location : 104-15933 Fraser Hwy, Surrey, BC V4N 0Y3, 604-593-5222
Sullivan Heights : #102 - 14330 - 64 Ave Surrey, BC, 604-503-2880

JOB AND FAIR
owned by L.S Fair Enterprise
We Provide a reliable and Flexible Workforce,
Ready to meet your labor needs anywhere, Ensuring efficient and timely support across various Locations.
» Move In & Out Cleaning » One Off Deep Cleaning
» After Builder Cleaning » Appliances Cleaning Incl. Oven
» Commercial Cleaning » Pressure Cleaning
» Professional Carpet Cleaning
JASVINDER SINGH
CELL : +1 236-632-6301 | +1 604-512-5001
Email: jobandfair@gmail.com | Web: jobandfair.ca
12844 - 66B Ave. Surrey, B.C.

ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਤੇ ਪਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ

ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ 120 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਵੈਨਕੂਵਰ-ਬਰਨਾਬੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ ਅਜਿਹੀ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠਾ ਹੀ 120 ਫੀਸਦੀ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚਲਾ ਰਹੇ ਚਾਰਲਜ਼ ਟਸੈਂਗ ਨੇ 2020 ਵਿੱਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਜੌਇਸ-ਕਾਲਿੰਗਵੁੱਡ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੈਨੇਸ ਐਵਨਿਊ ਅਤੇ ਬਾਊਂਡਰੀ ਰੋਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਬਰਟੇ ਕੈਫੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਆਪਣੇ ਫਿਲਿਪੀਨੋ ਖਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਉਬੇ ਪੇਸਟਰੀਜ਼ ਲਈ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਟਸੈਂਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਿਜ਼ਨਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਾਕਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ, ਜੋ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਟਸੈਂਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 120 ਫੀਸਦੀ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਸਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਫਸ ਗਿਆ ਹੈ । ਜੋ ਕਿ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੁਖਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।"

ਟਸੈਂਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਪਾਰਿਕ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਬਚਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਿਵੇਂ "ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨਾਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਿਰਾਏ ਬ੍ਰਾਂਚ ਹੈ ਜੋ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਵਪਾਰਕ ਮਕਾਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਐਸੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕੇ।"

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੀ ਲਾਗਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦੋ ਗੁਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਬਰਟੇ ਕੈਫੇ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਆ ਕੇ ਖਾਣਾ-ਖਾਣ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਵਿਆਜ਼ ਦਰਾਂ 'ਚ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਤ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਜ਼ ਦਰਾਂ 'ਚ ਕੀਤੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਆਪਣੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹੁਣ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਬਿਲਾਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਸਰਵੇਖਣ ਐਮ.ਐਨ.ਪੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸੂਚਕਾਂਕ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚਕਾਂਕ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। 2024 ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਪਿਛਲੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲੋਂ 8 ਅੰਕ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬੈਂਕ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਜ਼ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਦਰ 5 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 3.25 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਜਟਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਐਮ.ਐਨ.ਪੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗ੍ਰਾਂਟ ਬਾਜ਼ੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਜ਼ ਦਰਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਜ਼ੀਅਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਈ ਘਰਾਂ ਨੇ 2022 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਉੱਚ ਵਿਆਜ਼ ਦਰ ਵਾਧੇ ਦੀਆਂ ਖਪਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਐਮ.ਐਨ.ਪੀ. ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਘਰ ਬਿਆਜ਼ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੋਰਟਗੇਜ ਰੀਨਿਊਅਲ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾ.ਲ ਵੱਧ ਬੋਝ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਣਾਅ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 51 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ, ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਖਰਚਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ, ਕਾਰ ਮੁਰੰਮਤ, ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮਾਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਕੱਢਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੈ।

ਬਾਜ਼ੀਅਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਿਫਟ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਬਜਟ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। 41 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

27 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਸਕਦੇ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

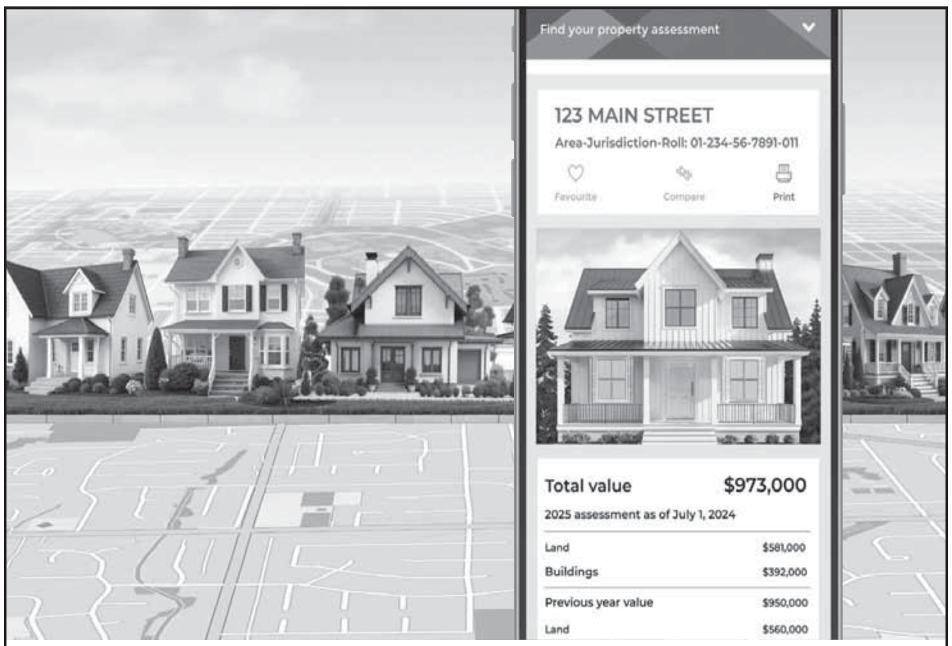

2025 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੋ

bcassessment.ca `ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੱਭੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 2 ਮਿਲੀਅਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਅੱਪਡੇਟਡ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ bcassessment.ca `ਤੇ ਜਾਓ।

2025 ਦੀਆਂ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟਾਂ 1 ਜੁਲਾਈ, 2024 ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀ ਕੀਮਤ `ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ।

ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? bcassessment.ca `ਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਜਾਓ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ 1-866-valueBC ਫੋਨ ਨੰਬਰ `ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਆਪਣੀ ਅਸੈੱਸਮੈਂਟ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਕ 31 ਜਨਵਰੀ, 2025 ਹੈ।

BC ASSESSMENT ਅਸੀਂ ਬੀ ਸੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

» 185/65/15 All-season
» 195/65/15
» 205/55/16
» 205/60/16
» 235/45/18 4 Tire 499$ Free install + Tax
» 4 Tire 299$ Free install + Tax
» 33/15/20 4 Mud Tire 10 ply
» 35/12.50/20 4 Mud Tire 10 ply
» 999$ Free install+Tax

2 YEARS 50000 KM WARRANTY

ਸਾਨੂੰ ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਚਿਲੀਵੈਕ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

CHILLIWACK
45877-HOCKING AVE
604-316-3643
BACK SIDE OF CHILLIWACK TAXI :

ABBOTSFORD
31324 - 107
Peardonville Rd
604-897-3235
604-746-4222
www.gabaautodetailing.com

SIDHU BROTHERS
ACCOUNTING SERVICE LTD.
- PAYROLL - PERSONAL INCOME TAX - CORPORATE INCOME TAX - GST/HST/WCB

We Also Provide Service to get Transport Authority (NSC#, DOT#, MC#, Single State Registration)

WE SPECIALIZED IN
ACCOUNTING FOR TRANSPORT COMPANIES

Jarnail Singh Sidhu
Cell : 604-808-1148
jsidhu61@gmail.com

TEL : 604-502-9988 FAX : 604-501-9900
Address : 12633-67B Ave. Surrey, BC V3W 1G2

ਕੈਨੇਡੀਅਨ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
Canadian Punjab Times

Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada

- Brar Bhagta Bhai Ka
  604-751-1113
- Karamjit Singh Buttar
  Journalist
- Simranjit Singh
  Journalist
- Dr. Puran Singh
  Writer
- Gora Sandhu Khurd
  News Reporter (Punjab)
- Paramjit Singh
  Graphic Designer

Contact for Advertisement
604-338-7310

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

The Canadian Punjab Times is not responsible or legally liable for any news, articles, advertisements or typing mistakes in the news or articles.

Canadian Punjab Times Inc.

(Punjabi Newspaper)

Website :
www.thepunjabtimes.ca

E-mail :
canadianpunjabtimes@gmail.com

Please Note:

The Publisher does not guaranty the interaction of any particular advertisement on a specified date, or at all advertiser, Further, the publisher does not accept liability for printing and advertisement beyond the amount for the space actually occupied by the portion of the advertisements in which error occurs The publisher reserves the right to cancel any contract on which space has not been used within 90 days of from the contract does. All advertising is subject the publishers approved contract must be completed within one year from the date of commencement. Printing of key numbers is not guaranteed.

Publisher is not responsible in any mishappening between the customer and Advertiser.

ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਲੇਖਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਫੋਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲੇਖ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭੇਜੀ ਲੇਖਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੱਭਿਅਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਚੋਂ ਕਿਰਦਾ ਕੈਨੇਡਾ

ਲਿਖਤ : ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਖੁਸ਼ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਸੰਪਰਕ: 88472-27740

ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਤਣਾਅ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਫ਼ੈਸਲੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦਾ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਘਟਾ ਕੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਸਖ਼ਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੰਮ ਲਈ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 2024 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪਗਾਪ (post-graduation work permit) ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਲੇਬਰ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਣ। ਹੁਣ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਮਿਆਂ ਦੀ ਜਆਿਦਾ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਯਮ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੋਰਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਤੇ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਕਰੀਬਨ ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਹੁਸਿਆਰ ਬੱਚੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁਣ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ SPP (Student Partners Program) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਸ਼ਧਸ਼ (Student Direct Stream) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਪੁੱਜੇ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਪਾਸ ਬੱਚੇ SDS ਅਧੀਨ ਹੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਟੂਡੈਂਟ ਲੋਨ ਦਾ ਝੰਜਟ ਸੀ ਤੇ ਲੋਨ ਵੀ ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। SDS ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 2018 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਫੀਸ ਅਤੇ GIC ਤਹਿਤ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਕਰੀਬਨ ਸਭ ਨੂੰ ਹੀ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਕੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪ ਹੀ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਜਾਣਗੇ।

ਅੱਠ ਨਵੰਬਰ 2024 ਤੋਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਰਫਿਊਜੀਜ਼ ਐਂਡ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸਪਿ ਕੈਨੇਡਾ (IRCC) ਹੁਣ ਸਟੂਡੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟ ਸਟ੍ਰੀਮ (SDS) ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਟੱਡੀ ਪਰਮਿਟ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।

IRCC ਨੇ ਨਾਇਜੀਰੀਆ ਤੋਂ ਸਟੱਡੀ ਪਰਮਿਟ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਨਾਇਜੀਰੀਆ ਸਟੂਡੈਂਟ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ (NSE) ਸਟ੍ਰੀਮ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2018 ਵਿੱਚ ਸ਼ਧਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ, ਚੀਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਫਿਲਪੀਨਜ਼ ਸਮੇਤ 14 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਟੱਡੀ ਪਰਮਿਟ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੱਡੀ ਪਰਮਿਟ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮਿਆਰੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਕੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇ ਮਾਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ? ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਪੁਖ਼ਤਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਪੱਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ CBSA (Canadian border Security Agency) ਦੇ ਏਜੰਟ ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ, ਕੰਮਕਾਰ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਪੱਤਰ ਆਦਿ ਚੈੱਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਕੇਲ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖ਼ਬਰ ਵੀ ਸਹੀ ਹੈ। ਜਆਿਦਾਤਰ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਫੋਨ ਪਹਿਲਾਂ ਫੜ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਦੇ ਆਰਡਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਸਟੂਡੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟ ਸਟਰੀਮ ਐੱਸਡੀਐੱਸ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਹਾਲੀਆ ਫ਼ੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸਸ਼ਿ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਵੀਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨਾ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੀਜ਼ਾ ਕੌਂਸਲਰ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ।

ਇਹ ਸਵਾਲ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੀ ਪਰਵਾਸੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੱਥੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਧਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਨੌਬਤ ਕਿਉਂ ਆਈ? ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਬੁਲਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਬਹੁਤ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਤੇ ਪੈਸਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਹੀ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੱਦੋਂ ਵਧ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਖ਼ਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸੌ ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸਨ। 1960ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਗਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਾਪਸ ਦੇਸ਼ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਹੁਤਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੁਖ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਕੈਂਪਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕੈਂਪਸ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ। 2018-19 ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਆਿਦਾ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਠੀਕ ਹੋਈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਲਾਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਰੋਨਾ ਵਿੱਚ ਔਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਰੋਨਾ ਮਗਰੋਂ 30 ਲੱਖ ਫਾਈਲਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇੰਨੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਕਰੋਨਾ ਵਿੱਚ ਸਟਾਫ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸਨੂਈ ਬੁੱਧੀ (AI-Artificial Intelligence) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ। ਏਆਈ ਫਾਈਲ ਸਕੈਨ ਕਰਨੀ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਐਡ ਕਰਨੀ ਭਾਵ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਫਾਈਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਏਆਈ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਕਮਾਂਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਸੱਤ ਬੈਂਡ ਹਨ, ਪਲੱਸ ਟੂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੰਨੇ ਨੰਬਰ ਹਨ, ਫੀਸ ਪੂਰੀ ਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ- ਬਸ ਇਹ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਏਆਈ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਫਾਈਲ ਸਿਲੈਕਟ ਕਰਕੇ ਵੀਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਹੁਤ ਜਆਿਦਾ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਾਈਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਗ਼ਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਜਆਿਦਾ ਫਾਈਲਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਸਾਥੀ/ਪਾਰਟਨਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ, ਓਪਨ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧਣ ਲੱਗੀ, ਕੰਮ ਦਾ ਪ੍ਰੋਸੈੱਸ ਘਟ ਗਿਆ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਬਿਲਕੁਲ ਡਾਊਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਇਆ ਕਿ ਗ਼ਲਤੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ 20 ਲੱਖ ਫਾਈਲਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦਾਅ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30 ਲੱਖ ਤੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਹਰ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਕਲਾਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਚਲਰਜ਼, ਮਾਸਟਰਜ਼ ਡਿਗਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੀਐੱਚ.ਡੀ. ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਵੀਜ਼ੇ ਖੁੱਲੇ ਹਨ। ਪੀਐੱਚਡੀ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਵੀ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਵੋਟਾਂ ਕਰਕੇ ਰੋਕ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀਆਰ ਵੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਲਾਸਾਂ ਨਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਰਫਿਊਜੀ ਕੇਸ ਵੀ ਲਾਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਬਾਰਡਰ ਟੱਪ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਜਾ ਕੇ ਰਫਿਊਜੀ ਕੇਸ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰਫਿਊਜੀ ਕੇਸ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਜਆਿਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫਾਈਲ ਡਾਊਨਲੋਡ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਮੇਲ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਦਿਆਂ ਹੀ ਰਫਿਊਜੀ ਕੇਸ ਲਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਕੀਲ ਸਿਰਫ਼ ਆਪ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਰਾਹ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਲੋਂ ਰਫਿਊਜੀ ਕੇਸ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਗ਼ਲਤੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਪੀਆਰ ਦੀ ਫਾਈਲ ਰਿਜੈਕਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਆਇੰਟ ਬੇਸ 'ਤੇ ਫਾਈਲਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਏਆਈ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ ਮਗਰੋਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਦੇਣੇ ਹਨ ਤੇ 2027 ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹਾਲੇ 2027 ਤੱਕ ਦਾ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਹੁਨਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੀ PNP ਜਾਂ Express Entry ਦੇ ਡਰਾਅ ਜਾਅਲੀ ਹਨ? 3000-3500 ਬੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣੂ ਦਾ ਡਰਾਅ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ? ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਡਰਾਅ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕ ਪੱਕੇ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਘੱਟ ਹਨ। ਜਆਿਦਾਤਰ ਲੋਕ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਗੁਜਰਾਤ, ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਆਦਿ ਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਆਇਲਜ਼ (IELTS) ਬੈਂਡ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਰਸ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਖ਼ੁਦ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਹਾਲੇ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਏਦਾਂ ਹੀ ਚੱਲਣੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਆਉਣ ਦੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਰੁਕ ਜਾਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਕੋਈ ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਕੋਰਸ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। 25-30 ਲੱਖ ਲਗਾ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾ ਜਾਣ। ਸਿਸਟਮ ਏਆਈ ਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ/ਅੱਧਪੜ੍ਹ ਦਾ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੈ, ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਪੈਸੇ ਪਿੱਛੋਂ ਨਾਲ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ।

ਟਕਸਾਲੀ ਪੰਥਕ ਆਗੂ ਬਾਪੂ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇ

ਅਮਰੀਕਾ : ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ 8 ਸਾਲ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬਾਪੂ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਏ। ਉਹਨਾਂ 2015 ਵਿਚ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਵਾਸਤੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ 2023 ਵਿਚ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਲਈ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 91 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਲਏ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹ ਲਏ। ਉਹ 7 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਡੀਐਮਸੀਐਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਾਖਲ ਰਹੇ। 16 ਜਨਵਰੀ 2015 ਨੂੰ, ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਲਗਭਗ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਣਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

11 ਫਰਵਰੀ 2015 ਨੂੰ, ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਜਕਿਰ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕੈਦੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕੌਣ ਸੀ ਬਾਪੂ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ?

ਬਾਪੂ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁੰਨ ਦਾ ਮਰਨ ਵਰਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਮਰਨ ਵਰਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 16 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ 82 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 14 ਜਨਵਰੀ, 2023 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਰਤ ਤੋੜਿਆ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮਣੀਪੁਰ ਦੀ ਇਰੋਮ ਸ਼ਰਮੀਲਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਰਨ ਵਰਤ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਸਨਪੁਰ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਵਰਤ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਦਯਾਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ। ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ 90ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਮਰਨ ਵਰਤ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹਮਾਸ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨੇੜੇ: ਕਤਰ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ : ਕਤਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਹਮਾਸ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੰਗਬੰਦੀ ਅਤੇ ਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ 'ਸਭ ਤੋਂ ਕਰੀਬ' ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮਾਜਿਦ ਅਲ-ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਅੱਜ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਤਰ ਹਮਾਸ ਨਾਲ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਵਿਚੋਲੀਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਮਾਸ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਜੰਗਬੰਦੀ ਅਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਖਰੜਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। 'ਏਪੀ' ਨੇ ਤਜਵੀਜ਼ਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਇਜ਼ਰਾਇਲੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਿੰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ। ਸਮਝੌਤਾ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹੇਗਾ। ਪਹਿਲਾ ਗੇੜ ਹਮਾਸ ਵੱਲੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ 33 ਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮਹਿਲਾ ਇਜ਼ਰਾਇਲੀ ਸੈਨਿਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 50 ਫਲਸਤੀਨੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਇਤਮਾਰ ਬੇਨ-ਗਵੀਰ ਨੇ ਅੱਜ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕਤਰ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਗਾਜ਼ਾ ਜੰਗਬੰਦੀ ਅਤੇ ਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕੈਬਨਿਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦੇਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੇਨ ਗਵੀਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬੈਜ਼ਾਲੇਲ ਸਮੋਟ੍ਰਿਚ ਨੂੰ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਯਤਨ ਵਿੱਚ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਹਮਾਸ ਅੱਗੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਰਾਤ ਕੀਤੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 18 ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਹਮਾਸ 15 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕਰੀਬ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸੂਬੇ ਚ' 78 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ): ਟਰੰਪ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈਸੀਈ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੇ ਡਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਕੇਰਨ ਕਾਉਂਟੀ ਵਿੱਚ ਯੂਐਸ ਬਾਰਡਰ ਗਸ਼ਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਹੰਗਾਮਾ ਮਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 60 ਏਜੰਟ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ 78 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਰੂ, ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ, ਸਲਵਾਡੋਰ,ਹੋਂਡੁਰਸ,ਇਕਵਾਡੋਰ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬਾਰਡਰ ਪੈਟਰੋਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਏ.ਬੀ.ਸੀ ਨਿਊਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਐਸਬੀਪੀ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਕਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਇੱਕ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਯੂਐਸਬੀਪੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀਬੀਪੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਰੋਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣ ਲਈ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਰਿਟਰਨ ਟੂ ਸੇਂਡਰ ਚਲਾਇਆ, ਹੈ।ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ।

ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਕੈਰਨ ਗੋਹ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਸੰਘੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਘੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ ਨਿਵਾਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਸਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਥਿਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ।ਐਮਰੀਕਨ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ ਦੱਖਣੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਓਲੀਵਰ ਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦੀ ਗਸ਼ਤੀ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਸਪੈਨਿਕ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ।

Diamond
Sweets & Restaurant
3 LOCATIONS
» SURREY
#102-15933 Fraser Hwy, Surrey, BC
604-593-5566
» LANGLEY
#102-7228 192 St. Langley, BC
604-372-4949
» DELTA
#160-8047 120St. Delta, BC
604-5917277
Specialised in all kinds of Indian Sweets & Foods
We do Catering for all Occassions
Open 7 days a Week
10:00am to 10:00pm

ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ,
(lawnmower)
ਵਾਸ਼ਰ ਡਰਾਇਰ, ਮਿਕਸੀ,
ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਵਾਜਬ ਰੇਟ ਤੇ
ਠੀਕ ਕਰਵਾਓ

REPAIR & SERVICES
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
604-773-7258 (ਸਰੀ)

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2023-2024 ਦੌਰਾਨ ...

ਨਹੀਂ।" ਪਰਿਵਾਰਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹਾਲੀਆ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੈਨ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ, ਇਹ ਸਕੈਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕੰਡਸਟ੍ਰੀਟ ਦੋਵੇਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਸਮਿਆਂ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਚੱਕਰ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਫੋਨ-ਈਮੇਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਪਰਿਵਾਰਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਜਰੀਆਂ ਲਈ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਕੀ ਹਨ, ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਇਲਾਜ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਹੀ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਹ ਗੱਲ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹਲ ਲਈ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਰੂਮ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਇਮੀਜਿੰਗ ਉਪਕਰਣ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜੁਟੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਜਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਨੇ ਨੌਂ ਨਵੇਂ ਸੀ.ਟੀ ਸਕੈਨ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ 18 ਨਵੇਂ ਐਮ.ਆਰ.ਈ. ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2016/17 ਨਾਲੋਂ ਅੱਜ ਐਮ.ਆਰ.ਆਈ. ਸਕੈਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 83% ਅਤੇ ਸੀ.ਟੀ. ਸਕੈਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 43% ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਲਬਰਟਾ, ਕਿਊਬੇਕ, ਨਿਊਫਾਊਂਡਲੈਂਡ ਅਤੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਅਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਾਟਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 28 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਟੈਰਿਫ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ...

ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ. ਸੂਬੇ 'ਚ 1 ਲੱਖ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚ ਪੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਟੈਰਿਫ਼ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਾ ਵਧੇ, ਅਤੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਅਸਰ ਅਮਰੀਕਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਪਏ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ 2 ਤੋਂ 5 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ਼ ਮਹੀਨਾਵਰ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰਜ਼ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਏਬੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬ੍ਰੈਂਡਾ ਬੇਲੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

ਡੇਵਿਡ ਏਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਯੁੱਧ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਦੋਹਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਖ਼ਤਰਾ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਡੇਵਿਡ ਈਬੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੀ.ਸੀ. ਬਲਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਧਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈਣਗੀਆਂ।"

ਬੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬ੍ਰੈਂਡਾ ਬੇਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਟੈਰਿਫ਼ ਅਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪਾਬੰਦੀਕਾਰੀ ਕਦਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੈਰਿਫ਼ ਦੀ ਮਾਡਲਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ, 2025-26 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀ.ਸੀ. ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਗਭਗ $69 ਬਿਲੀਅਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਏਡਲਟ ਸਟਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਕੈਦ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਇਆ

ਖਾਸ ਰਿਪਰੋਟ

ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਪਹਿਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣਗੇ।ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਨੋਨੀਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਪੋਰਨ ਸਟਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ (ਹਸ਼ ਮਨੀ) ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ, ਨਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨਹੱਟਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਜੁਆਨ ਐੱਮ. ਮਰਚੇਨ 78 ਸਾਲਾ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਟ ਖੜਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਟਰੰਪ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਟਰੰਪ 20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣਗੇ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ 2016 ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਾਹੀਂ ਸਟਾਰ ਸਟੋਰਮੀ ਡੈਨੀਅਲਜ਼ ਨੂੰ 1,30,000 ਡਾਲਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਟਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਸਟਿਸ ਮਰਚਨ ਲਈ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਸਟਿਸ ਮਾਰਚਨ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਗੇ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਕਦੋਂ ਕੀ ਹੋਇਆ?

ਮਾਰਚ 2023: ਮੈਨਹਟਨ ਡੀਏ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ 2016 'ਚ ਸਟੌਰਮੀ ਡੈਨੀਅਲਜ਼ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ।

30 ਮਈ, 2024: ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਰੀਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ 34 ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

19 **ਨਵੰਬਰ**, 2024: ਡੀਏ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ 'ਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

22 **ਨਵੰਬਰ,** 2024: ਜੱਜ ਮਰਚਨ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ।

3 **ਜਨਵਰੀ**, 2025: ਜੱਜ ਮਰਚਨ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ।

10 **ਜਨਵਰੀ** 2025: ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਟੌਰਮੀ ਡੈਨੀਅਲਸ ਕੌਣ ਹਨ?

ਸਟੌਰਮੀ ਡੈਨੀਅਲਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਸਟੈਫਨੀ ਕਲਿਫੋਰਡ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਲੁਈਸਿਆਨਾ ਵਿੱਚ 1979 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।

2004 ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲੇਖਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੋਰਨ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ।ਬਤੌਰ ਸਟੇਜ ਪਰਫਾਰਮਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਾਮ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰਮੀ ਸ਼ਬਦ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਮਰੀਕੀ ਬੈਂਡ ਮੋਤਲੇ ਕ੍ਰਿਊ ਦੇ ਬੇਸ ਗਿਟਾਰਿਸਟ ਨਿੱਕੀ ਸਿਕਸ ਦੀ ਧੀ ਸਟੋਰਮ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਡੈਨੀਅਲਸ, ਅਮਰੀਕੀ ਵ੍ਹਿਸਕੀ ਬ੍ਰਾਂਡ ਜੈਕ ਡੈਨੀਅਲਸ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਲਿਫੋਰ ਨੇ ਇਸ ਵ੍ਹਿਸਕੀ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਇਹ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਡਰਿੰਕ ਹੈ।' ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਦਿ 40-ਯੀਅਰ-ਓਲਡ ਵਰਜਿਨ' ਅਤੇ 'ਨੌਕਡ ਅੱਪ' ਫਲਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਮਿਓ ਰੋਲ ਅਤੇ ਪੌਪ ਬੈਂਡ 'ਮਾਰੂਨ ਫਾਈਵ' ਦੇ ਗੀਤ 'ਵੇਕ ਅੱਪ ਕਾਲ' ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਉਹ ਹੋਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ 2010 ਵਿੱਚ ਲੁਈਸਿਆਨਾ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਦੌੜ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਪੇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ, ਡੇਵਿਡ ਡੋਰਫ਼ਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਰਅਸਲ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਹੁਣ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਤਾਂ ਹਨ, ਪਰ 34 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡੇਵਿਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੱਜ ਜੁਆਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੱਥੋਂ ਬੱਝਵੇਂ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਟਰੰਪ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਰਜੇ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਦੇ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਹਿੰਸਕ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੁੰਦਾ ਯਾਨੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ।ਡੇਵਿਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਟਰੰਪ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਜੱਜ ਜੁਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤ ਹੁੰਦੇ। ਟਰੰਪ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ।

ਪਰ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਫ਼ੈਡਰਲ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੂਬਾਈ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਾ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੌਰਨ ਸਟਾਰ ਸਟੌਰਮੀ ਡੇਨੀਅਲਜ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 2006 ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਟਾਰਨੀ, ਮਾਈਕਲ ਕੋਹੇਨ ਨੇ ਡੇਨੀਅਲਜ਼ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ 130,000 ਡਾਲਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੋਹੇਨ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਹੇਨ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਸਪਰਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਇਸ ਡੀਲ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

SINCE : 2007
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦਾ 18 ਵਾਂ ਸਾਲ

24 ਘੰਟੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹੋ
www.thepunjabtimes.ca
ਲੇਖ ਅਤੇ ਚਲੰਤ ਮਸਲੇ
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ
ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜੋ
It's Time To Grow Your Business
Advertise with us...
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਸੱਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੋਚ
: canadianpunjabtimes@gmail.com
Contact : 604-338-7310

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਉਂ?

ਲੇਖਕ : ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਰਡ ਮੈਕਾਲੇ ਤੋਂ 1835 ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਕੀਤਾ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਭੰਨ-ਤੋੜ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਰਸਮੋ-ਰਿਵਾਜ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਸ਼ਾਵਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਕਾਲੇ ਮਿੰਟਸ ਦਿੱਤੇ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੈਕਾਲੇ ਮਿੰਟਸ (1835) ਨੂੰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀਆਂ ਅਮੀਰ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਰੂਹਹੀਣ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਹੋ ਗਈ; ਕਲਰਕ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚੋਂ ਸਿਖਣ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਘਟਦੀ ਗਈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਮਾਰਾਜ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਜ ਦਾ ਟੂਲ (ਹਥਿਆਰ) ਬਣਾ ਲਈ ਗਈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਰਾਜਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

1882 ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਅਮ ਹੰਟਰ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੱਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਖੂਨੀ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਅਧੀਨ ਕਰ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਬਰੈਟਨ ਬੁੱਡਜ਼ ਨੇ 1944 ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦਾ ਖੇਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਨ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਉਂ ਸਿੱਖਿਆ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਆਈ।

1952-53 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਦਾਲੀਅਰ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਚੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ, ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣਾ, ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਗੁਣ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਦਾਚਾਰ, ਕਿੱਤਾ ਮੁਹਾਰਤ, ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਗਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਰਗ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦੇਣੀ ਰੱਖੀ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਠਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 1968 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ' (1964-66) ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਬਜਟ ਦਾ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਦੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਬਜਟ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੱਖ ਕੇ ਕੰਮ ਚਲਾਇਆ। ਕੋਠਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਸਭ ਲਈ ਮੁਫ਼ਤ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ, ਖੇਤਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ, ਤਿੰਨ ਭਾਸ਼ਾਈ ਫਾਰਮੂਲਾ (ਖੇਤਰੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ), ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਸਾਵੇਂਪਣ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਉਦਯੋਗਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਕੰਡਰੀ ਤੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਭ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ 10+2+3 ਫਾਰਮੂਲੇ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਪੰਜ ਕਮਰੇ ਤੇ ਪੰਜ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੋਣੀ ਵੀ ਕਲਾਸ ਰੂਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਢਲੇਗੀ; ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਕਲਾਸ ਰੂਮ ਹੋਣਗੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੋਠਾਰੀ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਫਰੀ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚੰਗੇ ਤੇ ਵਾਜਬ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਲੇਬਸ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਜਾਇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਮਾਡਲ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 42ਵੀਂ ਸੋਧ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ (ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ) ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਹਿਤ 1986 ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਵੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਤਹਿਤ 1991 ਤੋਂ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਨੱਤੀ ਵਿਭਾਗ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ, ਬੋਰਡ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨੇ ਸਨ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਸਮੇਤ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਤਮ ਕਰਨੀਆਂ, 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਰੱਖਣੀਆਂ, ਡੀਏ ਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ ਜਾਮ ਕਰਨੇ, ਐਡਹਾਕ ਤੇ ਠੇਕਾ ਭਰਤੀ ਕਰਨੀ, ਪੇ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰ ਮਾਰਕੀਟ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਆਦਿ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੈਟ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤਹਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਤੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੀਪੀਪੀ ਮਾਡਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇ ਕੇ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੀ ਵਸਤੂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੋਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਇ ਮੰਡੀ ਦੀ ਜਿਨਸ ਬਣ ਗਈ। 1980 ਤੇ 90ਵਿਆਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰੇ ਵਧਾਏ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖਿਆ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੱਟ ਲਾ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਵੇ ਰੱਖਿਆ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਉਂ ਸਿੱਖਿਆ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਆਮ ਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ 2020 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੌਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਦੋ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ; ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟੀਕਰਨ ਤੇ ਦੂਜਾ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਝੁਕਾਅ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਕਦਮ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਹੀ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਮੁਸੋਲਿਨੀ ਨੇ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਫਿਰਕੂ ਤੇ ਖਾਸ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 2023 ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰੀਕੁੱਲਮ ਫਰੇਮਵਰਕ ਤਹਿਤ ਸਿਲੇਬਸ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਕੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਤੀਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਮੋਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਸਾਮਰਾਜ ਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਭਰਮਜਾਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਲੇਬਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਤਬਦੀਲੀ ਤੇ ਛੰਗਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਥਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣਾ ਕੇ ਰਲਗੱਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤਰਕਹੀਣ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਡਾਰਵਿਨ ਤੇ ਲੈਮਾਰਕ ਵਰਗੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਿਲੇਬਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਿਲੇਬਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਲੀ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ ਕਾਮਨ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਕੀਮਾਂ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਲੀਡਰ, ਅਫਸਰਾਂ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੁਫ਼ਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਯਤਨ ਜੁਟਾ ਕੇ ਅਵਾਮ ਦੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਵਿਚ ਪਰਦੇਸਾਂ ਦੇ...

ਲੇਖਕ : ਗੱਜਣਵਾਲਾ ਸੁਖਮਿੰਦਰ
ਸੰਪਰਕ: 99151-06449

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਈ ਜਦ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ੀਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਖ਼ਲ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਘਰ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਵਿਚ ਖਲਲ ਦਾ ਬਾਇਸ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਕੁੜੀਆਂ ਸਹੁਰੇ ਘਰੀਂ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਹੇਜ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦੀਆਂ। ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਫੋਨਾਂ 'ਤੇ ਚੱਕ ਥੱਲ ਕਰਨੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਦੇ। ਆਜ਼ਾਦ ਬੈਠੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਚੱਤੋ ਪਹਿਰ ਮਾਂ ਦੀ ਮੱਤ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਦੇਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਫੋਨਾਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ। ਬੱਚੇ ਜਦੋਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਅਤੇ ਚੱਕ ਥੱਲ ਮਗਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ 'ਚੋਂ ਰੂਹਦਾਰੀ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਤੇ ਪਿਆਰ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਸਪੇਸ ਮਨਫੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਬਈ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਖਾਸ ਰਹਿਤਲ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸੰਗ ਸ਼ਰਮ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਮੁਕਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਈ ਜਿਹੜਾ ਪਿੰਡ ਹੁੰਦਾ ਨਾ, ਇਹ ਘਰ ਘਰ ਦੀ ਹਯਾ - ਇਜ਼ਤ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਬੜੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਵਾਚ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਸੱਸ ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਕਦਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰੀ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਜੁਮਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਬੈਠਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਣਕਿਆਸਿਆ ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਲਾ ਗੁਆ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਇਕ ਸੁਚੇਤ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ:

... ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਬੰਦਾ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਵਿਚਾਰ-ਮੱਤਾਂ ਦਾ ਪਰਸਾਰ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ ਜ਼ਹੀਨ, ਆਈਟੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਮੁੰਡੇ ਲਈ ਹੁੱਬ ਕੇ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆ, ਸੁੰਦਰਤਾ, ਸਰੀਰਕ ਹਾਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਿਆਂ ਯੋਗ ਲੜਕੀ ਲੱਭ ਕੇ ਹਾਂ ਕੀਤੀ; ਤੇ ਫੇਰ ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਮਲਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਰਚਾਈ।

ਸਾਡੇ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਦਾ ਦਬਾਅ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਾ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੱਕ ਟੁੱਟ ਕੇ ਘਰੇ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਉਹ ਜਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਰਗੇ ਸੁਖਾਵੇਂ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਦਾ ਬੋਝ ਹੀ ਸਿਰ ਉਪਰ ਛਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ।

... ਲੜਕਾ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਹਨੇਰੇ ਹੋਏ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦਾ। ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਉਹ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਲਈ ਡਾਈਨਿੰਗ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਅਜੇ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਕੌਲੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ 'ਚ ਪਾ ਹੀ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ। ਲੜਕੀ ਵਿਚੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਫੋਨ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜ ਗਈ। ਲੜਕੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੀਹਦਾ ਫੋਨ ਐ?" ਲੜਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀ ਮੰਮੀ ਦਾ...।" ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਲਿਆ ਮੈਨੂੰ ਫੜਾ...।" ਦਿਨ ਭਰ ਦਾ ਥੱਕਿਆ-ਟੁੱਟਿਆ ਲੜਕਾ ਤਪਿਆ ਪਿਆ ਸੀ- "ਮਸਾਂ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਸਕੂਨ ਦੇ ਚਾਰ ਪਲ ਮਿਲੇ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ।" ਉਸ ਨੇ ਬੁੜ ਬੁੜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ "ਮੰਮੀ ਸਾਡਾ ਐਸ ਵੇਲੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦਾ ਵਕਤ ਹੁੰਦਾ, ਸਾਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈਣ ਦਿਆ ਕਰੋ... ਆਹ ਹੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਚਾਰ ਮਿੰਟ ਹੁੰਦੇ ਆ... ਥੋਨੂੰ ਫੋਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ... ਜਦੋਂ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਆਪਣੇ ਪਰਵਚਨ ਲੈ ਬਹਿੰਦੇ ਹੋ...।" ਸੱਸ ਸਾਹਿਬਾ ਖਿਝ ਗਈ; ਉਸ ਨੇ ਲੜਕੀ ਕੋਲ ਹੇਜ ਜਤਾਇਆ- "ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਰਿਹਾ ਹੀ ਕੁਛ ਨੀ, ਮੇਰਾ ਹਜਾਅ ਹੀ ਲਾਹ ਕੇ ਰੱਖਤਾ। ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਥੋਨੂੰ ਫੋਨ ਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ...।"

ਗੱਲ ਵਧ ਗਈ। ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਵਿਚਕਾਰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਮੈਂ ਮੈਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਹੋਰ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਈ। ਸ਼ਬਦੀ ਜੰਗ ਐਸੀ ਟੇਢੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਚਲੀ ਗਈ ਕਿ ਗੱਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੋਲ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਪੁਲੀਸ ਆਈ। ਰੌਲਾ ਮਾਂ ਦੇ ਹੇਜ ਦਾ। ਤਪੇ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਪਏ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹੁਕਮ ਸਾਦਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ- 'ਲੜਕਾ ਤੁਰੰਤ ਘਰ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 200 ਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾ ਕੋਈ ਫੋਨ, ਨਾ ਕੋਈ ਰਾਬਤਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।'

ਯਕਦਮ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਘਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰ ਕੋਲ ਪਨਾਹ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਝਾਕਣਾ ਵੀ ਮਨ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੇ ਹਫ਼ਤਾ ਦਸ ਦਿਨ ਹੀ ਬੀਤੇ ਸੀ ਕਿ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ, ਉਸ ਇਕੱਲੀ ਤੋਂ ਸੂਤ ਨਾ ਆਵੇ।

ਅਖ਼ੀਰ ਅਤਿਅੰਤ ਦੁਖੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਰਾ ਨਾ ਚਲਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪੁਲੀਸ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਪਈ- 'ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਘਰੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਡਾ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ' ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ- 'ਤੁਹਾਡੇ ਪਤੀ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਘਰ ਅੰਦਰ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਪੂਰਾ ਮਹੀਨਾ ਬਾਹਰ ਕੱਟਣਾ ਪਵੇਗਾ।'

ਦੇਖੋ! ਜੇ ਬੋਲਣ ਕੂਣ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਵਾਧ ਘਾਟ ਐਧਰ ਸਾਡੇ ਵਤਨ 'ਚ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਾਕਾਂ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੇ ਨਜਿੱਠ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਝਗੜੇ ਹੁੰਦੇ ਈ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰਾ ਮਾਹੌਲ ਅਕਸਰ ਆਮ ਵਰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਆਵਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਸੁਖ ਸਕੂਨ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ, ਤੇ ਹੋਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਮਸਲੇ ਪਰਦੇਸਾਂ ਦੇ। ਹੁਣ ਵੱਡਾ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ, ਬਈ ਉਸ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਅਜੇ ਢੇਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ... ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੂਗਾ?

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ: ਗਠਨ, ਪੁਰਨ-ਗਠਨ

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੰਪਰਕ: 9417049417

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 2 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 'ਗੁਨਾਹਗਾਰ' ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ "ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ" ਗਵਾ ਚੁੱਕੇ ਐਲਾਨ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਸੌ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਪਾ ਲੈਣੀ ਲਾਹੇਵੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਮਨ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਸੱਪ ਕੁੰਡਲੀ ਮਾਰੀ ਬੈਠੇ ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਮ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਕੁੱਲ ਖੱਟੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ।ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰਲ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਜਥਾ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਹੋਰ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅਕਾਲੀ ਜਥੇ ਬਣਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1920 ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਲੰਮੀਆਂ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਨੀਲੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ।ਜੁਝਾਰੂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਇਹ ਲੋਕ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਨੁਕਸਾਨ ਰਹਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਮਨ-ਪ੍ਰਚਾਵੇ ਵਾਲੀ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।" ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ 19 ਜੁਲਾਈ 1920 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਛੇ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰਵੀਆਂ ਇਕੱਤ੍ਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਰਗ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਮਸਲਾ 12 ਅਕਤੂਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਲਿਆ, ਨੇ ਹੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਮਨੋਰਥ ਪੰਥਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਤਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਉਣਾ ਸੀ, ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ।ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਗਠਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਸਨ।ਸੋ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੂਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਣ ਦੀ ਬਾਤ-ਚੀਤ ਵੀ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ।ਫਲਸਰੂਪ ਹਾਜ਼ਰ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਵ 14 ਦਸੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਲਈ।ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੰਧਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ 'ਤੱਤ ਖਾਲਸਾ' ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 14 ਫਰਵਰੀ 1921 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਅਕਾਲੀ ਜਥਾ' ਸੰਗਿਆ ਵਰਤੀ।ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, "ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਜਿਸ ਸਮੂਹ ਨੇ ਚੰਗੇਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਪੂਜਾ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ "ਅਕਾਲੀ ਜਥਾ" ਨਾਉਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

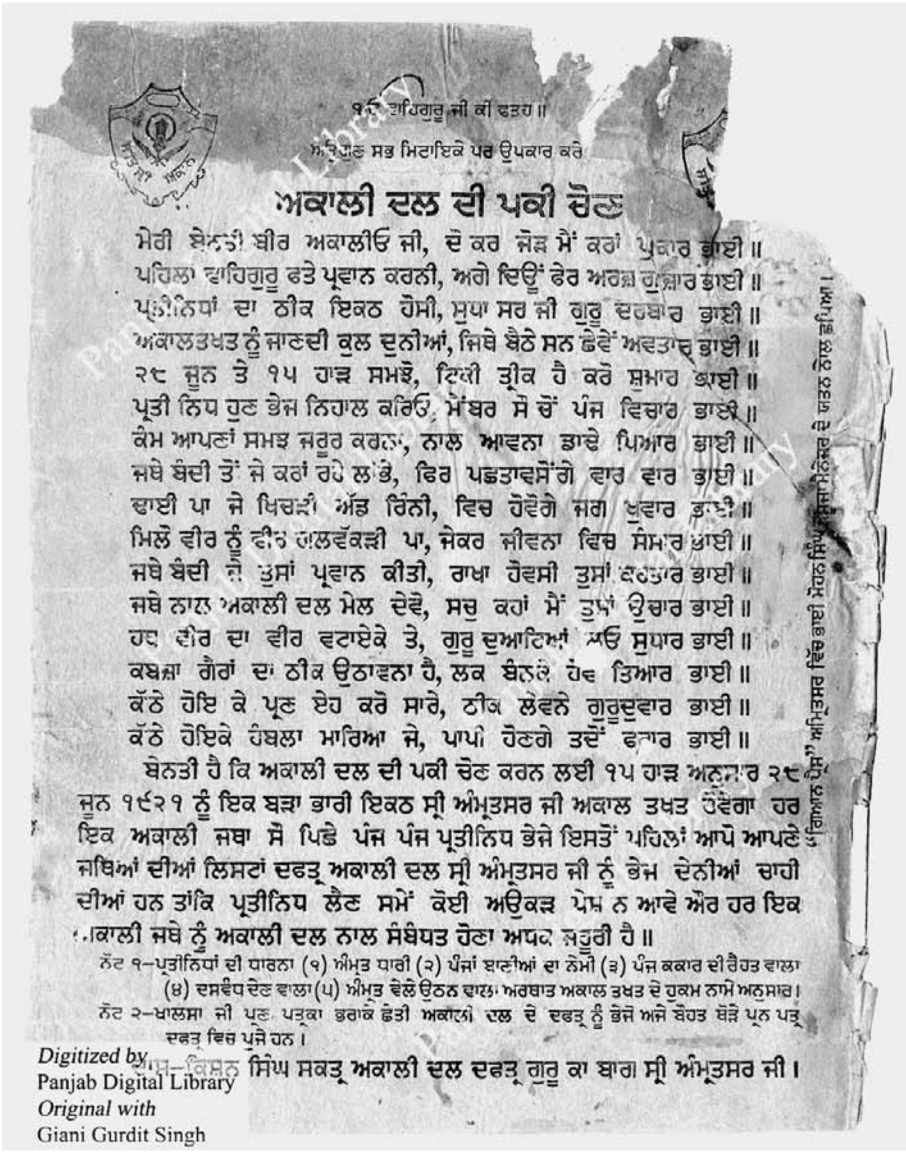

੧ਓ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪਕੀ ਚੋਣ

ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਬੀਰ ਅਕਾਲੀਓ ਜੀ, ਦੋ ਕਰ ਜੋੜ ਮੈਂ ਕਰਾਂ ਪੁਕਾਰ ਭਾਈ ॥
ਪਹਿਲਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਫਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨੀ, ਅਗੇ ਦਿਊਂ ਫੇਰ ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰ ਭਾਈ ॥
ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਇਕਠ ਹੋਸੀ, ਸੁਧਾ ਸਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਭਾਈ ॥
ਅਕਾਲਤਖਤ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਕੁਲ ਦੁਨੀਆਂ, ਜਿਥੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਛੇਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਭਾਈ ॥
੨੮ ਜੂਨ ਤੇ ੧੫ ਹਾੜ ਸਮਝੋ, ਟਿਕੀ ਤ੍ਰੀਕ ਹੈ ਕਰੋ ਸ਼ੁਮਾਰ ਭਾਈ ॥
ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਧ ਹੁਣ ਭੇਜ ਨਿਹਾਲ ਕਰਿਓ, ਮੈਂਬਰ ਸੌ ਚੋਂ ਪੰਜ ਵਿਚਾਰ ਭਾਈ ॥
ਕੰਮ ਆਪਣਾਂ ਸਮਝ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ, ਨਾਲ ਆਵਣਾ ਭਾਵੇ ਪਿਆਰ ਭਾਈ ॥
ਜਥੇ ਬੰਦੀ ਤੋਂ ਜੇ ਕਰਾਂ ਰਹੇ ਲਾਂਭੇ, ਫਿਰ ਪਛਤਾਵਸੋਂਗੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਭਾਈ ॥
ਢਾਈ ਪਾ ਜੇ ਖਿਚੜੀ ਅੱਡ ਰਿੰਨੀ, ਵਿਚ ਹੋਵੋਗੇ ਜਗ ਖੁਵਾਰ ਭਾਈ ॥
ਮਿਲੋ ਵੀਰ ਨੂੰ ਵੀਰ ਗਲਵੱਕੜੀ ਪਾ, ਜੇਕਰ ਜੀਵਨਾ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਭਾਈ ॥
ਜਥੇ ਬੰਦੀ ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ, ਰਾਖਾ ਹੋਵਸੀ ਤੁਸਾਂ ਕਰਤਾਰ ਭਾਈ ॥
ਜਥੇ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮੇਲ ਦੇਵੋ, ਸਚ ਕਹਾਂ ਮੈਂ ਤੁਸਾਂ ਉਚਾਰ ਭਾਈ ॥
ਹਥ ਵੀਰ ਦਾ ਵੀਰ ਵਟਾਏਕੇ ਤੇ, ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਿਆਂ ਲਓ ਸੁਧਾਰ ਭਾਈ ॥
ਕਬਜ਼ਾ ਗੈਰਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਉਠਾਵਣਾ ਹੈ, ਲਕ ਬੰਨਕੇ ਹੋਵ ਤਿਆਰ ਭਾਈ ॥
ਕੱਠੇ ਹੋਇ ਕੇ ਪ੍ਰਣ ਏਹ ਕਰੋ ਸਾਰੇ, ਠੀਕ ਲੇਵਣੇ ਗੁਰੂਦੁਵਾਰ ਭਾਈ ॥
ਕੱਠੇ ਹੋਇਕੇ ਹੰਬਲਾ ਮਾਰਿਆ ਜੇ, ਪਾਪੀ ਹੋਣਗੇ ਤਦੋਂ ਫਰਾਰ ਭਾਈ ॥

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪਕੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ੧੫ ਹਾੜ ਅਨੁਸਾਰ ੨੮ ਜੂਨ ੧੯੨੧ ਨੂੰ ਇਕ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਇਕਠ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਹਰ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਜਥਾ ਸੌ ਪਿਛੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਭੇਜੇ ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਜਥਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਦਫਤ੍ਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਔਖਿਆਈ ਪੇਸ਼ ਨ ਆਵੇ ਔਰ ਹਰ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਜਥੇ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ॥

ਨੋਟ ੧-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ (੧) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ (੨) ਪੰਜਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨੇਮੀ (੩) ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਦੀ ਰੈਹਤ ਵਾਲਾ (੪) ਦਸਵੰਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (੫) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠਨ ਵਾਲਾ। ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ।
ਨੋਟ ੨-ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਪ੍ਰਣ ਪਤ੍ਰਕਾ ਭਰਾਕੇ ਛੇਤੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦਫਤ੍ਰ ਨੂੰ ਭੇਜੋ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਪ੍ਰਣ ਪਤ੍ਰ ਦਫਤ੍ਰ ਵਿਚ ਪੁਜੇ ਹਨ।

ਦਾਸ-ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਕਤ੍ਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਫਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਾਗ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ।

Digitized by Panjab Digital Library
Original with Giani Gurdit Singh

ਕੇਂਦਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗਠਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਦੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਅਕਾਲੀ ਜਥਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਣਾ ਸੀ।ਇਹ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਥਾਪੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਸੀ।ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।ਡਾ. ਜੇ. ਐਸ. ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਭਾਈ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾਏ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਅਕਾਲੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਭਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਰਿਆਸਤ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।10 ਅਤੇ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮਟੀ ਨੇ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਲਏ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੀ।ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਾਗ ਡੋਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵੱਲੋਂ ਚੁਣੇ ਨਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।ਇਸ ਚੋਣ ਲਈ 28 ਜੂਨ 1921 ਦਾ ਦਿਨ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਪੰਥਕ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ "ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪੱਕੀ ਚੋਣ" ਸੁਰਖੀ ਹੇਠ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸੰਗਤ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਜਣ ਸਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਥਾਂ ਭਰਤੀ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮਈ 1921 ਦੇ ਹਰ ਹਫਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।16 ਮਈ 1921 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਜੋ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਹੋਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਗਠਨ ਲਈ ਵਿਧੀਵਤ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤਵੰਤੇ ਸਿੱਖ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।.....ਅਫਵਾਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜ ਵਿਚੋਂ ਫਾਰਗ ਕੀਤੇ ਸਿੱਖ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਇਸ ਨਾਲ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਤੀ ਮਿਲੇਗੀ।" ਇਉਂ ਹੀ 25 ਮਈ 1921 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ, "ਅਕਾਲੀ ਜਥਿਆਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ 10,000 ਤਾਜ਼ਾ ਰੰਗਰੂਟ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

28 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਕੱਤ੍ਰਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਉਂ ਸਨ, "ਹਰ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਜਥਾ ਸੌ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਭੇਜੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਜਥਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਦਫਤ੍ਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਅਉਕੜ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਵੇ।" ਇਸ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਨੋਟ ਵਿਚ "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ" ਇਹ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ: 1. ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ, 2. ਪੰਜਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨੇਮੀ, 3. ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਦੀ ਰੈਹਤ ਵਾਲਾ, 4. ਦਸਵੰਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, 5. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਿੱਛੋਂ ਨਾਮਕਰਨ 'ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ' ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਾਬੇਦਾਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਬਣਾ ਲਈ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਿਆਣਪ ਬੀਤੇ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਣ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਕਰਕੇ 2025 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਪੁਨਰ-ਗਠਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲੀ "ਪੱਕੀ ਭਰਤੀ" ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਗੋਚਰੇ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਲਾਹੇਵੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।ਯਕੀਨਨ ਪਿਛਲੀ ਕਸਵੱਟੀ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪੰਥਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਮਹਿਕਮੇ ਵੱਲੋਂ 19 ਜੁਲਾਈ 1921 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 14 ਦਸੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਮਹੰਤਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਬਲ ਦੇ ਆਸਰੇ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ।ਸਗੋਂ ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਜਥਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਿੱਖ ਲੀਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ।ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਅਕਾਲੀ' ਦੇ 8 ਜਨਵਰੀ 1922 ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਸ. ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਮਹਿਤਬ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਜਥਿਆਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਜਾਰੀ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਛਪੀ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਫੌਜ ਸਿੱਖ ਲੀਗ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

***

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਦਲ ਦੀ ਪੱਕੀ ਚੋਣ

ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਬੀਰ ਅਕਾਲੀਓ ਜੀ,
ਦੋ ਕਰ ਜੋੜ ਮੈਂ ਕਰਾਂ ਪੁਕਾਰ ਭਾਈ।
ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਫਤਿਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨੀ,
ਅੱਗੇ ਦਿਊਂ ਫਿਰ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਭਾਈ।
ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਇਕੱਠ ਹੋਸੀ,
ਸੁਧਾਸਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਭਾਈ।
ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆ,
ਜਿੱਥੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਛੇਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਭਾਈ।
28 ਜੂਨ ਤੇ 15 ਹਾੜ ਸਮਝੋ,
ਟਿਕੀ ਤਰੀਕ ਹੈ ਕਰੋ ਸ਼ੁਮਾਰ ਭਾਈ।
ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੁਣ ਭੇਜ ਨਿਹਾਲ ਕਰਿਓ,
ਮੈਂਬਰ ਸੌ ਚੋਂ ਪੰਜ ਵਿਚਾਰ ਭਾਈ।
ਕੰਮ ਆਪਣਾ ਸਮਝ ਜਰੂਰ ਕਰਨਾ,
ਨਾਲ ਆਵਣਾ ਭਾਵੇ ਪਿਆਰ ਭਾਈ।
ਜਥੇਬੰਦੀ ਤੋਂ ਜੇਕਰਾਂ ਰਹੇ ਲਾਂਭੇ,
ਫਿਰ ਪਛਤਾਵਸੋਗੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਭਾਈ।
ਢਾਈ ਪਾ ਜੇ ਖਿਚੜੀ ਅੱਡ ਰਿੰਨੀ,
ਵਿਚ ਹੋ ਗਏ ਜੱਗ ਖੁਆਰ ਭਾਈ।
ਮਿਲੋ ਵੀਰ ਨੂੰ ਵੀਰ ਗਲਵੱਕੜੀ ਪਾ,
ਜੇਕਰ ਜੀਵਣਾ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਭਾਈ।
ਜਥੇਬੰਦੀ ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ,
ਰਾਖਾ ਹੋਵਸੀ ਤੁਸਾਂ ਕਰਤਾਰ ਭਾਈ।
ਜਥੇ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮੇਲ ਦੇਵੋ,
ਸੱਚ ਕਹਾਂ ਮੈਂ ਤੁਸਾਂ ਉਚਾਰ ਭਾਈ।
ਹੱਥ ਵੀਰ ਦਾ ਵੀਰ ਵਟਾਇ ਕੇ ਤੇ,
ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਲਓ ਸੁਧਾਰ ਭਾਈ।
ਕਬਜ਼ਾ ਗੈਰਾਂ ਦਾ ਠੀਕ ਉਠਾਵਣਾ ਜੇ,
ਲੱਕ ਬੰਨ ਕੇ ਹੋਵੋ ਤਿਆਰ ਭਾਈ।
ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਕੇ ਪ੍ਰਣ ਇਹ ਕਰੋ ਸਾਰੇ,
ਠੀਕ ਲੇਵਣੇ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਭਾਈ।
ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਕੇ ਹੰਬਲਾ ਮਾਰਿਆ ਜੇ,
ਪਾਪੀ ਹੋਣਗੇ ਤਦੋਂ ਫਰਾਰ ਭਾਈ।

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪੱਕੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ 15 ਹਾੜ ਅਨੁਸਾਰ 28 ਜੂਨ 1921 ਨੂੰ ਇਕ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਹੋਵੇਗਾ।ਹਰ ਇੱਕ ਅਕਾਲੀ ਜੱਥਾ ਸੌ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਭੇਜੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਜਥਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਦਫਤਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਔਕੜ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਵੇ ਔਰ ਹਰ ਇੱਕ ਅਕਾਲੀ ਜਥੇ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।

ਨੋਟ 1. ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ
1. ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ,
2. ਪੰਜਾ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਿੱਤਨੇਮੀ,
3. ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਦੀ ਰਹਿਤ ਵਾਲਾ,
4. ਦਸਵੰਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ,
5. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ

ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਨੋਟ 2. ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਪ੍ਰਣ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਭਰਾ ਕੇ ਛੇਤੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੋ। ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਪ੍ਰਣ ਪੱਤਰ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੇ ਹਨ।

ਦਾਸ: ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ,
ਦਫਤਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਾਗ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ

(ਗਿਆਨ ਪ੍ਰੈੱਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਯਤਨ ਨਾਲ ਛਪਿਆ)

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ ਮਾਜਰਾ

ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ

ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ...

ਸ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਲੇਖਕ, ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਹੀਦ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। 1927 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਇਸ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ ਸੱਚ ਦੇ ਮਾਰਗ ਚੱਲਦਿਆਂ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਵਾਂਗ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ। ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਲਈ ਵਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਲਈ ਅੱਜ ਦਾ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ।

ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਦਾ ਜਨਮ 22 ਮਈ, 1897 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਗਲੋਟੀਆ ਖੁਰਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਆਲਕੋਟ (ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਸ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਇੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੰਜ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦਾਦੀ ਜੀ ਅਤੇ ਚਾਚਾ (ਸ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ) ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪਿੰਡ ਗਲੋਟੀਆ ਖੁਰਦ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਤਹਿਸੀਲ ਡਸਕਾ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਸਾਲ 1915 ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਸਿਆਲਕੋਟ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਕਰਕੇ 1916 ਵਿੱਚ ਆਗਰਾ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ। ਸਾਲ 1919 ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 1921 ਵਿੱਚ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਪਸ਼ੂ (ਮੱਝਾਂ) ਚਾਰਨ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ/ਰਸਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਕਾਰਣ ਹੀ ਉਹ ਸਾਹਿਤਕ ਮੇਲਿਆਂ/ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ’ਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਰੁਚੀ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਆਖ਼ਰੀ ਬੈਂਚ ’ਤੇ ਜਾ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਨ ਇੰਨੀ ਵਧ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ।

ਸਾਲ 1921 ਪਿੱਛੋਂ ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਦੀ ਬਦਲੀ ਲਾਹੌਰ/ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ /ਅੰਬਾਲਾ/ਡਿਕਸਈ ਤੋਂ ਰੰਗੂਨ ਹੋ ਗਈ। ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਾ-ਮਿਲਵਰਤਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਰਜ ਪੰਜਵੇਂ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ (ਐਡਵਿਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ ਵਿੰਲਜ) ਦੀ ਭਾਰਤ ਫੇਰੀ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਕਾਰਣ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1927 ਨੂੰ ਰੰਗੂਨ ਤੋਂ ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ (ਕਾਲੇਪਾਣੀ) ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਇੱਥੇ ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਨੇ ਹਰ ਲੋੜਵੰਦ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਕੈਦੀਆਂ ਲਈ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਸਟੋਰ, ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ, ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਿਲਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲੜਕਿਆਂ ਲਈ ਲੁਹਾਰਾ/ਤਰਖਾਣਾ ਆਦਿ ਕੰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਲਈ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਵਾਈ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਪਿਆਰ ਜਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾ (ਦਿਲਾਂ) ਵਿੱਚੋਂ ਭੇਦ ਭਾਵ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ, ਤਾਮਿਲ, ਬੰਗਾਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਆਦਿ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇੱਕ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਬਣਵਾਈ, ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਘਰ ਰਸਾਲੇ /ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ/ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਦਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਣ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ/ਦੁੱਖਾਂ/ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕੀਤਾ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਣਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰੋ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ/ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਫਿਰ ਵੀ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਂਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਉਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੇ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਉਹ ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਸਾਲ 1939 ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਾਪਾਨੀਆ ਨੇ 1941 ਵਿੱਚ ਸਿੰਘਾਪੁਰ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਬਰਮਾ ਆਦਿ ਇਲਾਕੇ ਜਿੱਤ ਲਏ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਪਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੇ ਟਾਪੂਆਂ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਾਪੂਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ 2 ਜਨਵਰੀ, 1942 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਤਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜਹਾਜ਼ ’ਤੇ ਸਵਾਰ ਲੋਕ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਝੁਕ ਝੁਕ ਕੇ ਸਲਾਮਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਡਰੇ/ਘਬਰਾਏ) ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਖਦੇ ਕਿ ਡਰੋ ਨਾ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਿਨ ਡਾ.ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਆਖ਼ਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਬੱਚੇ 6 ਰੁਪਇਆ 500 ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਤਾਂ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉੱਪਰ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੀ ਉਂਗਲ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ- ਉਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇਗਾ। ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ।

ਉੱਧਰ ਟਾਪੂਆਂ ’ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਜਾਪਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ-ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਖਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜਾਸੂਸ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਹੀ ਜਾਪਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜਾਸੂਸ ਸਮਝ ਕੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਾਪਾਨੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਿਨਾਂਗ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮਾਂ (ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਪੰਡਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਆਦਿ) ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਵਿਤਾ ਬੋਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਜਾਪਾਨੀਆ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1943 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਪਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ’ਤੇ ਅੰਨ੍ਹਾ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹਿਆ। ਲੋਹੇ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ’ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਅੱਗ ਬਾਲ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਖਾਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਇੱਕ ਜਾਪਾਨੀ ਜੇਲਰ ਨੇ ਤਾਂ ਕੈਂਚੀ ਨਾਲ ਕੇਸ ਵੀ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਜਾਪਾਨੀ ਬੱਸ ਇੱਕ ਗੱਲ ’ਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ, ‘ਤੂੰ ਮੰਨ ਜਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਸੂਸੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਸੱਚੇ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ। ਅਥਾਹ ਜ਼ੁਲਮ ਝੱਲ ਲਏ ਪਰ ਮੂੰਹੋਂ ਸੀ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੂੰਹੋਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ। ਉਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲਣ ਮਗਰੋਂ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜਿਆ ਵਿੱਚ ਹੀ 14 ਜਨਵਰੀ, 1944 ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ, ਪੈਟਰੋਲ ਪਾ ਕੇ ਅੱਗ ਲਾਈ ਗਈ।

ਸਾਡੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 43 ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1987 ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਨੋਗ੍ਰਾਫ਼, ਇੱਕ ਸਿਮਰਿਤੀ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ‘ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ’ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਟੈਲੀ ਫਿਲਮ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ। ਜੇਕਰ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਨੂੰਹ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ) ਨੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ 11 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਟੀ-ਪੁਆਇੰਟ ਮਾਜਰਾ ਤੋਂ ਸਿੱਸਵਾਂ ਵੱਲ ਬੱਦੀ ਸੜਕ ’ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਬਣਵਾਇਆ ਜਿਸਦਾ ਉਦਘਾਟਨ 23 ਦਸੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ‘ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ-ਮੇਕਰਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਟਰੇਚਰ’ ਪੁਸਤਕ ਐੱਨ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੇ 1996 ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ, ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਦਰਦ (ਪੀੜਾਂ) ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਿਅੰਗ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡੇ ਸਨਮੁਖ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਕਾਵਿ -ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ‘ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ’ (ਇਹ ਪੁਸਤਕ 1938 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਛਪੀ), ਅੰਤਿਮ ਲਹਿਰਾਂ(1962), ਮਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੇਰ (1986) ਅਤੇ ਵਾਰਤਕ-ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਮੇਰਾ ਗੀਤ (1983) ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਸੰਚਾਰ (1985) ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦਾ ਅੱਜ ਜਨਮ ਦਿਨ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਖੜ੍ਹੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ:

ਪਾਣੀ ਵਗਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣ, ਕਿ ਵਗਦੇ ਹੀ ਸੋਂਹਦੇ ਨੇ,
ਖੜੋਂਦੇ ਬੁਸਦੇ ਨੇ, ਕਿ ਪਾਣੀ ਵਗਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣ।
ਜਿੰਦਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿਣ, ਕਿ ਮਿਲੀਆਂ ਜੀਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਵਿੱਛੜਿਆਂ ਮਰਦੀਆਂ ਨੇ, ਕਿ ਜਿੰਦਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿਣ।

ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਫ ਰਿਪੇਅਰ

ਵੱਡੇ ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਘਰ ਧਵਾਊ।
ਅਸੀਂ ਛੱਤਾਂ, ਗਟਰ ਕਲੀਨ, ਡਰਾਈਵੇਅ
ਤੇ ਵਿੰਡੋਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਬਦਲਕੇ ਅਤੇ
ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ੂਨ ਕਰੋ:
ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ
604-807-1012

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ

FAST COMPUTER REPAIR

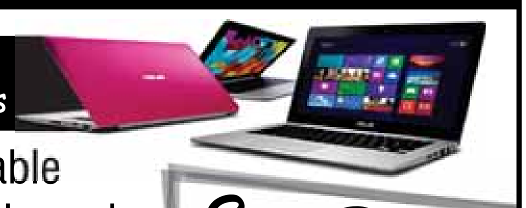

New Web Designing
& Hosting Services
Onsite Service Available
Computer Repair & Upgrade
Spyware & Virus Removal
Same Day Service

Your Personal Tech, A Phone Call Away...
HARMEET SINGH
www.fastcomputerrepair.ca E-mail : harmeet@fastcomputerrepair.ca
778-928-4444

ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ
ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ

ਲੇਖਕ : ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਸੰਪਰਕ: 98553-71313

ਨਾਮਵਰ ਹਸਤਾਖ਼ਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਸਾਡੇ ਸਨਮੁਖ ਆ ਖੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। 1961 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਦ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸ਼ੈਦਾਈ ਅਤੇ ਮੁੱਦਈ ਅਸ਼-ਅਸ਼ ਕਰ ਉੱਠੇ ਸਨ। ਪੁਸਤਕ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ 'ਮੇਰਾ ਦਾਗਿਸਤਾਨ' ਗਰਦਾਨਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਨਿਰਸੰਕੋਚ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਅਵਾਰ ਬੋਲੀ ਦਾ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਵਾਲਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਜੁੜ ਜਾਣਾ ਉਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਜੀਵੰਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਅਨੂਠਾ ਸੰਗਮ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਨਾ-ਨਿਖਾਰਨਾ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਦਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਵੀ ਸਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਟੋਟਕਿਆਂ, ਚੁਟਕਲਿਆਂ ਦੇ ਧਨੀ ਸਨ। ਹਾਜ਼ਰਜਵਾਬੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਉਪਰ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਅਤੇ ਗ਼ੌਰਤਲਬ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਕਰੜੀ ਘਾਲਣਾ ਨਾਲ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਬਾਕਮਾਲ ਹੈ। ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨੀ ਕਠਿਨ ਕਾਰਜ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਇਤਿਹਾਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ- ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਭਾਗ' ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸਾਂਝ ਦਿੱਤਾ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਕਾਰਜ ਵੀ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਪੁਸਤਕ ਵਾਂਗ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਵਡਮੁੱਲਾ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਭਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੱਚ ਲੱਭਣ ਲਈ ਖ਼ੁਦ ਉੱਥੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਤੱਥ ਅਤੇ ਮਿੱਥਾਂ ਦੇ ਗੰਧਲੇਪਣ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭ੍ਰਾਂਤੀਆਂ ਵੀ ਨਵਿਰਤ ਕੀਤੀਆਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਪੁਸਤਕ 'ਮੁੰਦਾਵਣੀ' ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 'ਰਾਗਮਾਲਾ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਬੜੀ ਮੁੱਲਵਾਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਪਗ 500 ਹੱਥਲਿਖਤ ਬੀੜਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਜਾ ਕੇ ਨਿਰਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਰਾਗਮਾਲਾ' ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਜ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਇਹ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਸਮਕਾਲੀ ਸੱਚ ਵੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਬੜੇ ਅਹਿਮ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਦੇਣ ਵਡਿਆਈਯੋਗ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਚਾਰ ਤਖ਼ਤ ਸਨ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਤਖ਼ਤ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਆਂਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਖ 'ਤੇ ਵੀ ਝਾਤ ਪਾਉਣੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਉਹ ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਸਨ। ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਨਾਮ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੀ ਕੱਢਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤਰ 'ਜੀਵਨ ਸੰਦੇਸ਼' ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ 2006 ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ 'ਸਾਹਿਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ' ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਨਿੱਗਰ ਅਤੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬ ਸਲਾਹਿਆ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ 'ਲੋਕ ਵੇਦ' ਕਹਿ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਸੀ। ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਲਵਾਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗਰਦਾਨਦੇ ਹਨ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮੋਨੋਗਰਾਫ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਵਾਈ ਹੈ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ 'ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ- ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ' ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਮਹਾਨਤਮ ਲੇਖਕਾਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਕਰਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜ ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਤੇ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਿਣਾਤਮਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

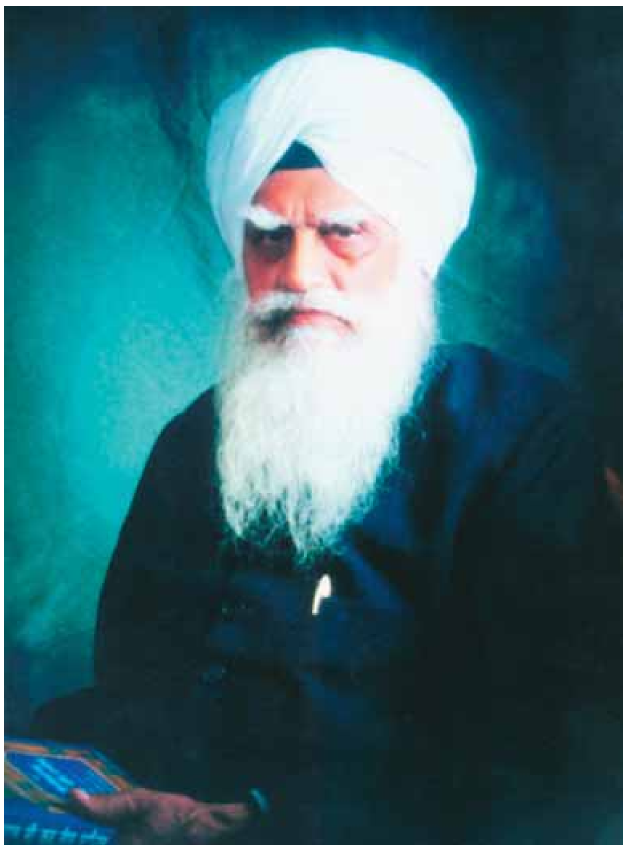

ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਵਲ ਸੌ ਸਫ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਈ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਸਮੇਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੱਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਅਣਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਈ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ-ਵਾਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣੀ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁੱਜੇ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਇਕ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਨੇਕਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਮੋਨੋਗਰਾਫ਼ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਹੀ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਅਮਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 'ਚੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਕੁਝ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਚੁਲਬੁਲੀ ਤੇ ਖਿੱਚਪਾਊ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਵਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਸੱਤ ਕਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਮੇਟਣਾ ਬੜਾ ਔਖਾ ਕਾਰਜ ਸੀ, ਪਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸੰਕੋਚਵੀਂ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਪਲਾਂ ਅਤੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਖ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਕਿਤਾਬ

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾ, ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ 1961 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਕਿਤਾਬ ਛਪੀ ਸੀ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮੀਲ ਦਾ ਪੱਥਰ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ 1961 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ 19 ਅਡੀਸ਼ਨ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਦੀ ਝਲਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪੂਰੀ ਪੁਸਤਕ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ 'ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮੱਥਾ', 'ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰੇ', 'ਮੇਰਾ ਬਚਪਨ', 'ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ', 'ਕੰਮ ਧੰਦੇ ਤੇ ਆਹਰ ਪਾਹਰ', 'ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਸ਼ਟ', 'ਸੰਤਾਂ ਸਾਧਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ', 'ਹਾੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਪਹਿਰੇ', 'ਸਿਆਲਾਂ ਦੀਆਂ ਧੂਣੀਆਂ', 'ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗਾਲ੍ਹੜੀ', 'ਭਾਂਤ ਸੁਭਾਂਤੀ ਦੁਨੀਆਂ', 'ਵਹਿਮ ਭਰਮ', 'ਥਿਤ ਤਿਉਹਾਰ', 'ਤੀਆਂ', 'ਵੰਗਾਂ ਤੇ ਮਹਿੰਦੀ', 'ਤੀਆਂ ਦਾ ਗਿੱਧਾ' ਤੇ 'ਤ੍ਰਿੰਝਣ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ 'ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ', 'ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਛਟੀ', 'ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ', 'ਵਿਆਹ', 'ਬਾਬਲ ਤੇਰਾ ਪੁੰਨ ਹੋਵੇ', 'ਢੋਲਕ ਗੀਤ', 'ਦਿਉਰ ਭਾਬੀ', 'ਲਾਵਾਂ ਤੇ ਫੇਰੇ', 'ਕੁੜੀ ਦੀ ਵਿਦਾਈ', 'ਨਾਨਕ-ਛੱਕ ਦਾ ਗਿੱਧਾ', 'ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ' ਤੇ 'ਸਿਆਪਾ' ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਬਿੰਬ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਲੇਖਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਝਲਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਲੇਖਾਂ ਰਹੀਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਵਹਿਮ-ਭਰਮ, ਤਿਉਹਾਰ, ਜੰਮਣ-ਮਰਨ, ਖੁਸ਼ੀ-ਗ਼ਮੀ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਵਿਆਹ ਸਣੇ ਕਈ ਦਿਹਾਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਹਿਜੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਤਨ ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਉੱਤੇ ਕਈ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਲ 1960 ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ, ਫ਼ਿਲਮੀ ਅਦਾਕਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੇਖਕ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਸਤੀ ਪਨਪੀ, ਜੋ ਆਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕਰੀਬ ਰਹੇ। ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਸਪੂਲ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਟਰੀਆਂ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਆਏ ਸਨ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਅਡੀਸ਼ਨ (1995) ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀਆ 'ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ" ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ (ਟਾਈਪ) ਖਰੜੇ ਨੂੰ 1949 ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ (ਭਾਸ਼ਾ) ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇਨਾਮ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ।"

ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਉਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਗੰਧ-ਸੁਗੰਧ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ, ਹੋਰ ਲਿਖਾਂ।"

"ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਈਸ਼ਟ, ਸੰਤਾਂ ਸਾਧਾਂ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ, ਹਾੜਾਂ ਦੇ ਦੁਪਹਿਰੇ, ਸਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਧੂਣੀਆਂ, ਵਹਿਮ-ਭਰਮ, ਤੀਆਂ, ਤ੍ਰਿੰਝਣ ਲੇਖ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਿਖੇ।" ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਛਪਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਖਰੜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ...ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਪੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ...।"

"ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਜੋ ਅਧੂਰਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਤੋੜ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀ ਅਡੀਸ਼ਨ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ ਗਈ।"

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਛਪੇ ਅਡੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਛਪਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ ਸਨਮਾਨ

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਈ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੈਸਕੋ ਵੱਲੋਂ, 1960 ਵਿੱਚ ਥਿਤ-ਤਿਉਹਾਰ ਲਈ ਅਤੇ 1967 ਵਿੱਚ 'ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੀਵਨ' ਕਿਤਾਬ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

- ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ-
- 2003 ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- 2000 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਸਰਦਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ
- 1998 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- 1997 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਨੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ
- 1991 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਅਚਾਰੀਆ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- 1991 ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੂਲਵਿਚ, ਯੂਕੇ, ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ
- 1991 ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਯੂਕੇ ਨੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ

ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ 1990 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਇਤਿਹਾਸ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ 1948 ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਅਰਥ ਬੋਰਡ, ਪੈਪਸੂ, ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ, 1956-1962 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਕੌਂਸਲ ਰਹੇ, 1956 ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ, 1970 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਫੈਲੋ ਰਹੇ ਅਤੇ 1973-1983 ਵਿਚਾਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਰਹੇ।

ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ, ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ

ਲੇਖਕ : ਸਵਰਾਜਬੀਰ, ਸੰਪਰਕ : 9501013006

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਏ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬਰੂ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁੱਖ ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ ਲਹਿਰ, ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਮੋਰਚਾ, ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਤਹਿਰੀਕ, ਪੈਪਸੂ ਦੀ ਮੁਜ਼ਾਰਾ ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ 1913-14 ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਨੀ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਦਾ ਜਨਮ 150 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਜਿਹੜੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ 1909 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਖੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ-ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਚਲਾਈ ਗਈ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਕਾਰਨ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ''ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤਕ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਮਾਲੀਏ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਕਰਕੇ ਨਿਹਾਇਤ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਵਾਹਕ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਦਾਰੋਮਦਾਰ ਸੀ, ਬਹੁਤੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਤੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ ਤੋਂ ਮਹਿਦੂਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਾਲ-ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪੇਟ ਪਾਲਣ ਲਈ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੜਕਾਉਣ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹਾਲੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਲਿਕ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾੜਾ ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਮਲਾਇਆ, ਚੀਨ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਗ਼ੈਰਾ ਖੁੱਲ-ਮ-ਖੁੱਲਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸੈਂਕੜੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਸ਼ੰਘਾਈ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ, ਮਲਾਇਆ ਵਗ਼ੈਰਾ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੁਲੀਸ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ ਗਏ ਜਾਂ ਮਲਾਈ ਤੇ ਚੀਨੀ ਸੇਠਾਂ ਦੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਬਣੇ।''

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਦੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ (ਮੇਰੀ ਆਪ-ਬੀਤੀ, ਜੀਵਨ ਸੰਗਰਾਮ ਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਮ ਕਹਾਣੀ) ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਚੇਤਨ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ 'ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ ਲਹਿਰ' ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਸਨ ਜੋ ''ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ'' ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਂਦਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਬਾਓ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ: ''ਵਜ੍ਹਾ ਸਾਫ਼ ਸੀ-ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਗ਼ੁਲਾਮ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।'' ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਤੇ ਹਿੰਸਾ 1907 ਤੋਂ 1909 ਤੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਤਾਂ ਘਟੀ ਪਰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ 'ਹੈਲੋ ਹਿੰਦੂ ਸਲੇਵ' (ਹਿੰਦੂ ਗ਼ੁਲਾਮ) ਕਹਿ ਕੇ ਮਖ਼ੌਲ ਉੜਾਉਂਦੇ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਖ਼ਿਆਲ ਅਮਰੀਕਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਅਨੇ ਮਾਰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਦੇ, ''ਤੇਰੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?'' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਿੰਦ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਸੀ। ਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਮਖ਼ੌਲ ਉੜਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਭੇਡਾਂ ਜਾਂ ਆਦਮੀ?'' ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਧੌਣ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੌਮੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ 'ਤੇ ਕੁੜ੍ਹਦਾ ਤਾਅਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਘੁੱਟ ਵਾਂਗ ਪੀ ਜਾਂਦਾ।'' ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਾਲਾਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚੀਨ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਸੁਨ ਯੇਤ ਸੇਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹੀ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਰਹੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਅਤੇ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਮਜ਼ਲੂਮ ਆਵਾਮ ਵੱਲੋਂ ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ

ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਆਪਣੀਆਂ ਸਵੈਜੀਵਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹਾਨ ਯੋਗਦਾਨ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਚੋੜ ਏਦਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ''ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਪਿੱਛੇ ਦੱਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਹਿੰਦੀਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਗ਼ਦਰੀ ਕਹਾਉਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨ ਸਮਝੀ।'' ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਂ 1857 ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਈ ਬਗ਼ਾਵਤ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 2014 ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਇਕ ਗ਼ਦਰੀ ਕਵੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ, ''ਪੈਹਲਾ ਵਿਚ ਸਤੁਵੰਜਾ ਜੋ ਗ਼ਦਰ ਹੋਇਆ, ਜਿਹਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸਤੁਵੰਜਵਾਂ ਸਾਲ ਸਿੰਘੋ॥ ਦੂਜਾ ਗ਼ਦਰ ਜੋ ਫੇਰ ਜ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ, ਵਿਚ ਆਣ ਸਤੁਵੰਜਵੇਂ ਸਾਲ ਸਿੰਘੋ॥ ਏਸ 'ਗ਼ਦਰ' ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਾਡਾ, ਏਹਨੂੰ ਸਮਝ ਲੌ ਅਪਣਾ ਬਾਲ ਸਿੰਘੋ॥ ਨਾਲੇ ਗ਼ਦਰ ਮਚਾਵਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਾਡਾ, ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਦੇ ਨੌ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘੋ॥''

ਬਾਬਾ ਜੀ 21 ਜੁਲਾਈ 1914 ਨੂੰ ਸਾਂ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਾਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੰਮ ਸੌਂਪੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੰਘਾਈ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਹ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਲਟਣ ਦੁਆਰਾ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬੜੇ ਹੁੱਬ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਲਕੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 6 ਸਾਲ ਅੰਡੇਮਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 26 ਸਾਲ ਕੈਦ ਕੱਟੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਯੌਲ ਕੈਂਪ

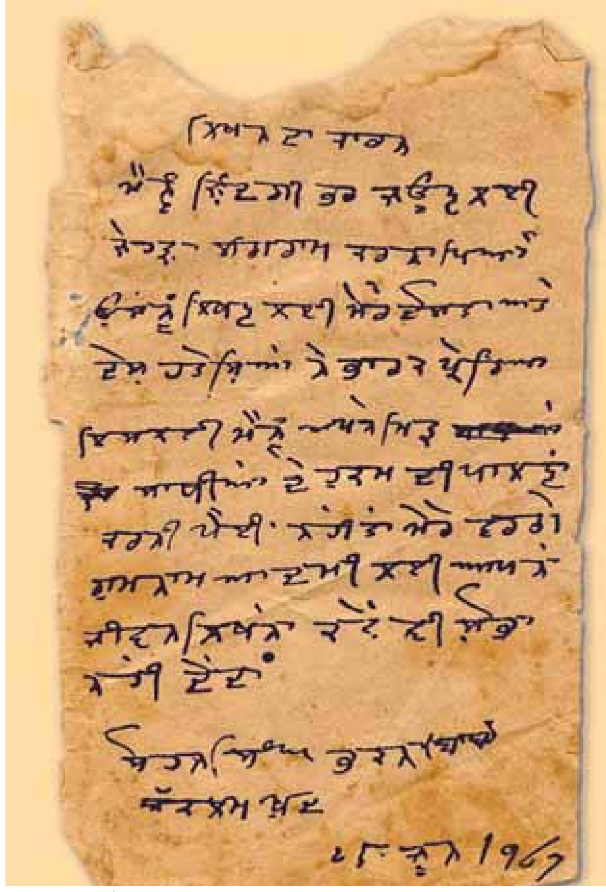

ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਦੀ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਡਾਇਰੀ ਦਾ ਪੰਨਾ

ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੈਦ ਰਹੇ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਖ਼ਰੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕੁੱਬ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ 20 ਦਸੰਬਰ 1968 ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਰਮਿਕ ਵਾਕਿਆ ਉਦੋਂ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ ਰਾਮ ਕੌਰ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਾਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਮਿਲਣ ਗਏ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀਨਾਮੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲ਼ੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁੱਤਰਾ, ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਪਰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨਾ ਮੰਗੀ। ਇਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਸ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲੱਖ ਦੁੱਖ-ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਝੱਲੀਆਂ ਪਰ ਉਹਦੇ ਹੋਠੋਂ 'ਸੀ' ਤਕ ਨਾ ਨਿਕਲੀ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬਰੂ ਸੀ/ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਮਹਾਂ-ਮਾਨਵ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ 'ਬਾਬਾ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਧਰਮੀ ਬੱਚੇ ਕਾਰ ਕਮਾਵੀਂ ਦੇਵੀਂ ਸੱਚ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਲਾਜ ਰੱਖੀਂ ਮਮਤਾ ਦੀ ਰਾਮ ਕੌਰ ਦਾ ਜਾਇਆ ਕਦੇ ਰਹਿਮ ਨਾ ਮੰਗਦਾ ਅਪਣੀ ਕੁੱਖ ਪਵਿਤਰ ਰੱਖੀਂ ਅਗਲੇ ਫਾਹੇ ਟੰਗਣ ਭਾਵੇਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ਼ ਉੜਾਵਣ ਨਿਤ ਮਰਨੇ ਦੇ ਨਾਲ਼ੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਦੀ ਅਣਖੀ ਮੌਤ ਭਲੀ ਹੈ ਪਾਰ ਸਮੁੰਦਰੀਂ ਕਰਨ ਕਮਾਈਆਂ ਪਰਦੇਸੋਂ ਆਇਆ ਜਾਇਆ ਮੁੜ ਕੇ ਮਿਲ਼ਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲ਼ਿਆ ਕਾਲ਼ ਕੋਠੜੀ ਸੀਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਡੱਕਿਆ ਮਾਂ ਪਈ ਮੁਸ ਮੁਸ ਕਰਦੀ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਬੇੜੀਆਂ ਪਈਆਂ ਦਗ ਦਗ ਕਰਦਾ ਮੁੱਖੜਾ ਵਿਛੜਨ ਵੇਲੇ ਮਾਂ ਵਲ ਤਕ ਕੇ ਸੂਰਮੇ ਪੁਤ ਦਾ ਦਿਲ ਭਰ ਆਇਆ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ਤਹ ਬੁਲਾਈ ਦੋਹਵਾਂ ਖੌਰੇ ਫਿਰ ਮੇਲੇ ਹੋਣੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਮੇਂ ਭਾਣਾ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਪੈਣਾ ਇਹ ਓਹੋ ਮਾਂ ਹੈ ਜੋ ਪੁਤ ਨੂੰ ਪਰਦੇਸੀਂ ਤੋਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਗਸ਼ ਖਾ ਕੇ ਡਿਗ ਪਈ ਸੀ ਅੱਜ ਖਲੋਤੀ ਹਿੱਕ ਤਾਣ ਕੇ ਇਹੋ ਸੋਚਾਂ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮਾਤਾ ਦਾ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹ ਨਿਕ਼ਲੇਗਾ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਂਦਾ ਸਫਲ ਜਨਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰਾ ਕੇ ਸੋਹਣੇ ਪੁਤ ਦੀ ਨੇਕ ਕਮਾਈ।

JARNAIL SINGH

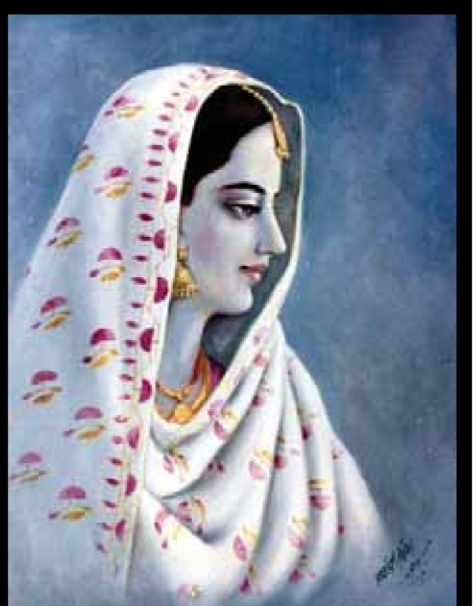

ART CLASSES
604-825-4659
604-724-6922
604-595-5885
#106- 12882-85 Ave. Surrey

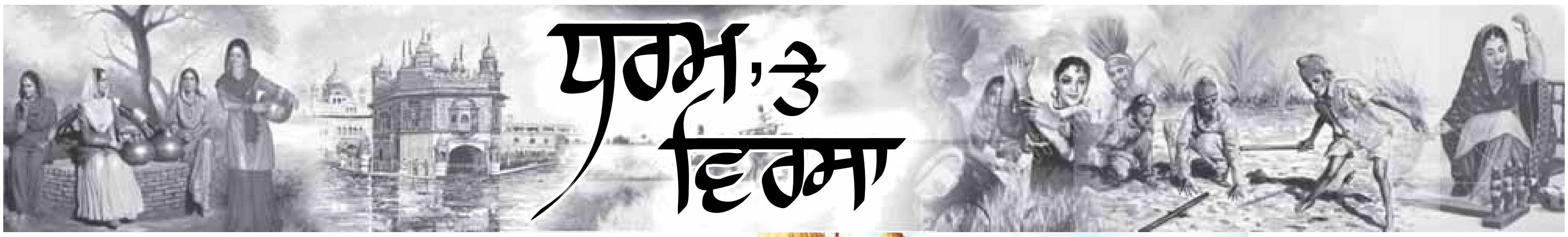

ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਫ਼ਰਜ਼

ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਕੀ ਸੀ ? ਇਹ ਮੋਰਚਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪਈ। ਗੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ 1849 ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਰਬਰਾਹ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਇਸ ਮੰਗ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 15-16 ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਲਈ (ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ-1925 ਪਾਸ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ 1925 ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ)। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਸਰਬਰਾਹ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ 20 ਅਪਰੈਲ 1921 ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਤੋਸ਼ੇਖ਼ਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਰਬਰਾਹ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਕੋਲ ਹੀ ਸਨ। ਸ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰਬਰਾਹ ਸਨ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਥਾਪੇ ਗਏ ਮੈਨੇਜਰ ਵੀ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ। ਜਦ 28 ਅਗਸਤ 1921 ਦੇ ਦਿਨ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖ਼ਜਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਚ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਉਣਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 29 ਅਕਤੂਬਰ 1921 ਈ: ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਣ, ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਸਥਾ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

7 ਨਵੰਬਰ 1921 ਦੇ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਲਾਲਾ ਅਮਰਨਾਥ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕੋਤਵਾਲ ਪੁਲਿਸ, ਸਰਬਰਾਹ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤੋਸ਼ੇਖ਼ਾਨੇ (ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ) ਦੀਆਂ ਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਰਸੀਦ ਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਥੈਲੀਆਂ ਵਿੱਚ 53 ਚਾਬੀਆਂ ਵਸੂਲ ਪਾਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਚਾਬੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡੀ. ਸੀ. ਮਿਸਟਰ ਕਰੈਕ ਪਾਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਹ ਮੂਰਖਤਾ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਬੜੀ ਕਾਰਗਰ ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਸਿੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਝੀ ਬੈਠੇ ਸਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਧੇ ਹੱਥੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਪੰਥ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ; ਇਹ ਲੜ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।' ਇਸ ਹਰਕਤ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫੈਲ ਗਈ। 11 ਨਵੰਬਰ 1921 ਈ: ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਾ-ਮਿਲਵਰਤਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ ਵੇਲਜ਼ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਬਰਾਹ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਸਰਬਰਾਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 12 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ

20 ਜਨਵਰੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। 15 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰਪੁਰਬ 'ਤੇ ਸਰਬਰਾਹ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਆਇਆ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਢੁੱਕਣ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੀਵਾਨਾਂ 'ਚ ਤਕਰੀਰਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਘਬਰਾ ਗਈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ਼ੂਪੁਰਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੱ ਦਫ਼ਾ 144 ਲਗਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਲਸਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। 26 ਨਵੰਬਰ 1921 ਈ: ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਜਲਸਾ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। 26 ਨਵੰਬਰ 1921 ਈ. ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਨਾਲੇ 'ਚ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ 24 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਲਸੇ-ਜਲੂਸ ਕਰਨ ਉੱਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਲਸੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ, ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਛੋਆ, ਪੰਡਿਤ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਗਏ ਪਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੁੱਝ ਮੁਖੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਡੀ. ਸੀ ਨਾਲੋਂ ਹਟਵਾ ਰਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖੂਹ ਕੋਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾਨ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਛੋਆ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਡਿਤ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਜਲਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਰੋਪ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤੁਰੰਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਸ. ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਮੁੱਖੀ ਸਿੱਖ ਤੁਰੰਤ ਅਜਨਾਲੇ ਜਲਸੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਜਲਸਾ ਦੱਸ ਕੇ ਜਲਸਾ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ, ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰੀ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰੀ, ਮਾ: ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 19 ਹੋਰ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਮਗਰੋਂ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ 27 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਥਾਂ-ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੋਸ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੋਸ ਦੀਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੀਵਾਨ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ।

6 ਦਸੰਬਰ, 1921 ਈ: ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦੋ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ :-

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਚਾਬੀਆਂ ਇਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਚਾਬੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦੀਵਾਨ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਲਸੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ ਹਨ।

ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛਪ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰੀ ਜਬਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਚਾਬੀਆਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਏ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਉਸ ਵਕਤ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਹਰ ਥਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। 1 ਜਨਵਰੀ 1922 ਈ: ਨੂੰ ਕਈ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤੋਸ਼ਾਖ਼ਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਅੰਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਝੁੱਕਣਾ ਪਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਭਾਂਪਦੇ ਹੋਏ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। 5 ਜਨਵਰੀ 1922 ਈ: ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਆਂ, ਪਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ। 11 ਜਨਵਰੀ 1922 ਈ: ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰ ਜਾਨ ਐਨਾਰਡ ਰਾਹੀਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਜਮਾਤ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ। 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੀਡਰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਲਗਭਗ ਕੋਈ 193 ਸਿੱਖ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਅੰਤ 19 ਜਨਵਰੀ 1922 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਇੱਕਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸਜੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਚਾਬੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਕ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸ: ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈ ਲਈਆਂ। ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ ਸ: ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਾ ਤਾਰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤ ਲਈ ਗਈ। ਵਧਾਈਆਂ ਹੋਣ।' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰੀ ਜਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤੋਸ਼ੇਖ਼ਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈ ਕੇ

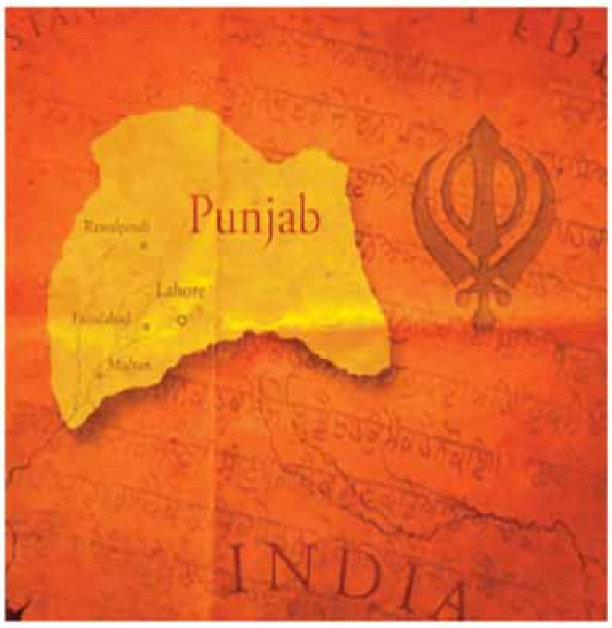

ਸਿੱਖ ਰਾਜ

ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ?

ਲੇਖਕ : ਗਿ: ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ 'ਸੀਤਲ'

ਕਿਸ਼ਤ - 53

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ

ਉਹਦੀ ਲੋਥ ਜਲੰਧਰ ਖ਼ਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਦਫ਼ਨਾਈ ਗਈ। 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1758 ਈ। ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਸਭ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮਤਾ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਥ਼ਾਂਥਾਂ ਮੁਲਕ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ' ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਦੀਨਾਬੇਗ ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਦੁਆਬਾ ਜਲੰਧਰ ਖ਼ਾਲੀ ਪਿਆ ਸੀ।ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾ ਵੜਿਆ।ਅੱਗੋਂਅਦੀਨਾਬੇਗ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹਸਨ ਬੇਗ ਤੇ ਦੀਵਾਨ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਾਸ ਫ਼ੌਜ ਲੈ ਕੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਆਏ। ਉੜਮੁੜ ਟਾਂਡਾ ਕੋਲ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ।

ਉੜਮੁੜ ਟਾਂਡਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਕਤਲ

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਾਸ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਵਢ ਕੇ ਸ: ਕਰੋੜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਅੱਗੇ ਜਾ ਰੱਖਿਆਮ। ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਾਸ ਦੀ ਫ਼ੌਜਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਹਾਰ ਕੇ ਨੱਸ ਗਈ।

ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦੁਆਬਾ ਮੱਲ ਲਿਆ

ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੁਆਬੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਾਰਾਇਲਾਕਾ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੰਡ ਲਿਆ।

ਸਿੰਘ ਮਾਝੇ ਵਿਚ

ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਇਕ ਜੱਥੇ ਨੇ ਰਿਆੜਕੀ ਤੇ ਮਾਝੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਹਾਕਮ ਖ਼ਵਾਜਾ ਮਿਰਜ਼ਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ ਉਦਾਲਾ ਸਾਰਾ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਜਾਂ ਮੱਲ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਈਨ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰਦੇ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਅੱਗੋਂ ਆਕੜਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਵੀ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਦੀ ਗੁੱਡੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਚੜੀ ਹੋਈ ਸੀ।ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਥਾਪਿਆ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਹਾਕਮ ਅਦੀਨਾਬੇਗ ਮਰ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵਧੇ।

ਮਰਹੱਟੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ

ਪੇਸ਼ਵਾ ਦਾ ਭੇਜਿਆਹੋਇਆ ਦੱਤਾ ਜੀ ਸਿੰਧੀਆਮਾਛੀਵਾੜੇ ਆ ਬੈਠਾ। ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸੰਭਾ ਜੀ ਸਿੰਧੀਆ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਮਰਹੱਟਾ ਫ਼ੌਜਾਂ-ਸਣੇ ਮੁਲਤਾਨ-ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਿੱਲਰ ਗਈਆਂ।

ਅਹਿਮਦਖ਼ਾਂ ਸੂਬੇਦਾਰ ਲਾਹੌਰ

ਉਹਨਾਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਅਹਿਮਦਖ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਸਾਲੇਹਖ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਾਨ ਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਪਰਬੰਧ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਸੰਭਾ ਜੀ ਨੂੰ ਏਥੇ ਛੱਡ ਕੇ ਦੱਤਾ ਜੀ ਆਪ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਦੋ ਧੜੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਾ ਮੋਢੀ ਵਜ਼ੀਰ ਗ਼ਾਜ਼ੀਉੱਦੀਨਇਮਾਦੁਲ ਮੁਲਕ ਸੀ ਤੇ ਦੂੱਜੇ ਦਾ ਆਗੂ ਨਜੀਬੁੱਦੌਲਾਰੁਹੇਲਾਸੈਨਾਪਤੀ ਮਗਰਲੇ ਨੂੰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਸੋ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਮਰਹੱਟੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆ ਗਏ, ਤਾਂ ਨਜੀਬੁੱਦੌਲਾ ਨੱਸ ਕੇ ਸ਼ੁਕਰਤਾਲ ਜਾ ਵੜਿਆ।

ਮਰਹੱਟੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ

ਮਰਹੱਟਾਫ਼ੌਜ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਕਰਤਾਲ ਵਿਚ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਓਥੋਂ ਨਜੀਬੁੱਦੌਲਾ ਨੇ ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ।

ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ

ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਆਲਮਗੀਰ ਸਾਨੀ (ਦੂਜਾ) ਨੇ ਵੀ ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ, ਕਿ ਜੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਤੈਮੂਰ ਨੂੰ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਬੜਾ ਗੁੱਸਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਜਰਨੈਲ ਜਹਾਨ ਖ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹਾਰ ਕੇ ਮੁੜ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਬਦਾਲੀ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਹਮਲਾ

ਸੋ ਗ਼ੁੱਸਾ ਖਾ ਕੇਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਆਪ ਸੱਠ ਹਜ਼ਾਰਫ਼ੌਜ ਲੈ ਕੇ ਚੜਿਆ। ਮਰਹੱਟੇ ਜਰਨੈਲ ਉਸਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਅਬਦਾਲੀ ਲਾਹੌਰ ਪੁੱਜਾ ਕਰੀਮਦਾਦ ਖ਼ਾਂ ਸੂਬੇਦਾਰ

ਖ਼ਾਲੀ ਲਾਹੌਰ ਉੱਤੇ ਅਬਦਾਲੀ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ (1759 ਈ।) ਵਿਚ ਕਬਜ਼ਾ ਆ ਕੀਤਾ। ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸ਼ਾਹਵਲੀਖ਼ਾਂ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਕਰੀਮਦਾਦਖ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ। ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਰਾਜਾ ਘੁਮੰਡ ਚੰਦ ਕਾਂਗੜੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਪਰਬੰਧ ਕਰ ਕੇ ਅਬਦਾਲੀ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਤੁਰਿਆ ਤੇ 27 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਰਹਿੰਦ ਜਾ ਪੁੱਜਾ। ਏਸੇ ਵੇਲੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਗ਼ਾਜ਼ੀਉੱਦੀਨ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਆਲਮਗੀਰ

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਤਲ

(29 ਨਵੰਬਰ) ਤੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮੁੱਦੌਲਾ (30 ਨਵੰਬਰ)-ਦੋਹਾਂਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਖ਼ਤ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਜੀਬੁੱਦੌਲਾਦਾ ਪਿੱਛਾ ਛੱਡ ਕੇ ਦੱਤਾ ਜੀ ਅਬਦਾਲੀ ਵੱਲ ਵਧਿਆ।

ਤਰਾਵੜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ

24 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਅਬਦਾਲੀਤਰਾਵੜੀ ਜਾ ਪੁੱਜਾ। ਏਥੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਠਭੇੜ ਹੋਈ। ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸੌ ਮਰਹੱਟੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਬਾਕੀ ਹਾਰ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ

ਅਬਦਾਲੀ ਜਮਨਾ ਤੋਂ ਪਾਰ

ਅਬਦਾਲੀ ਜਮਨਾ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜੀਬੁੱਦੌਲਾ ਵੀ ਆ ਮਿਲਿਆ।

◆ ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ

ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤੀ ਸੀ।

ਜਦ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਸਰੇ, ਤੀਸਰੇ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਲੱਗੇ ਮੋਰਚਿਆਂ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਰੋਲ ਵੇਖੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਇਹ ਨਾਹਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਕਿ 'ਸਿਰ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜਾਏ ਮੇਰਾ ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਨਾ ਜਾਏ' ਬਲਕਿ ਅਨੇਕਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਮਿਸਾਲ ਵੀ ਬਣੇ ਸਨ, ਪਰ ਪੁਰਾਤਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਕੌਮ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਣ ਬੈਠੇ ਅਜੋਕੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕਿਰਦਾਰ ਵੇਖੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਭਾਵ ਹੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖ਼ਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹਿਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜੋ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਅਖਾਣ ਚੇਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰੀ ਸੋਚ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਜੀਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸਰਪਰਸਤ ਬਣਨਾ, ਵਪਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅੱਜ ਇਸੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸੁਨਹਿਰਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰਿਆ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਧੁੰਦਲ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲ਼ੇ ਪਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੋਸ਼ੇਖ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਪਾਸ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠਾਂ ਹੀ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਿਰਮੌਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੌਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ 'ਚ ਬੌਣੀਆਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪੁਸਤਕ ਛਪਵਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਚਰਿਤਰ ਹਨਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਪਿੱਛੋਂ 2003 ਵਿੱਚ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾੜਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਤਰ 7 ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ 2010 ਵਿੱਚ (ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਆਧਾਰਿਤ) ਉਸ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਮੁੜ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਕੈਲੰਡਰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸੇ ਪੰਥਕ ਆਗੂ ਜਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 30 ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚ ਪਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਪਾਉਣ ਵਾਲ਼ੇ ਸਾਡੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਚ ਹੀ ਏਕਤਾ ਕਾਇਮ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਸਿਰਸਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਖਾਤਰ ਉਸ ਬਲਾਤਕਾਰੀ, ਕਾਤਲ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੁਆਂਗ ਰਚਣ ਵਾਲ਼ੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲ਼ੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਿਆਂ ਹੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮੁਆਫ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਬੌਣੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ?

ਹੋਰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਦਿਲਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੋਠੀ ਵਿੱਚ ਸੱਦ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹੋਏ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦੁਰਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ, ਕਤਲ ਕੀਤਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਗਇਆ ਸਾਡਾ ਗ਼ੌਰਵਮਈ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ? ਅਜਿਹੇ ਸਿਆਸੀ ਦਖ਼ਲ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅੱਜ ਅੱਧੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਹਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਵਾਵੇ ਜਦ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਆਪਣੀ ਅਲੱਗ ਮਰਿਆਦਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡੇਰੇਦਾਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ਼ ਸਾਂਝ ਬਣਾਈ ਬੈਠੇ ਹੋਣ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ਹਿ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਥ ਦੋਖੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ਼ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ।

ਸੋ ਨਿਰੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨੇ ਜਾਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਨਾਲ਼ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਾਲਾਤ (ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਨੁਕੂਲ) ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਣੇ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਾਙ ਆਪਣੀ ਕਥਨੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ 'ਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣੀ ਪੈਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੌਮ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪੰਥਕ ਫ਼ਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਝੀਏ। ਕਿਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਸਲ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੀ ਨਾ ਵੇਖੇ।

"ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਭਾਵ ਹੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖ਼ਲ ਖਿਲਕੁਲ ਸਹਿਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜੋ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਅਖਾਣ ਚੇਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰੀ ਸੋਚ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਜੀਵਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸਰਪਰਸਤ ਬਣਨਾ, ਵਪਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅੱਜ ਇਸੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸੁਨਹਿਰਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰਿਆ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਧੁੰਦਲ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲ਼ੇ ਪਏ ਹਨ।"

ਕੁਦਰਤਿ ਹੈ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਇ॥

ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੇਵਾਲੀ
ਸੰਪਰਕ: 98142-39041

ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਦੀ ਸਾਂਝ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਿੰਨੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮਹਿਕਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਚੰਦਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਾਡੇ ਮਿਥਿਹਾਸ, ਇਤਿਹਾਸ, ਵੇਦਾਂ-ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਥਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖ ਅਤੇ ਹਰ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਦੀ ਲੱਕੜ ਸ਼ਿਵ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹੁ ਰੀਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਨ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾ ਵਾਸ ਚੰਦਨ ਦੇ ਰੁੱਖ ਉੱਪਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੋਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਦੌਰਾਨ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਚੰਦਨ ਦੀ ਧੂਫ਼ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਸਮੇਂ ਚੰਦਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਚੰਦਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਫ਼ੁਰਮਾਇਆ-

ਕਬੀਰ ਚੰਦਨ ਕਾ ਬਿਰਵਾ ਭਲਾ
ਬੇੜ੍ਹਿਓ ਢਾਕ ਪਲਾਸ॥
ਓਇ ਭੀ ਚੰਦਨੁ ਹੋਇ ਰਹੇ
ਬਸੇ ਜੁ ਚੰਦਨ ਪਾਸਿ॥

ਚੰਦਨ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੁੱਖ ਹੈ। ਅਫ਼ਰੀਕਨ ਬਲੈਕਵੁੱਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਲੱਕੜ ਚੰਦਨ ਦੀ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਦਰਮਿਆਨੇ ਕੱਦ ਦਾ ਸਦਾਬਹਾਰ ਰੁੱਖ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਝੁਕੀਆਂ, ਛਿੱਲ ਖੁਰਦਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਲੰਬੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਦਰਾੜਾਂ ਪਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਚਮਕਦਾਰ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫੁੱਲ ਛੋਟੇ, ਬੈਂਗਣੀ ਰੰਗ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਗੁੱਛਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਫ਼ਲ ਵੀ ਬੈਂਗਣੀ ਰੰਗ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰੁੱਖ ਦੇ ਤਣੇ ਅਤੇ ਜੜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਲਾ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਤੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਰੁੱਖ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਓਵੇਂ ਓਵੇਂ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੀ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਲੱਕੜ/ਤੇਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ-ਭਾਰਤੀ ਚੰਦਨ, ਲਾਲ ਚੰਦਨ, ਸਫ਼ੈਦ ਚੰਦਨ ਅਤੇ ਮਾਲਿਆਗਿਰੀ ਚੰਦਨ।

ਚੰਦਨ ਆਪਣੇ ਸੁਗੰਧੀ ਭਰੇ ਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਅਨਮੋਲ ਹੈ ਹੀ ਬਲਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਿੰਗ (ਨੱਕਾਸ਼ੀ) ਲਈ ਵੀ ਵਧੀਆ ਕੁਦਰਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਤੇਲ, ਇਤਰ, ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਸਾਬਣ, ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ, ਧੂਫ਼ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਅਨੇਕਾਂ ਖਾਣਯੋਗ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਯੁਰਵੈਦ, ਚੀਨੀ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤੇਲ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਉਚੇਰਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਕੀਮਤੀ ਵਪਾਰਕ ਲੱਕੜ, ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ, ਇਤਰ ਉਦਯੋਗ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੰਦਨ ਜੜ੍ਹ ਪ੍ਰਜੀਵੀ ਪੌਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਹੋਰਨਾਂ ਪੌਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਚੰਦਨ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਰੁੱਖ ਪੌਦੇ ਲਾਉਣੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਲਈ ਚੰਦਨ ਦੇ ਰੁੱਖ ਲਾਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਰੁੱਖ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪੂਰਨ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਾ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਦਿਓ ਵੇ ਲੋਕੋ!

ਲੇਖਕ : ਸ਼ਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਸੰਪਰਕ : (91 - 76260 - 63596)

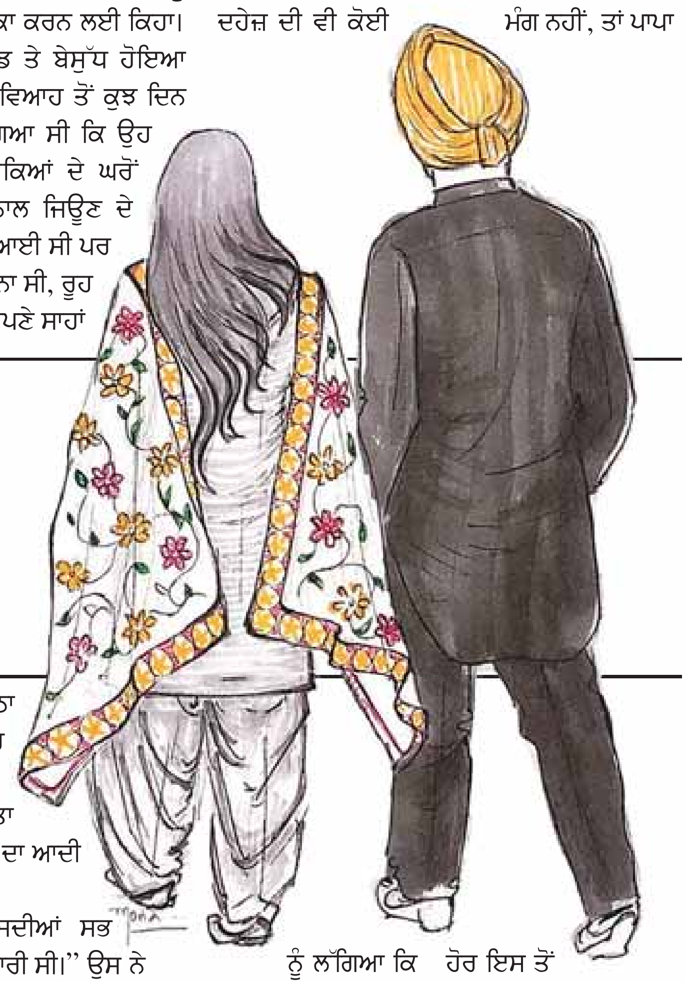

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈਣ ਮਨੋਰੋਗ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਬਣੇ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਉੱਪਰ ਹੀ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਤੇ ਉੱਪਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਏ। ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਉਸ ਕਾਮੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ ਨੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬੀਮਾਰੀ ਐਨੀ ਵਧ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਵਾਹਵਾ ਠੀਕ ਲੱਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਘਰ ਦੀਆਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਪਰ ਮੈਂ ਸਰਸਰੀ ਸਾਰੇ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਆਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣਿਆਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਚਿੰਤਾ ਗ੍ਰਸਤ 'ਤੇ ਬੇਰੌਣਕੇ ਉਦਾਸ ਚਿਹਰੇ ਤੱਕਦਿਆਂ ਮਨ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਬੈੱਡ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਅਟਕ ਗਈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਚਾਦਰ ਲਈ ਬੇਸੁੱਧ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਬੈੱਡ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਲੜਕੀ ਤੱਕ ਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮੱਲੋਮੱਲੀ ਹਉਕਾ ਨਿਕ.ਲ ਗਿਆ।

ਬਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਚੂੜਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮਨਹੂਸ ਤੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝੀ ਉਹ ਕੰਧ ਵੱਲ ਇੱਕ ਟੱਕ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਦਲੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਖ਼ੌਫ਼ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਦਿਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਟੂਲ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਹਿਲ ਬੈਠੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਬੁੱਤਘਾੜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਕਲਾ ਦਾ ਜੌਹਰ ਬੁੱਤ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਆਖ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦੇ ਨਾਲ ਗ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੂੜ੍ਹੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਟੂਲ ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਲੜਕੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ। ਵੇਖਦਿਆਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਹਰਨੋਟੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਤੈਰਨ ਲੱਗੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਕਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ।

ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਉੱਥੇ ਬੈਠਿਆ ਨਾ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਵੀ ਉੱਠ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਹੀ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ, ਉਹ ਇੱਕ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਰੁਮਾਲ ਰੱਖ ਕੇ ਵਗਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਅਸਫ਼ਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਚੁੱਪਚਾਪ ਉਸ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਮਲਕੜੇ ਜਿਹੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਰ ਮੇਰੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੁਬਕੀ ਹੁਬਕੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ ਵੇਗ ਕੁਝ ਮੱਠਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਦੱਸ ਕੇ ਮਨ ਹਲਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

"ਆਂਟੀ, ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਬੈੱਡ ਤੇ ਬੇਸੁੱਧ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੇਕਿਆਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਊਣ ਦੇ ਰੰਗਲੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈ ਕੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਆਈ ਸੀ ਪਰ ਜਿਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਦਾ ਸਾਥੀ ਬਣਨਾ ਸੀ, ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ।" ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਫਿਰ ਫਿੱਸ ਪਈ।

"ਤੇਰੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਦੀ ਹੈ?" ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ।

"ਹਾਂ ਜੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀਆਂ ਸਭ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ।" ਉਸ ਨੇ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ।

"ਧੀਏ, ਤੇਰੇ ਸੱਸ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਸਿਰੇ ਦਾ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਕੇ ਤੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਉਂ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੀ?"

"ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਆਂਟੀ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਧੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਐਨਾ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਧਿਰਕਾਰਦੀ। ਨਸ਼ੇੜੀ ਪੁੱਤ ਦੇ ਮਾਪੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿਉ, ਆਪੇ ਬੇਗਾਨੀ ਧੀ ਆ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਲਵੇਗੀ? ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਪੁੱਤ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸੁਧਰ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, ਬੇਗਾਨੀ ਧੀ ਕੋਲ ਕਿਹੜੀ ਜਾਦੂ ਦੀ ਛੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੁਮਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦੇਊ।"

"ਪੁੱਤ, ਤੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਸੀ?"

"ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਦੱਸ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵੀਹ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਕੱਲਾ ਮੁੰਡਾ ਹੈ, ਦਾਜ ਦਹੇਜ਼ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਹੋਰ ਇਸ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਿੱਥੋਂ ਲੱਭਣਾ? ਦੂਜਾ, ਮੇਰੇ ਸੱਸ ਸਹੁਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਊ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਮੱਤ ਮਾਰ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਬਥੇਰਾ ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ ਹੈ। ਘਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਕੋਠੀ ਵਰਗਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦੇਖ ਕੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ ਨੇ ਝੱਟ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਣ-ਔਗੁਣ, ਜੋ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਦਿਨ ਰੱਖ ਕੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਂਦੀ ਨੂੰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਂ ਨੇ ਇਹ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ "ਜਾ ਧੀਏ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਵਸੇਂ। ਤੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਠੰਢੀ 'ਵਾ ਆਵੇ।" ਡੋਲੀ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ।

ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਰ ਗਈਆਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਧੁੱਤ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਪਰਤਿਆ। ਇਸਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲਿਓਂ ਮਿੱਟੀ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਮਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਕੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਬਥੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰਿਆ। ਮੈਂ ਰੋ ਧੋ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਖਾਧਿਆਂ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਡਿਗ ਪਈ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਅੱਥਰੂਆਂ ਨਾਲ ਸਿਰਹਾਣਾ ਭਿਉਂਦੀ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬੇਰੰਗ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸੋਚ ਝੂਰਦੀ ਰਹੀ।

"ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਾਪਾ ਮੈਨੂੰ ਲੈਣ ਆਏ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮੁਰਝਾਏ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਤੱਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੇਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਈ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ, ਮੇਰਾ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਘੁੱਟ ਕੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਤੀ ਰੱਖਿਆ। ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਮੰਮੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਬਰ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਰੱਜ ਕੇ ਰੋਈ। ਧੀ ਦਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਅੱਥਰੂ ਵੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੀਕ ਕੰਬਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਇਆ ਪਿਆ ਸੀ।

"ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਮਸਾਂ ਚੁੱਪ ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਲਾਂਭਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਧੱਕਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ?

"ਮੰਮੀ ਨਾਲੇ ਰੋਈ ਜਾਵੇ ਨਾਲੇ ਕਹੀ ਜਾਵੇ - ਤੇਰੇ ਸੰਜੋਗ ਹੀ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਮੱਤ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬੰਦੇ 'ਤੇ ਹੀ ਇਤਬਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਬੱਸ ਤੇਰੇ ਸੰਜੋਗ ਹੀ ਮੱਲੋਮੱਲੀ ਉਸ ਘਰ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਗਏ। ਮੇਰੀ ਫੁੱਲ ਵਰਗੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਕਰਮ ਐਨੇ ਮਾੜੇ। ਖ਼ਬਰੇ ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਪਾਪ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ।

"ਮੈਂ ਇੱਕ ਕੱਚੇ ਧਾਗੇ ਜਿੰਨੀ ਆਸ ਲੈ ਕੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਵਾਪਸ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਆ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਾ ਕੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਵੇਖਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਸੁਧਰ ਜਾਵੇ।

"ਉਂਝ ਆਂਟੀ ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਨਾਸਮਝੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤਕ ਸੰਜੋਗਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਾਂ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਿਊਣ ਦੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ? ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਤੋਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਡਰ ਦੇ ਸਾਏ ਹੇਠ ਵਕਤ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ? ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਜਿੰਦਾ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਆਖ਼ਰ ਕਦੋਂ ਤਕ ...?"

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਪੀੜ ਪਰੁੱਚੀ ਹੂਕ ਇਕੱਲੀ ਇਸ ਧੀ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇ!

ਊੜੇ-ਐੜੇ ਵਾਲਾ ਕਾਇਦਾ

ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿਹਨੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਨਾਪ-ਤੋਲ ਵਿੱਚ ਜੁਟਿਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਦਮ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ।

ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਹਿਨੀਅਤ ਉਸਦਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਫੁੱਲਾਂ ਸੰਗ ਰਹੇਗਾ, ਉਸਦਾ ਮਿਜ਼ਾਜ ਕੋਮਲ ਹੋਣਾ ਤੈਅ ਹੈ। ਪੱਥਰ-ਲੋਹੇ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਘੁਲਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਸਖ਼ਤ ਜਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਆਮ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਲੇ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਥੱਕ ਹਾਰ ਕੇ 'ਹਉ ਪਰੇ' ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਓ! ਐਪਰ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰਲਾ ਇਨਸਾਨ ਮਰ-ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਜਿਉਂਦਾ ਹੁੰਦੈ, ਲੋੜ ਉਸ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋੜ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ...ਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤ ਟੇਢਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਿਰਜਿਆ ਮਾਹੌਲ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁੱਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੁੱਝੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਣਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਲੱਭਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਗੱਲ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਮਨਟਿਕਾ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ) ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਲੋਡ ਲੈ ਕੇ। ਕੰਪਲੈਕਸ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਟਰੱਕ ਪਾਰਕਿੰਗ ਪੂਰਬ-ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸੀ। ਓਥੇ ਟਰੱਕ ਪਾਰਕ ਕਰਕੇ ਚੈੱਕ-ਇਨ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦੂਰ ਸਥਿੱਤ ਦਫਤਰ ਤੁਰਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਬੱਚਤ ਲਈ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਮਾਸਕ ਪਾ ਕੇ, ਛੋਹਲੇ ਕਦਮੀ ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਲਈ ਬਣੀ ਪੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਧਿਆਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਕਾਰ ਮੇਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਲ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਗਲਤੀ ਮੇਰੀ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਨੇ ਬ੍ਰੇਕ ਮਾਰੀ। ਵਿੱਚੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਗਲ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿੱਧਰ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇਰਾ, ਦੇਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਆਪਾਂ ਸਭ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਆਸ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਾਰ ਵਾਲਾ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੇ ਗਲ ਹੀ ਪਵੇਗਾ, ਗਲਤੀ ਭਾਵੇਂ ਖ਼ੁਦ ਉਸੇ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਗੱਲ ਔਕਾਤ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਅੱਗੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕੀ ਔਕਾਤ! ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੋਚਿਆ, ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਯੋਗ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਉਂਦੀ ਐ, ਡਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਐ! ਪਰ ਇਹ ਕੀ! ਤਸਵੀਰ ਅਸਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀ।

ਕੋਟ-ਪੈਂਟ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬਣਦਾ-ਫਬਦਾ ਮਨੁੱਖ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਫ਼ਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਇੱਕ ਸੋਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ ਬੀਬੀ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਉਸੇ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਆ ਖੜੋਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, "ਨੋ ਨੋ ਸਰ, ਇਟ ਵਾਜ਼ ਮਾਈ ਫਾਲਟ ... ਕੁੱਡ ਨਾਟ ਨੋਟਿਸ ਯੂਅਰ ਕਾਰ!" ਪਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਫੇਰ ਵੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮੈਥੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਨ ਤੇ ਇੱਕ ਪੈਦਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ! ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਚੈੱਕ-ਇਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਮਾਂ ਬਚਾਉਣ ਵੱਲ ਸੀ। ਉਹ ਖ਼ੁਸ਼ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਦ ਮੈਂ ਚੈੱਕ-ਇਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਪਸ ਪੌੜੀਆਂ ਉੱਤਰਿਆ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਬੈਠਾ ਕੰਪਨੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਤੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਰਿਹਾ ਕਿ ਬਚ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਸੀ। ਅਹੁਦਾ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਲੰਮਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਵਾਪਰੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ। ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਤੰਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚੌਕ ਜਲੰਧਰ ਤੱਕ ਚਲੇ ਗਈ। ਤਕੜਾ ਜਾਮ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਮਿੱਧ ਕੇ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਦੀ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਪੇਚੀਦਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਇੱਕ ਐੱਸ ਯੂ ਵੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਡਿਗ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਕਿਉਂਕਿ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ

ਲੇਖਕ : ਇੰਦਰਜੀਤ ਚੁਗਾਵਾਂ

ਤਾਂ ਸੁਆਲ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਅਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਆਪਣੀ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਹਿਕਾਰਤ ਭਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਏਥੇ ਈ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਦਾ ਦਬਾਅ ਮੇਰੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਗੱਲ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ। ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਆਇਆ ਹੋਇਐ। ਮੇਰੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਟੰਗੀ ਦੁੱਧ ਵਾਲੀ ਕੇਨੀ ਉਲਟ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰਾ ਦੁੱਧ ਵਾਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹਫੀ ਪਈ ਸੜਕ ਦਾ ਮੂੰਹ ਥੰਦਾ-ਤਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਕੇਵਲ ਦੁੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ! ਇਹ ਮੇਰੀ ਹਮਸਫ਼ਰ ਪੰਮ ਦੇ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸੀ! ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਂਗ ਮੱਝਾਂ-ਗਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਕੇ ਬਾਲਟੀ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂ-ਪਾਲਕ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ! ਦੂਸਰੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਦੁੱਧ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਤੇ ਕੀਮਤ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ!

ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਲਈ ਬਹੁਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਖੜ੍ਹੇ ਦੋ ਚਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਅੰਕਲ, ਤੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਤਾਂ ਕਰ ...!" ਪਰ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਹੰਗਾਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਮ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰੱਖੇ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਹੈਂਕੜਬਾਜ਼ ਸੁੱਕਾ ਚਲੇ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਂਭ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਬਿਨ ਭੜਕਾਹਟ ਉਸ ਅਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤੇ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕਾਰਡ ਕੱਢਕੇ ਉਸਦੀ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤੀ ਕਾਰਡ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੰਨ ਫੜਕੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਕੋਈ ਕੁੜਤਾ-ਪਜਾਮਾ ਧਾਰੀ, ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਸਮਾਚਾਰ ਸੰਪਾਦਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਉਸਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੋਣੀ।

ਪੈਂਟ-ਕਮੀਜ਼ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਕੁੜਤੇ—ਜਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪੈਂਟ-ਕਮੀਜ਼ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਹਿਨੀ ਦੀ ਸੀ। 'ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ' ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡੋਂ ਦੁੱਧ ਲੈ ਆਉਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਖ਼ਾਲਸ ਦੁੱਧ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਭਾਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਜਦ ਸੁਸ਼ੀਲ-ਕਮਲ ਦੁਸਾਂਝ ਜਲੰਧਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਂ ਦੁੱਧ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰਣ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ੀ ਨਾਗਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਹਿਣਾ, " ਦੋਧੀ ਆ ਗਿਆ ਬਈ ਓਏ ...!" ਇਹ ਕੰਮ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇਦੋਸਤਾਂ ਖਾਤਰ ਇਹ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਦੋਧੀ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਅਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਧੀ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਹੋਣੈ! ਦੋਧੀ ਦਾ ਕੀ ਐ, ਜਿਹੜਾ ਚਾਹੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਕੇ ਤੁਰਦਾ ਬਣੇ ... ਕੌਣ ਐ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ!

ਇਸ ਨਵ-ਵਿਆਹੇ ਜੋੜੇ ਵੱਲ ਕੌੜ ਨਾਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਬੁਲਾਵਾਂ ਮੀਡੀਆ?"

ਦੇਖਿਆ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਕੌੜ ਨਾਲ ਸੀ ਪਰ ਆਪਾ ਬੇਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਮੈਂ। ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਤਰਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗੀ, ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਜਿਵੇਂ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਬੋਲ ਨਹੀਂ, ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਫੜੀ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਮੈਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ, "ਅੰਕਲ, ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਓ, ਅਸੀਂ ਭਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ!"

ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ... ਉਹ ਮੁਆਫ਼ੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਗ ਰਹੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਹੇਠ ਦੇਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਮੁਆਫ਼ੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੰਗੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਰਸੂਖਦਾਰ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਆਢਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਖਿਝ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਆਈ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਬਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ, "ਸਕੂਲੇ ਵੀ ਗਏਂ ਓਂ ਕਦੇ?"

ਉਹ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਘੁੱਗੂ-ਬਾਟਾ ਬਣਿਆਂ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਨੇ ਹੀ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ, "ਅੰਕਲ, ਮੈਂ ਐੱਮ ਐੱਸਸੀ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹਨ।"

ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਆਪਣਾ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਸਾਂਭਿਆ, "ਪੋਸਟਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਈ ਓ ਪਰ ਸਕੂਲੇ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਬਜ਼ਾਰੋਂ ਕਾਇਦਾ ਲੈ ਕੇ ਊੜਾ-ਐੜਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਿਓ ...!" ਉਹ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਸਵਾਲੀਆ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਤੱਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਇਦੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝ ਆਇਆ, ਊੜਾ ਐੜਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ।

ਇਹ ਸਭ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਵਾਂਗ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੱਜ-ਆਚਾਰ, ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਖੰਭ ਲਾ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਉਡ ਗਏ ਹਨ। ਕੋਠੀਆਂ, ਕਾਰਾਂ ਤਾਂ ਖ਼ੂਬ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਘਰ ਨਹੀਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੱਤਾਂ ਹੇਠ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ...! ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਰਿਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਊੜੇ-ਐੜੇ ਵਾਲੇ ਕਾਇਦੇ ਵੱਲ ਫੇਰ ਤੋਂ ਮੁੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਸ਼ਰਧਾ

ਸਾਡਾ ਮਨ ਵੀ ਬੜੀ ਅਜ਼ੀਬ ਸ਼ੈਅ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰੋਂ ਕਿੱਧਰ ਤਕ ਘੁੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਝੜ ਦੇ ਪੱਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁੱਲੇ ਨਾਲ ਸੰਵਰੇ ਸੰਵਾਰੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਆ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਰੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਾਂਭੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਚੁੱਪ ਚੁਪੀਤੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਣ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਨੇੜਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਗਦੇ ਵੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਘੁੰਮਣ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਬਣਾਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਰਮਣੀਕ ਪਹਾੜੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਾਰਨੇ ਸਨ। ਸਾਰੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰੋਂ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਵੀਰ ਦਾ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਤ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਪਾਂ ਉਹ ਰਾਤ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਯਾਰ ਸਾਧੂ ਕੋਲ ਰਹਾਂਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਤੇ-ਸਿੱਧ ਹੀ ਸਾਧੂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ... ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਇੱਕ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਸ ਡੇਰੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਸ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੰਨਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।"

ਵੀਰੇ ਨੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਸਾਧੂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ:

ਅਸੀਂ ਆਥਣੇ ਜਿਹੇ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬਣਿਆ, ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਸੰਘਣੇ ਹਰਿਆਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਇਹ ਡੇਰਾ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਹੈ। ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਮਨਮੋਹਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੀਲ ਹੀ ਲਿਆ। ਡੇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਸਾਡਾ ਇੱਥੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੀਤਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਜਿਉਂ ਹੀ ਸੂਰਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਲੋਅ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਾ ਲਈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਟੈਚੀ ਵਿੱਚ ਪਈ ਬੋਤਲ ਸੈਨਤਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਹੁੱਝਾ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਯਾਰ ਸਾਧੂ ਕੋਲੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਲਵੇ। ਖਹਿੜਾ ਨਾ ਛੁੱਟਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦੋਸਤ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸੱਦ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਘਰੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਸ਼ੁਗਲ-ਮੇਲਾ ਕਰਨ ਆਏ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਦੱਸੋ, ਜਿੱਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਪੀ ਕੇ ਥਕੇਵਾਂ ਲਾਹ ਲਈਏ।"

ਸਾਧੂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਦਰਵਾਜਾ ਭੇੜ ਕੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੀ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਬੋਤਲ ਕੱਢ ਕੇ ਚਹੁੰ ਗਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਈ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਿੱਤਰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤੀ ਵਾਲੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ, "ਸਾਧੂ, ਲਵੇਂਗਾ ਤੂੰ ਵੀ ਦੋ ਘੁੱਟਾਂ?" "ਲੇ ਲੇਂਗੇ" ਸਾਧੂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਗਲਾਸ ਚੁੱਕੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਭਗਤ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੇ ਦਰਵਾਜਾ ਖਟਖਟਾਇਆ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤਿਆਂ ਦਰਵਾਜਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਝੱਟ ਗਲਾਸ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲੱਗ ਪਏ ਪਰ ਸਾਧੂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗਲਾਸ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਬੜੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਭਗਤ ਵਾਪਸ ਗਿਆ, ਦੋਸਤ ਕਹਿਣ

ਲੇਖਕ : ਸ਼ਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਲੱਗਾ, "ਯਾਰ ਅਸੀਂ ਐਵੇਂ ਤੈਨੂੰ ਪਾ ਦਿੱਤੀ, ਭਗਤ ਕੀ ਸੋਚੇਗਾ?"

"ਸ਼ਰਧਾ ਅੰਧੀ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਅੰਧਾ ਭਗਤ ਸੋਚਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਸਾਧੂ ਨੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

"ਪਰ ਗਲਾਸ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ...।" ਮੈਂ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

"ਉਸ ਕੋ ਯੇ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੀਆ ਹੋਗਾ।" ਸਾਧੂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ।

"ਪਰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੰਮ ਵਾਲੀ ਬੋਤਲ ਤਾਂ ਪਈ ਸੀ।" ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

"ਅਗਰ ਉਸ ਨੇ ਯੇ ਦੇਖ ਭੀ ਲੀ ਹੋਗੀ ਤੋਂ ਵੋ ਸੋਚੇਗਾ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਕਾ ਯੇਹ ਭੀ ਕੋਈ ਕੌਤਕ ਹੋਗਾ।"

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਉੱਗੇ ਡੇਰਿਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਮੱਥੇ ਰਗੜਦੇ ਲੋਕ ਆਪ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਆਤਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਦੇਰਿਆਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਕਰੋੜਾਂ ਅਰਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧ-ਫੁੱਲ ਰਹੀ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਧੂ ਦੀ ਕਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਦੇ ਹੀਰੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਉਹਨਾਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਸਿਆਸੀ ਰਹਿਬਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ੇ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਨਾਕਸ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਚਰਮਰਾ ਰਿਹਾ ਵਿੱਦਿਅਕ ਢਾਂਚਾ, ਵਿਗੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਕੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਕੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸਿਆਸੀ ਫਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਝੂਠ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਇਹ ਲੋਕ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਟੱਪ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਆਮਦ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਓਏ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁੱਛੋ ਹੀ ਨਾ। ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਸੱਚ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹਵਨ ਆਦਿ ਉਸ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਲਈ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਖਿਰ ਉਹ ਸੁਲੱਖਣੀ ਘੜੀ ਕਦ ਆਵੇਗੀ ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਅਖੌਤੀ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ?

ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਉੱਪਗ੍ਰਹਿ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ! ਧਰਤੀ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਚੰਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਚੰਦ ਮਾਮਾ ਆਖਦੇ ਹੋ। ਚੰਦ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਇਹ ਖ਼ਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚੰਦ ਹਨ? ਨਹੀਂ, ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਦੇ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਵੀ ਚੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵੇਲੇ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਚੰਦਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਗੁਰੂਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਚੰਦ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪਥ 'ਤੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਪਰ ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿ ਸੂਰਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਸਤੂ ਸੂਰਜ ਦੇ ਗੁਰੂਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਸੂਰਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਲ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗੁਰੂਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਜੇ ਕਦੇ ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਦ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਗੁਰੂਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਪਥ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਣਾ। ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿ ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਮੰਡਲ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਹਿ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਘੁੰਮਦਾ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿ। ਇਹ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ 88 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਚੱਕਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨੰਬਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਗੁਰੂਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿ ਵੀ ਸੂਰਜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਚੰਦ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸੂਰਜ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਛਿਪਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਤੀ ਆਪਣੇ ਧੁਰੇ 'ਤੇ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਵੀ ਸੂਰਜ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ? ਨਹੀਂ ਜੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਆਪਣੇ ਧੁਰੇ 'ਤੇ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਸੂਰਜ ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਛਿਪਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਠੀਕ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਦਰੱਖਤ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਦੌੜਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਆਪਣੇ ਧੁਰੇ ਦੁਆਲੇ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਥਿਊਰੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਥਿਊਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਵੀ ਬਾਕੀ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਭਾਰੀ ਉਲਕਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਟਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਚੰਦ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਗ੍ਰਹਿ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਿਗਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੀ ਥਿਊਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਟੇਕ 'ਤੇ 180 ਡਿਗਰੀ ਘੁੰਮ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੱਕੜੀ

ਮੱਕੜੀਆਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਮੱਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਕੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੱਕੜੀ ਇਸ ਨੂੰ ਗੋਲਿਅਥ ਮੱਕੜੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ।

ਭਾਰ ਅਤੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੱਕੜੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਟੈਰੈਂਟੂਲਾ, ਥੈਰਾਫੋਸਾ ਬਲੌਂਡੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ 175 ਗ੍ਰਾਮ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ 30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਲੰਬਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੇ 30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੱਕੜੀ ਦੀ ਉਚਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਮੂਨਾ ਗਿਨੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਬੁੱਕ ਆਫ਼ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ। ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੀ ਮੱਕੜੀ ਹੈ, ਜੋ 1965 ਵਿੱਚ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਵਿੱਚ ਲੱਭੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਲੰਬਾਈ 28 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੈ।

- ਇਹ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਭੂਰਾ ਰੰਗ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।
- ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਗੜਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਜੋ।
- ਆਪਣਾ ਅਕਾਰ ਵੱਡਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ 'ਤੇ ਖੜੀਆਂ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਡਰਾ ਸਕੇ।
- ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਬੁਖਾਰ, ਉਲਟੀਆਂ ਅਤੇ ਚੱਕਰ ਆਉਣ ਵਰਗੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਹ ਛੋਟੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਹਿਰ ਨਾਲ ਮਾਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੂੰਹ ਦੇਖਣ 'ਚ ਤੂੜੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜੋ ਵੀ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਤਰਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਪਰ ਪਰਛਾਵੇਂ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਦੀ ਵਾਈਬ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਇਹ ਆਪਣੇ ਖਤਰੇ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਮੱਕੜੀਆਂ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ, ਸੂਰੀਨਾਮ, ਗੁਆਨਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿੱਚ ਦਲਦਲ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਰਗੇ ਗਿੱਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੱਕੜੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਤਰਾ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਭੇਡੂ, ਟਾਰੈਂਟੂਲਾ, ਸੱਪ, ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੱਕੜੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੱਕੜੀ ਦੀਆਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਹਨ। ਇਹ 30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਲ 4,6 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਬਦ ਪਹੇਲੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ?

FIND THE WORDS

B	T	U	R	K	I	S	H	U	B	P	X
A	R	O	M	A	A	O	C	R	E	A	M
C	S	I	R	I	S	H	R	O	A	S	T
H	G	R	E	E	N	B	L	E	N	D	C
C	O	F	F	E	E	H	O	U	S	E	A
D	E	M	I	T	A	S	S	E	A	L	N
M	C	H	I	C	O	R	Y	S	R	C	T
A	U	U	S	T	R	O	N	G	A	G	A
S	P	G	N	J	A	V	A	L	B	R	T
P	N	A	S	M	O	C	H	A	I	I	A
O	S	N	D	E	C	A	F	T	C	N	U
O	S	D	R	O	B	U	S	T	A	D	R
N	C	A	F	F	E	I	N	E	F	Y	N

ARABICA
AROMA
BACH
BEANS
BLEND
CAFFEINE
CANTATA
CHICORY
COFFEEHOUSE
CREAM
CUP
DECAF
DEMITASSE
GREEN
GRIND
IRISH
JAVA
KAHLUA
LATTE
MOCHA
~~MUG~~
ROAST
ROBUSTA
SANTOS
SPOON
STRONG
TURKISH
UGANDA
URN

ਬਿੰਦੂ ਮਿਲਾਓ

ਰਸਤਾ ਲੱਭੋ

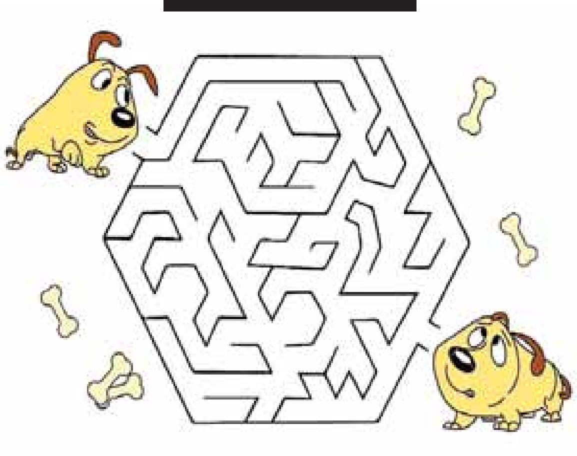

ਪਹੇਲੀ ਹੱਲ ਕਰੋ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਪਹੇਲੀ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਅੱਖਰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹਨ।

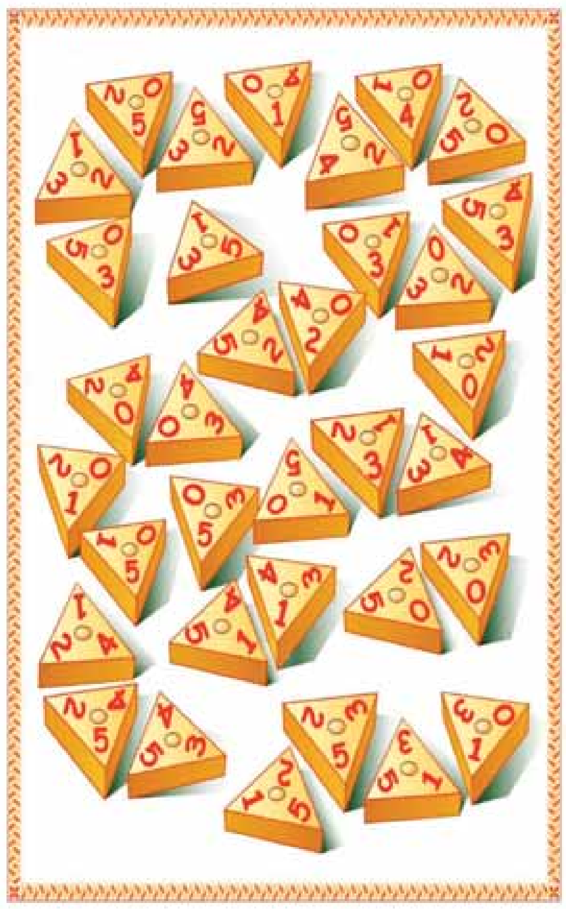

ਜਿਸੁ ਪਿਆਰੇ ਸਿਉ ਨੇਹੁ

ਲੇਖਕ : ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਸੰਪਰਕ: 94656-56214

ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਪਰਤ ਕੇ ਸਕੂਟਰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਉਲਟ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਤੂਫ਼ਾਨ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਸਰੀ ਚੁੱਪ ਵਰਗਾ ਲੱਗਾ। ਚੁੱਪ-ਚੁੱਪ ਪਤਨੀ ਕੋਲੋਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਫੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਸੁਆਲ ਸੀ, "ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਨੇ ਸਾਰੇ, ਕੋਈ ਦੀਂਹਦਾ ਨਹੀਂ?" ਪਰ ਪਤਨੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀ। ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਿਹਾ, "ਕੀ ਗੱਲ ਬੜੀ ਚੁੱਪ ਏ?"

ਪਤਨੀ ਮੇਰੇ ਗਲ ਲੱਗ ਕੇ ਫਫਕ ਪਈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਂਹ ਵਲਾ ਕੇ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਕੁਝ ਪਤਾ ਵੀ ਲੱਗੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਤੈਨੂੰ?"

ਹੁਬਕੀਆਂ ਲੈਂਦੀ, "ਭੱਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਫੁੱਫੜ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ" ਕਹਿ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਸਾਧਨਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਰਾਹ ਜਾਂਦਾ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਭੂਆ-ਫੁੱਫੜ ਦਾ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਹੀ ਏਨਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ: ਏਕ ਜੋਤ ਦੋਇ ਮੂਰਤੀ ਹੋਣ। ਉਸ ਦਾ ਤਾਂ ਰੋ-ਰੋ ਕੇ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸੱਥਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹੜਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭੂਆ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਨੂੰਹਾਂ-ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, "ਰੋਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ।" ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਔਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਲੀਂ ਦੁਹੱਥੜਾਂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਪਿੱਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੰਦਲਾਂ ਤੋੜਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੁੱਟ ਵੀ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਭੂਆ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗਦਿਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ। "ਨਾ ਮੇਰਾ ਸਿਆਣਾ ਪੁੱਤ, ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ," ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਭੂਆ ਨੇ ਰੋਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਪਤਨੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਗਈ। ਮੈਂ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਕੱਪੜਾ ਹਟਾ ਕੇ ਆਖਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਗੋਰਾ ਨਿਛੋਹ ਭਖਦਾ ਰੰਗ, ਨੂਰੋ-ਨੂਰ ਚਿਹਰਾ, ਚਾਂਦੀ ਰੰਗਾ ਦਾਹੜਾ ਇੰਜ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇਵ ਧਰਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ੀ ਘੂਕ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਬੈਠਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀਂ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ, "ਨੀ ਇਹਨੂੰ ਰੁਆਓ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ!"

ਭੂਆ ਪੇਕੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਫੁੱਫੜ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗ ਪਈ, "ਬਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਤੜਕੇ ਨਲਕਾ ਗੇੜ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਆ, ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਨੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਮਗਰੋਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨੇੜੇ ਬੈਠ ਕੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਦੂਜੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਨੇ। ਮੈਂ ਅੱਗ ਬਾਲ ਕੇ ਚਾਹ ਧਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਆ, 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼!' ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਆਈ ਤਾਂ ਪੋਥੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਲੰਮੇ ਪਏ ਨੇ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਇਹ ਤਾਂ ਪੰਜਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲੰਮੇ ਪੈਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ! ਮੈਂ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। 'ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਠੰਢੀ ਤਰੇਲੀ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ! ਕੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਓ?' ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਮਤੇ ਨਾਲ ਬੋਲੇ ਨੇ, 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼! ਮੇਰਾ ਅੰਤ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ, ਜਦੋਂ ਦੀ ਵਿਆਹੀ ਆਈ ਏਂ, ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੱਥੀਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਾ ਕਰਵਾਇਓ, ਨਾ ਆਪ ਰੋਵੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦੇਵੀਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ,

ਆਵਨ ਜਾਨੁ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਬਨਾਇਆ॥ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਕੀਨੀ ਮਾਇਆ॥'

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਕੁਝ ਨ੍ਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ,' ਪਰ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ।" ਭੂਆ ਦੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਭੂਆ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ ਇਹੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, "ਨਾ, ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ।"

ਅੰਤਿਮ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਿਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਥਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਸਲ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਪਿੰਡ ਹੀ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਰਦਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਭੂਆ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ ਫੁੱਫੜ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਈ। ਭੂਆ ਦੀ ਨੂੰਹ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਰ ਮਾਰਦੀ ਭੂਆ ਨਾਲ ਚੰਬੜ ਗਈ, "ਹਾਏ ਨੀ ਬੀਬੀ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕੀਹਨੂੰ ਭਾਪਾ ਆਖਾਂਗੇ...?" ਇਹ ਵਾਕ ਲੇਰਾਂ ਮਾਰਦੀ ਨੂੰਹ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ।

ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਗਲ਼ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਭੂਆ ਗ਼ਮ ਦੇ ਅਥਾਹ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੀ ਏਨਾ ਹੀ ਬੋਲੀ, "ਧੀਏ, ਮੈਂ ਕੀ ਦੱਸਾਂ?" ਪਰ ਰੋਈ ਨਹੀਂ।ਇੱਕ ਵਾਕ ਹੀ ਭੂਆ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਗ਼ਮ ਦੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੇਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਭੂਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਉਰਫ਼ ਪ੍ਰਗਾਸੋ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਹਣੇ-ਸੁਨੱਖੇ ਫੁੱਫੜ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਭੂਆ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਗਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਬਦਲ ਰਹੇ ਯੁੱਗ ਕਰਕੇ ਵਿਰਲੇ-ਟਾਵੇਂ ਲੋਕ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣ ਵੀ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਹੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੂਜੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਚਪਨਾ ਸੀ, ਬਾਲ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੇ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਆਉਂਦੀ ਵੇਖ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਹੇਠੀ ਸਮਝੀ। ਘਰ ਆ ਕੇ ਜ਼ਿਦ ਫੜ ਲਈ ਕਿ ਜੇ ਨਿੱਕੀ ਨੇ ਸਕੂਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਨਾ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਅਨਪੜ੍ਹ ਰਹਿ ਗਈ। ਜਿਸਦਾ ਮਲਾਲ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗਣ ਵੇਲੇ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੌਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋ ਅਧਿਆਪਕਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਭੂਆ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਐਨਾ ਪਿਆਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਬੀਬੀ ਵਾਂਗ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਮੇਰੀ ਹਰ ਲੋੜ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੀ। ਨਿੱਤ ਸਵੇਰੇ ਨੁਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰ ਵਾਹ ਕੇ ਮੀਢੀ ਵਾਲਾ ਜੂੜਾ ਕਰਕੇ ਉਪਰ ਚਿੱਟਾ ਰੁਮਾਲ ਪਾ ਕੇ ਆਖਦੀ, "ਮੇਰਾ ਸੀਤਾ ਪੁੱਤ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਹਣਾ ਲੱਗੂ!" ਜਦੋਂ ਭੂਆ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਤ ਆਖਦੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਦਾ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਜਾਂ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਆਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ! ਪਰ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ।

ਉਦੋਂ ਜੰਞਾਂ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪਾਸੇ ਪਹੇ 'ਚ ਉਡਦੀ ਧੂੜ ਵੇਖ ਕੇ ਜੰਞ ਆ ਗਈ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਸ਼ਿੰਗਾਰੇ ਟਾਂਗਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੁਰਕੜੇ ਮਾਰਦੀਆਂ ਘੋੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਗਾਮਾਂ ਫੜੀ ਧਰਤੀ ਸੁੰਭਰਦੇ ਧੂਹਵੇਂ ਚਾਦਰੇ, ਗਲਾਂ 'ਚ ਕੈਂਠੇ, ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਗੱਭਰੂ ਪੱਬਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰਦੇ ਇੰਜ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰ ਨਾ ਝੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਲਾੜਾ ਬਣੇ ਫੁੱਫੜ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸੰਘਣੇ ਸਿਹਰੇ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੰਞ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰਵਾਰ ਖਲੋਣ ਲਈ ਆਖ ਕੇ ਆਪ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੋ ਤੁਰਿਆ।ਤਿਰਕਾਲਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਪਾ ਚਾਚੇ ਤੇ ਹੋਰ ਜੀਅ ਮਿਲਣੀ ਮੌਕੇ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਦੇ ਆਉਣ ਤੱਕ ਹਨੇਰਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਜਗਦਾ ਗੈਸ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਵੱਲੋਂ 'ਮੇਲ ਦਿਓ ਮਾਹਰਾਜ ਵੇਲਾ ਮਿਲਣੀ ਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਢੋਲਕੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਿਲਣੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਮਿਲਣੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਗਾ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਮਿਲਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਾਤ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ।

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਰਾਤ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਆਈ ਤਾਂ ਚਿੱਟੀਆਂ ਚਤਹੀਆਂ ਤਹਿ ਲਾ ਕੇ ਵਿਛਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਗੱਭਰੂਆਂ 'ਚ ਲਾੜਾ ਕੌਣ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਬਣ ਰਹੇ ਫੁੱਫੜ ਵੱਲ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸਿਹਰੇ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭੂਆ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਲ ਫੁਲਕਾਰੀ ਦਾ ਝੁੰਗਲਮਾਟਾ ਜਿਹਾ ਮਰਵਾ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਲੈ ਆਈਆਂ। ਭਾਈ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਸਿਹਰੇ ਲਾਹੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਬਾਲ ਮਨ 'ਚੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਦਾ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਏਨਾ ਸੁਹਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੋੜੀਆਂ ਜੱਗ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਜੋ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪ ਹੱਥੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਦਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹੱਥੀਂ ਬਣਾਇਆ ਦਾਜ ਕੁੜੀ ਦੀ ਸੂਝ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਦਾ ਸੀ। ਨਾਨਕੀ ਛੱਕ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮੰਜਾ-ਪੀਹੜਾ, ਬਿਸਤਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜ ਭਾਂਡੇ ਜਾਂ ਦਾਦੀ ਦਾ ਹੱਥ ਭਰੇ ਦਾ ਗੁਲਾਬੀ ਸੂਟ ਮਾਮਾ-ਮਾਮੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਕੋਈ-ਕੋਈ ਸਹਿੰਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾਜ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲ ਵੀ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਡੋਲੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦੀ ਭੂਆ ਅਤੇ ਵਿਲਕਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੀ ਯਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਭੈਣ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਸੀ ਪਰ ਚਾਚੇ ਵੱਡੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਭੂਆ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦਾ ਗੁਣਾ ਮੇਰਾ ਹੀ ਪਿਆ। ਦਾਜ ਵਾਲੇ ਗੱਡੇ 'ਤੇ ਨੈਣ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਦੇ ਦੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਨਿਕਲ ਗਈਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ 'ਚ ਪੈਦਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਬਰਾਤਾਂ 'ਤੇ ਡੋਲੀਆਂ ਡਾਕੂ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਬਰਾਤੀ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਫੜੀ ਘੋੜੀਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਡੋਲੀ ਅਤੇ ਦਾਜ ਵਾਲੇ ਗੱਡੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ।ਹਨੇਰਾ ਪਏ ਤੋਂ ਭੂਆ ਦੀ ਡੋਲੀ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਭੂਆ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਸੁਹਾਗ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਹਾਰਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਲਾਗ ਦੇ ਕੇ ਫੁਲਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਪਟੀ ਭੂਆ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਡੋਲੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਜੇਠੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੇ ਪਾਣੀ ਵਾਰ ਕੇ ਪੀਤਾ। ਮੈਂ ਭੂਆ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕੰਨੀ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਭੂਆ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਰਹਿ ਸਕਾਂ। ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਦੀ ਲੋਏ ਭੂਆ ਤੇ ਫੁੱਫੜ ਨੂੰ ਭੁੰਜੇ ਵਿਛੀ ਇੱਕ ਤਲਾਈ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਲਾਗਣ ਨੇ ਬੂੰਦੀ ਦੀ ਥਾਲੀ ਲਿਆ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਸ਼ਾਹਣੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਵਹੁਟੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਜੁਠਾਲ ਲੈ। ਫਿਰ ਮੇਲ-ਮੰਡਲ ਨੇ ਰੋਟੀਆਂ ਵੀ ਖਾਣੀਆਂ ਨੇ!" ਕੁੜੀਆਂ ਭੂਆ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਪਾਉਣ ਲਈ ਘੁਸੜ-ਘੁਸੜ ਇੱਕ-ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨੰਤੋ ਨੈਣ, ਮੈਂ ਤੇ ਭੂਆ ਹੀ ਸਾਂ। ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਦੋਂ ਨੀਂਦ ਆ ਗਈ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਕਲੀਰੇ ਸੰਭਾਲਦੀ ਭੂਆ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, "ਉੱਠ ਸੀਤੇ ਪੁੱਤ, ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਆ।" ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅੱਖਾਂ ਮਲਦਾ ਉੱਠਿਆ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਕੁੜੀਆਂ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਸਨ।

ਗਾਨੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਰਸਮ ਮੌਕੇ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਬਹੁਤੇ ਗਾਉਣ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲਾ ਲਾ ਕੇ ਗਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਸਿਆਣਾ ਹੋਏ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਗੀਤ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਲੌਢੇ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਚਾਚਾ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਤੁਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਭੂਆ ਨੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਵਰੀ 'ਚੋਂ ਸੂਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਾਫ਼ੀ ਮੇਲ ਮੰਡਲ ਬਾਹਰ ਤੱਕ ਭੂਆ ਨੂੰ ਤੋਰਨ ਆਇਆ। ਪਿੰਡ ਆ ਕੇ ਭੂਆ ਬੀਬੀ, ਚਾਚੀ ਅਤੇ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਘੁੱਟ-ਘੁੱਟ ਇੰਜ ਮਿਲੀ ਜਿਵੇਂ ਬੜੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਮੁੜੀ ਹੋਵੇ। ਭੂਆ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਵੱਡੀ-ਵੱਡੀ ਤੇ ਸਿਆਣੀ-ਸਿਆਣੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਭੂਆ ਆਈ ਨੂੰ ਵਾਹਵਾ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਹੋਰ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੰਜ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਉਣਾ ਹੋਵੇ। ਕੁਕੜੀਆਂ 'ਚ ਫਿਰਦਾ ਕੁੱਕੜ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਦੀ ਬਾਂਗ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪਤੀਲੇ 'ਚੋਂ ਮਹਿਕਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਚਾਚਾ ਘਰ ਦੀ ਕੱਢੀ ਦੇਸੀ ਹਵੇਲੀਓਂ ਲੈ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਫੁੱਫੜ ਨੇ ਮੀਟ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਹੱਥ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ। ਸਿਰਫ਼ ਸਾਦਾ ਦਾਲ ਫੁਲਕਾ ਹੀ ਛਕਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੁਕਲਾਵਾ ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਭੂਆ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਤੁਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਬੀਬੀ ਨੇ ਫੁੱਫੜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ, ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਗਾਸੋ ਨੂੰ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ, ਤੂੰ ਭਾਵੇਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੈਕਲ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੀਂ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋ ਜੂ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮਰਜੀ ਆਓ-ਜਾਓ।"

ਭੂਆ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸੀ, ਪਰ ਫੁੱਫੜ ਨੇ ਪਿੰਡ ਨੇੜਲੇ ਤਕੀਏ 'ਤੇ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਸਿੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਚਾਚਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਭੂਆ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾ ਕੇ ਲੈ ਆਇਆ। ਠੀਕ ਹੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫੁੱਫੜ ਘੁਸਮੁਸੇ ਜਿਹੇ ਪੈਦਲ ਹੀ ਪਿੰਡ ਆ ਗਿਆ। ਭੂਆ ਦੇ ਕਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਉਚੇਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਿਵਾਏ ਕਣਕ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਮਾਂਹ ਦੀ ਦਾਲ ਅਤੇ ਪੀਲੇ ਚੌਲਾਂ ਦੇ। ਉਸ ਰਾਤ ਫੁੱਫੜ ਵੱਲੋਂ ਸਾਈਕਲ ਨਾ ਲਿਆਉਣ ਕਰਕੇ ਫੁੱਫੜ ਨੂੰ ਬੜੇ ਮਖੌਲ ਹੋਏ। ਚਾਚੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, "ਵੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ, ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸੀਤਾ ਈ ਚੰਗਾ ਆ, ਜਿਹੜਾ ਹੁਣੇ ਈ ਲੱਤਾਂ ਵਿਚਦੀ ਪਾ ਕੇ ਸੈਕਲ ਭਜਾਈ ਫਿਰਦਾ ਆ।" ਪਰ ਫੁੱਫੜ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਮੁਸਕੜੀਏ ਹੱਸਦਾ ਰਿਹਾ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਭਾਅ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਟਾਂਗੇ ਵਾਲੇ ਅਰਜਣ ਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੇ ਸਾਲਮ ਭਾੜੇ ਵਜੋਂ ਪੰਜ ਰੁਪਈਏ ਦੇ ਕੇ ਭੂਆ-ਫੁੱਫੜ ਨੂੰ ਟਾਂਗੇ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਬੀਬੀ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਆਉਣ ਲਈ ਵੀ ਆਖਿਆ।ਭੂਆ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜਣ ਨੇ ਉੱਥੋਂ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੀਤਾ ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਰੁਪਈਆ-ਰੁਪਈਆ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਧੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੀਵੀਦਾ ਧੀਏ!"

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਫੁੱਫੜ ਦੁਬਾਰਾ ਭੂਆ ਨੂੰ ਓਨਾ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਸ ਨੇ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਲਿਆ। ਸਾਈਕਲ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਭੂਆ ਨੇ ਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਸ ਫਿਰ ਤਾਂ ਮਹੀਨੇ ਦਸੀਂ ਦਿਨੀਂ ਟੱਲੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਆਉਂਦੇ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਮਗਰ ਬੂਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਝੋਲਾ ਫੜ੍ਹੀ ਬੈਠੀ ਭੂਆ ਪਿੰਡ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਰਾਤ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਰੌਣਕ ਲੱਗਦੀ। ਘਰ ਦੇ ਸਿਆਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਫੜ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗਾ ਜਵਾਈ ਸੀ।ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਚੌਂਕੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਅੱਗ ਸੇਕਦਾ, ਉੱਥੇ ਬੈਠਾ ਹੀ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈਂਦਾ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਖੀਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਸਵੇਰੇ ਜਾਗਦੇ ਤਾਂ ਫੁੱਫੜ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੀ ਪੋਥੀ ਤੋਂ ਪਾਠ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਭੂਆ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਨਹਾ ਕੇ ਪਾਠ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਆਖਦੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਹਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਨਾ, ਮੂੰਹ ਧੋ ਕੇ ਪਾਠ ਸੁਣਨ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੁੱਫੜ ਆਏ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੁਆਂਢਣ ਦੇ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਕਹੇ ਬੋਲ ਅੱਜ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹਨ, "ਧਰਮ ਕੌਰੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਪ੍ਰਗਾਸੋ ਦੇ ਚੰਗੇ ਭਾਗ ਨੇ ਜੋ ਸਾਧੂ ਸੁਭਾਅ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਜਵਾਈ ਤੇ ਘੋੜੇ ਸਾਂਭਣੇ ਕਿਤੇ ਖਾਲਾ ਜੀ ਦਾ ਵਾੜਾ ਨੇ!" ਉਹ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਸੱਚੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਈ ਆਏ ਦਾ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੰਨ ਪਾਣੀ ਛਕਦਿਆਂ ਦਾਲ ਭਾਜੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਬਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਬੀਬੀ ਜਾਂ ਚਾਚੀ ਨੇ ਪੁੱਛਣਾ ਤਾਂ, ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਵੀ ਬਣੀ ਹੋਵੇ ਫੁੱਫੜ ਦਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਹੁੰਦਾ, "ਬਈ ਬੜੀ ਆਹਲਾ।" ਮੇਰੀ ਚਾਚੀ ਕਾਫ਼ੀ ਭਾਰੀ ਪੱਲੇ ਦੀ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਭੂਆ ਫੁੱਫੜ ਆਏ ਤੋਂ ਚਾਚੇ ਨੇ ਮਖੌਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿਣਾ, "ਰਾਮ ਸਿਆਂ, ਇਹ ਚਰਮਖ ਜਿਹੀ ਨੂੰ ਮਗਰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਸੈਕਲ ਭਜਾਈ ਫਿਰਦਾ ਏਂ ਕਿਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲੇਹਾਰ ਨੂੰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਵੇਖੇਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਜ਼ਨਾਨੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਆ!"

ਚਾਚੇ ਨੂੰ ਹੱਸਦਿਆਂ ਮੋੜ ਭੂਆ ਹੀ ਦੇਂਦੀ, "ਵੀਰੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਭਾਬੀ ਨੂੰ ਸੈਕਲ ਮਗਰ ਨਾ ਬਿਠਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨੇ, ਸੁਖ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਭਾਬੋ ਕਿਤੇ ਐਨੀ ਮੋਟੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ!" ਹੱਸਦਿਆਂ ਚਾਚੀ ਧੀਆਂ ਵਰਗੀ ਨਨਾਣ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਗਲ਼ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈਂਦੀ। ਮੇਰੇ ਦੋ ਫੁੱਫੜ ਹੋਰ ਵੀ ਸਨ। ਉਹ ਉਮਰੋਂ ਭਾਪੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਕਿਤੇ ਬਰਮਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਮੌਕੇ ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚ ਸੀ।ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਫ਼ੌਜੀ ਫੁੱਫੜ ਪਿੰਡ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬਰਮਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ, ਦੂਜਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਗੀ ਨਸਲ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ। ਪਰ ਫੁੱਫੜ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਮਹਾਭਾਰਤ, ਰਾਮਾਇਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਖੀਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਦੇ।

ਵਕਤ ਦਾ ਪਹੀਆ ਕਦੀ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ। ਭੂਆ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘਟ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਾਲਾ ਕੋਰਸ ਕਰਕੇ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੈਂ ਭੂਆ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਂ। ਵੈਸੇ ਭੱਟੀਆਂ ਪਿੰਡ 'ਚੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਘੋੜੇਵਾਹ ਮੇਰੇ ਨਾਨਕੇ ਵੀ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਭੂਆ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਰੀਕੇ 'ਚ ਗੁੜ ਵੰਡਦੀ ਬੜਾ ਹੁੱਬ ਕੇ ਆਖਦੀ, "ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਸੀਤਾ ਪੁੱਤ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਆ!"

ਕੋਰਸ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀ ਭੂਆ ਭਤੀਜੇ ਦਾ ਮੋਹ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਲੋਕ ਬੋਲੀ ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੀ ਯਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, "ਚੁੱਕ ਕੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਿਨ ਪੌੜੀਓਂ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵਾਂ।"

ਜਦੋਂ ਭੂਆ ਦੇ ਬੱਚੇ ਛੋਟੇ ਸਨ ਸਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਡੰਡੇ 'ਤੇ ਪਰਨਾ ਲਪੇਟ ਕੇ ਬਿਠਾਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਦੂਜਾ ਮਗਰ ਬੈਠੀ ਭੂਆ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਤੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੇ, ਮੱਸਿਆ ਮਸਾਧੇ ਵੀ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਫੁੱਫੜ ਹਰ ਸਾਲ ਆਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਭੁੱਲਦਾ ਹੀ ਨਾ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਉਡਾਰ ਹੋ ਗਏ, ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਏ ਫਿਰ ਭੂਆ ਫੁੱਫੜ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਜਾਂਦੇ। ਦੋਵਾਂ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਚਿੱਟੇ ਲਿਬਾਸ ਪਾਏ ਵੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਆਖਦੇ। ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹੀ ਵਾਲ ਸਫ਼ੈਦ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਹੰਸ ਹੀ ਲੱਗਦੇ। ਉੱਚਾ ਜਾਂ ਕੌੜਾ ਬੋਲਣਾ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਵਕਤ ਬਦਲਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਨਲਕੇ ਲੱਗੇ, ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਗਵਾ ਲਏ। ਖੂਹੀਆਂ ਦੇ ਉਚੇ ਮੌਣਾਂ 'ਤੇ ਤੜਕੇ ਡੋਲ ਖੜਕਣੋਂ ਹਟ ਗਏ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਲਕਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੂਆ ਤੜਕੇ ਉੱਠ ਕੇ ਆਪ ਨਲਕਾ ਗੇੜ ਕੇ ਫੁੱਫੜ ਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਉਂਦੀ।ਫਿਰ ਆਪ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਬਾਣੀ ਸੁਣਦੀ। ਇਹ ਕਰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਫੁੱਫੜ ਦੀ ਮੌਤ ਮੌਕੇ ਭੂਆ ਦੀ ਚੁੱਪ ਇੱਕ ਰੋਗ ਬਣ ਗਈ।

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 23 'ਤੇ

ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਗੋਲੀਆਂ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਖਾਓ

ਲੇਖਕ : ਰਾਜਾ ਤਾਲੁਕਦਾਰ

ਆਏ ਦਿਨ ਹਰੇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸਿਰ ਦਰਦ, ਲੱਕ ਦਰਦ, ਪੇਟ ਦਰਦ, ਦੰਦ ਦਰਦ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਦ ਤੋਂ ਬੇਚੈਨ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਗੋਲੀਆਂ ਲੈਂਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਗੋਲੀਆਂ ਤਤਕਾਲ ਦਰਦ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਵਰਤੋਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕਿਡਨੀ ਅਤੇ ਲਿਵਰ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਦਰਦ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰੀਬ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਾਤਰਾ ਕਾਰਨ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਕਰੀਬ 100 ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਤ ਦਾ ਗ੍ਰਾਸ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਦਵਾਈ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਦਵਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਰਤਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪੇਟ ਵਿਚ ਅਲਸਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਕਿਡਨੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਡਨੀ ਖ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਗੋਲੀਆਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੌਂ ਗੁਣਾ ਅਤੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਅਲਸਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

65 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪੇਟ ਵਿਚ ਖ਼ੂਨ ਰਿਸਾਵ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ 5 ਗੁਣਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਵਾਈ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਲਿਵਰ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਡਨੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ 10 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਦਵਾਈ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣਾ ਵੀ ਕਿਡਨੀ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਡਨੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਚੌਕੰਨੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਲਗਾਤਾਰ ਦਵਾਈ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਵਰ ਦੇ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਵਰ ਦੇ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਡਨੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਗੋਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਰੀਬ 600 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਕ ਦਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਦਵਾਈ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਦਵਾਈ ਵੀ ਹੈ ਕੇਸਰ

ਲੇਖਕ : ਅਨੂਪ ਮਿਸ਼ਰਾ

ਉਂਝ ਤਾਂ ਕੇਸਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਮਸਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋਨਾ-ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦਰਅਸਲ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਸਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਸਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੁੱਧ ਕੇਸਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਾਂ ਅਸਮਾਨ ਛੂੰਹਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੇਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਅਚੂਕ ਦਵਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਸੁਨਹਿਰੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਕੇਸਰ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਿਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਤਾਂ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਅਣਚਾਹੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੇਸਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕੁੰਕੁਮ, ਜਾਫਰਾਨ ਜਾਂ ਸੈਫਰਨ। ਚੱਲੋ ਹੁਣ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਰ ਦੇ ਕੁਝ ਲਾਭ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਵੋ।

ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਰ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਚੰਦਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲੇਪ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਠੰਢਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਕੇਸਰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੀਣ ਨਾਲ ਉਨੀਂਦਰੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੇਟ ਫੁੱਲਣ, ਕਬਜ਼, ਐਸਿਟੀਡੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕੇਸਰ ਦੀ ਚਾਹ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ

ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ 5 ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ

ਲੇਖਕ : ਡਾ. ਜਗਦੀਪ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ
ਸੰਪਰਕ : 98145-70700

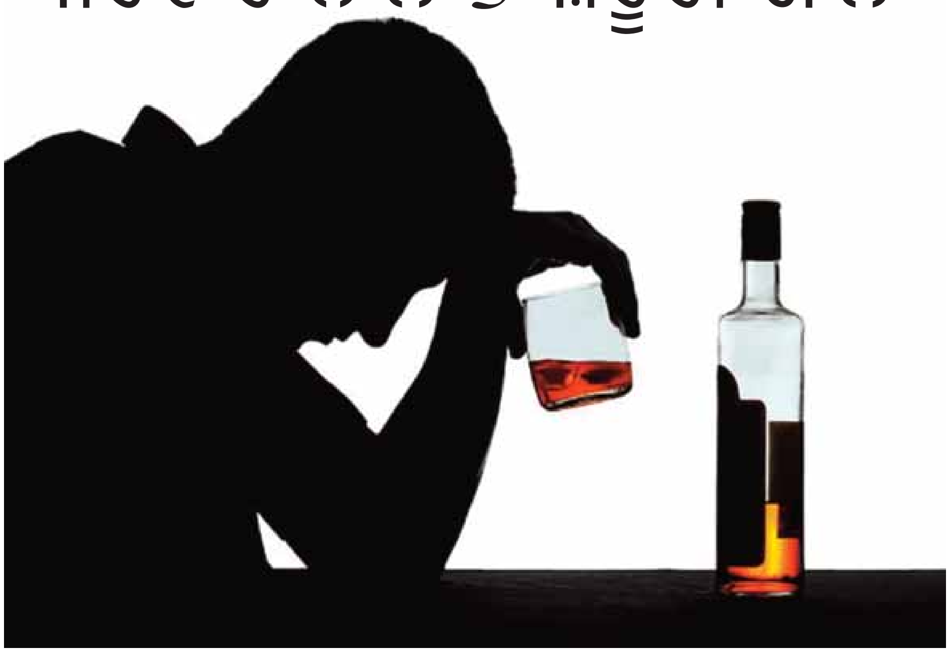

ਇਹ ਪੰਜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਸਦਾ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਛੁਡਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ -

ਆਪਣੇ ਕਿੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕਈ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਫਿਰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਛੁਡਾਉਣ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਾਡੇ (ਡਾਕਟਰ) ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਮਝਦਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਰੀਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲਾ ਮਰੀਜ਼ ਚਾਹੇ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਜਾਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੰਨ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਮੈਂ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਘਰ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਸਮਝਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਪੰਜ ਗੱਲਾਂ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਸਦਾ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਛੁਡਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ।

ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਹੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਾ ਬੁਰੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਸਿਰਫ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਹੀ ਠੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਹੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ।

ਤੁਸੀਂ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋ

ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਮਰੀਜ਼ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਇਲਾਜ ਲਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਮਰੀਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ?

ਤੀਸਰੀ ਗੱਲ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰੀਫਰੰਟਲ ਕੋਰਟੈਕਸ ਹਿੱਸਾ (ਸਮਝ-ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ) ਬਿਮਾਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰੀਜ਼ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਸਮਝਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਵਾਰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋ ਤਰਲੇ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਸਹੁੰਆਂ ਖਵਾਉਂਦੇ ਹੋ ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਛੱਡੇ ਵੀ ਕਿਵੇਂ? ਉਸਦਾ ਦਿਮਾਗ ਤਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਲਿਵਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ

ਚੌਥੀ ਗੱਲ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼ਾਬ (ਐਸਟਿਕ ਐਸਿਡ) ਤੇ ਕਲੋਰੋਫੋਮ (ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦਵਾਈ) ਬਣਦੀ ਹੈ। ਤੇਜ਼ਾਬ (ਐਸਟਿਕ ਐਸਿਡ) ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਲਿਵਰ ਤੇ ਕਲੋਰੋਫੋਮ (ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦਵਾਈ) ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਗਲਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਲਿਵਰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵੱਲ ਲੱਗ ਕੇ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ। ਮਰੀਜ਼ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਫਿਰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਾਬੀਪਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ। ਜਦ ਮਰੀਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਲਿਵਰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਠੀਕ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਸਮਝੋ

ਪੰਜਵੀਂ ਗੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰਨ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਹਿਪੋਕੈਂਪਸ (ਸੋਚਾਂ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ) ਤੇ ਅਮੈਗਡੇਲਾ (ਬੇਚੈਨੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ) ਵੀ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਪਚਦੀ ਪਰ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਹਿਪੋਕੈਂਪਸ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਅਮੈਗਡੇਲਾ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਰਾਬ ਲਈ ਬੇਚੈਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਚੈਨ ਮਰੀਜ਼ ਮਜ਼ੇ ਜਾਂ ਨਸ਼ੇ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਬੇਚੈਨੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਵੱਧ ਮਿਕਦਾਰ ਨਾਲ ਬੇਚੈਨੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਮਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਅੰਦਰੋਂ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੋ। ਹੁਣ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਇੰਟਿਫਿਕ ਇਲਾਜ

ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ-ਰਹਿਤ (ਡੀਟੌਕਸ) ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥੈਰੇਪੀਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਆਰ. ਟੀ. ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਥੈਰੇਪੀ (ਰੈਪੀਟੇਟਿਵ ਟ੍ਰਾਂਸਕਰੇਨੀਅਲ ਮੈਗਨੇਟਿਕ ਸਟਿਮੂਲੇਸ਼ਨ) ਰਾਹੀਂ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸੁੰਨ ਹੋਏ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਹਿਪੋਕੈਂਪਸ (ਸੋਚਾਂ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ) ਪ੍ਰੀਫਰੰਟਲ ਕੋਰਟੈਕਸ (ਸਮਝ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ) ਤੇ ਅਮੈਗਡੇਲਾ (ਬੇਚੈਨੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ) ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਇਹ ਹਿੱਸੇ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਹਰ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸੁਭਾਅ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਲਈ ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸਦਾ ਲਈ ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ : ਬਰਾੜ-ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ
ਸੰਪਰਕ : 1-604-751-1113

ਬਗਾਨਾ

ਜਿਉਂ ਹੀ ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਸੱਥ 'ਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬਾਬੇ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਨੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ,

"ਕੀ ਗੱਲ ਬਈ ਨਾਥਾ ਸਿਆਂ ਅੱਜ ਗੱਡੀ ਲੇਟ ਫੇਟ ਹੋਈ ਫਿਰਦੀ ਐ, ਸੁੱਖ ਐ। ਅੱਜ ਕਿਹੜਿਆਂ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਰੁੱਝਿਆ ਵਿਐਂ?"

ਅਮਲੀ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਸੀਤੇ ਮਰਾਸੀ ਨੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਟਿੱਚਰ 'ਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ,

"ਦੁੱਧਾ ਕਾਸਣੀ ਪੱਗ ਨੂੰ ਮਾਵਾ ਲਵਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਛੜ ਕੇ ਆਇਆ ਬਾਬਾ। ਨਾਹ ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਬਾਬਾ ਇਉਂ ਦੱਸ ਬਈ ਅੱਗੇ ਕਿਹੜਾ ਇਹ ਪਹਿ ਪਾਟਦੀ ਨਾਲ ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਜਾਂਦੈ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਹਜੇ ਭੋਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਈ ਗਿਆ, ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਸੱਥ ਉੱਠਣ ਦਾ ਟੈਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਆਉਂਦੈ ਇਹੇ। ਨਾਲੇ ਅਮਲੀ, ਕੋਹੜੀ ਤੇ ਬੁੜ੍ਹੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕਾਹਦਾ ਜਿਉਣ ਹੁੰਦੈ ਬਾਬਾ।"

ਮਰਾਸੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਅਮਲੀ ਮਰਾਸੀ ਨੂੰ ਇਉਂ ਭੱਜ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਭੁੱਖੀ ਬੱਕਰੀ ਛਾਬੇ 'ਚ ਪਈਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਮਰਾਸੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ,

"ਤੂੰ ਬਾਹਲ਼ਾ ਸਿਆਣਾ ਓਏ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਾਂ ਸੋਡੇ ਬੁੜ੍ਹੇ ਤੋਂ ਨਲੀ ਮਨ੍ਹੀ ਪੂੰਝੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਰਨੀ ਮਰ ਗਿਆ ਨੱਕ ਪੂੰਝਣ ਨੂੰ ਭੋਰਾ ਗਿੱਠ ਦੀ ਲੀਰ ਮਨ੍ਹੀ ਜੁੜੀ ਓਹਨੂੰ। ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਤੂੰ ਇਉਂ ਕਰਦੈਂ ਜਿਮੇਂ ਗਾਹਾਂ ਦਿੜਬੇ ਆਲੇ ਵੱਡੇ ਸਲੋਤਰੀ ਦਾ ਸਾਲਾ ਹੁੰਨੈ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਈਂ ਇਉਂ ਭੱਜ ਕੇ ਪਊ ਜਿਮੇਂ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹਾ ਸੜਕ 'ਤੇ ਡਿਗਿਆ ਪਿਆ ਬਟੂਆ ਚੱਕਣ ਨੂੰ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲੀ ਮੰਗ ਖਾਣੀ ਜਾਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ।"

ਨਾਥੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਹਰਖਿਆ ਵੇਖ ਕੇ ਬਾਬੇ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਨੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਦੱਬਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਘੂਰਿਆ, "ਚੁੱਪ ਨ੍ਹੀ ਕਰਦਾ ਓਏ ਬਿੰਗੜਾ ਜਿਆ। ਸੋਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਵਾਰੀ ਕਿਹਾ ਬਈ ਸੱਥ 'ਚ ਘਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਬੋਲਿਆ ਕਰੋ। ਉਹੋ ਜਾ ਇਹੇ ਐ ਮਰਾਸੀ। ਗੱਲ ਸੁਣ ਲੋ ਓਏ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਸਾਰੇ, ਜੀਹਨੇ ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਕੇ ਮੁੜ ਕੇ ਕੋਈ ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਐ ਤਾਂ ਮੈਥੋਂ ਬੁਰਾ ਕੋਈ ਨ੍ਹੀ। ਜੇ ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਅੱਪੜਣਾ ਤਾਂ ਨਾ ਆਇਆ ਕਰੋ। ਘਰੇ ਰਿਹਾ ਕਰੋ।"

ਬਾਬੇ ਦਾ ਦੱਬਕਾ ਸੁਣਕੇ ਸਾਰੀ ਸੱਥ ਇਉਂ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗੀ ਜਿਮੇਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰੇ ਸਪੀਕਰ ਵੱਜੀ ਜਾਂਦੇ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਵੱਢੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪੀਕਰ ਬੰਦ ਹੋਏ ਤੋਂ ਘਰ 'ਚ ਚੁੱਪ ਜੀ ਵਰਤ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਮਾਹਲਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਨਾਥੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਛੱਡ ਯਾਰ ਨਾਥਾ ਸਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਇਉਂ ਦੱਸ ਬਈ ਆਹ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਬਟੂਏ ਆਲੀ ਕੀ ਗੱਲ ਐ ਜਿਹੜੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਡਿੱਗਿਆ ਪਿਆ ਬਟੂਆ ਚੱਕਣ ਆਲੀ ਕਹਿ ਕੇ ਹਟਿਐਂ?"

ਬੁੱਘਰ ਦਖਾਣ ਕਹਿੰਦਾ, "ਸੜਕ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬਟੂਆ ਬੂਟੂਆ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੋਣਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੋਡਾ ਹੋ ਕੇ ਚੱਕਣ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣਾ ਉਦੋਂ ਉਹਦੇ 'ਚ ਪਿੱਛੋਂ ਆਉਂਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੈਂਕਲ ਸ਼ੂੰਕਲ ਵੱਜ ਗਿਆ ਹੋਊ। ਹੋਰ ਚੰਨਣ ਕਿਤੇ ਚੋਰ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀ ਬਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬ੍ਹਾਂ ਫਰੋਲਦਾ ਫਿਰਦੈ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦੇ ਪਤੰਦਰੋ ਮਗਰ ਪੈ ਜਾਨੇ ਐਂ, ਛੱਤਣੀ ਚਾੜ੍ਹਕੇ ਹਟਦੇ ਐਂ।"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਨਹੀਂ ਬਈ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀ ਹੋਣੀ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐ। ਨਾਥਾ ਸਿਉਂ ਈਂ ਦੱਸੂ। ਨਾਲੇ ਉਹ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਈਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਹੱਥਪਤਾਲ 'ਚ ਬੰਬਾਰ ਪਿਆ। ਸੈਂਕਲ ਓਹਦੇ 'ਚ ਕਿੱਥੋਂ ਵੱਜ ਗਿਆ ਬਈ? ਤੂੰ ਦੱਸ ਯਾਰ ਅਮਲੀਆ ਗੱਲ ਕੀਐ ਇਹੇ?"

ਬਾਬੇ ਦਾ ਪਲੋਸਿਆ ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਂਗੂੰ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਬਾਬੇ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਦੇ ਹੁੱਜ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਲੈ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਸੁਣ ਲਾ। ਚੰਨਣ ਕਿਤੇ ਆਵਦੇ ਪੋਤੇ ਨਾਲ ਸ਼ੈਂਕਲ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ 'ਚੋਂ ਘਰ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਤਾਰੇ ਮਿਸਤਰੀ ਕੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਜੁਆਕਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਬਾਬਾ, ਪਰਾਣਾ ਜਾ ਲੈ ਕੇ ਬਟੂਆ, ਉਹਨੂੰ ਧਾਗਾ ਪਾਕੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਰੱਖ 'ਤਾ। ਜੁਆਕ ਆਪ ਬਹਿ ਗੇ ਛੋਟੂ ਚੌਧਰੀ ਕੀ ਬੈਠਕ 'ਚ। ਜਦੋਂ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਬਟੂਏ 'ਤੇ ਪਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ੈਂਕਲ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਬਟੂਆ ਚੱਕਣ ਪੈ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਚੰਨਣ ਬਟੂਆ ਚੱਕਣ ਨੂੰ ਕੋਡਾ ਹੋਇਆ ਜੁਆਕਾਂ ਨੇ ਧਾਗਾ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਜੁਆਕ ਧਾਗਾ ਖਿੱਚੀ ਗਏ ਚੰਨਣ ਬਟੂਏ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਇਉਂ ਕੋਡਾ ਕੋਡਾ ਭੱਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਮੇਂ ਦਮਦਮੇ ਦੀ ਵਸਾਖੀ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ ਤੋਂ ਸਰੋਵਰ 'ਤੇ 'ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਲੋਕ ਲੰਗੂਰਾਂ ਆਂਗੂੰ ਕੋਡੇ ਕੋਡੇ ਆਵਦੇ ਲੀੜੇ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗੇ ਸੀ। ਜੁਆਕ ਬਟੂਏ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਧਾਗਾ ਖਿੱਚੀ ਗਏ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹਾ ਬਟੂਏ ਮਗਰ ਕੋਡਾ ਕੋਡਾ ਭੱਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਗੰਦੇ ਨਾਲੇ 'ਚ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਸੂਰ 'ਚ ਜਾ ਵੱਜਿਆ।। ਚੰਨਣ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਸੂਰ 'ਚ ਵੱਜਣ ਸਾਰ ਤਿੰਨ ਲੋਟਣੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਗੰਦੇ ਨਾਲੇ 'ਚ ਜਾ ਡਿਗਿਆ। ਗਾਰੇ 'ਚ ਲਿਬੜਿਆ ਵਿਆ ਚੰਨਣ ਇਉਂ ਲੱਗੇ ਜਿਮੇਂ ਛੱਪੜ 'ਚੋਂ ਭਿੱਜੇ ਵੇ ਗਰਨ੍ਹੇ ਕੱਢੇ ਹੁੰਦੇ ਐ। ਜਦੋਂ ਚੰਨਣ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲਿਆ ਤਾਂ ਓੱਥੇ ਫਿਰਦੇ ਸੜੇ ਜੇ ਬੋਕ ਨੇ ਚੰਨਣ 'ਚ ਆ ਢੁੱਡ ਮਾਰੀ। ਚੰਨਣ ਫੇਰ ਚੱਕ ਕੇ ਨਾਲੇ 'ਚ ਇਉਂ ਠੋਕਿਆ ਜਿਮੇਂ ਟਰੈਲੀ ਤੋਂ ਤੂੜੀ ਦੀ ਪੰਡ ਸਿੱਟੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਚੰਨਣ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨਾਲੇ 'ਚ ਡਿੱਗਿਆ ਪਿਆ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰੇ, ਬੋਕ ਚੰਨਣ ਦੇ ਸਰ੍ਹਾਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਬਈ ਜੇ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਨਿੱਕਲਿਆ ਤਾਂ ਫੇਰ ਢੁੱਡ ਮਾਰੂੰ। ਚੰਨਣ ਬੋਕ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿੱਕਲੇ ਬਈ ਇਹ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮੇਰੇ ਆਲੀ ਕੱਤਣੀ ਬਣਾ ਦੂ। ਓਧਰੋਂ ਕਿਤੇ ਚੰਨਣ ਦਾ ਪੋਤਾ ਘੀਚਰ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਕੇ ਘਰੋਂ ਸੱਦ ਕੇ ਲਿਆਇਆ। ਘੀਚਰ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਦਬੱਲਿਆ ਬੋਕ, ਫੇਰ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚੰਨਣ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਮੋਟਾ ਬਹੁਤ ਐ। ਫੇਰ ਵੇਖ ਲਾ ਕੱਦ ਵੀ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਛੋਟਾ ਜਾ ਈ ਐ ਜਿਮੇਂ ਕੁਐਂਟਲ ਆਲੀ ਬੋਰੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਐ। ਜਦੋਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਗਾਰੇ ਨਾਲ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਨੂੰ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਤਾਂ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਸੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਵੀ ਸੀ ਚੰਨਣ ਦੀ। ਜਦੋਂ ਬੁੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਨਾਲੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਓੱਥੇ ਕਿਤੇ ਸੌਲ ਪੱਤੀ ਆਲਾ ਰੇਖੀ ਪੰਡਤ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਰੇਖੀ ਪੰਡਤ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਲਿਬੜੇ ਵੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ 'ਓਏ ਇਹੇ ਤਾਇਆ ਚੰਨਣ ਸਿਉਂ ਈਂ ਐਂ ਕਿਤੇ ਭਲੇਖੇ ਨਾਲ ਸੂਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀ ਹੱਥ ਪੈ ਗਿਆ'?"

ਚਲਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਟੋਕ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤੇ ਕਾ ਕੈਂਟਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਤਾਹੀਂ ਤਾਇਆ ਚੰਨਣ ਹੱਥਪਤਾਲ 'ਚ ਪਿਆ ਬੋਕ ਦਾ ਢਾਹਿਆ ਵਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਬਈ ਤਾਈ ਮਕੰਦ ਕੁਰ ਨਿੱਤ ਈ ਝੋਲਾ ਚੱਕੀ ਮੰਡੀ ਕੀ ਕਰਨ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਹੂੰ-ਹੂੰ। ਹੁਣ ਆਈ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ।"

ਬਾਬੇ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੱਟਾਂ ਸੁੱਟਾਂ ਵੱਜੀਆਂ ਬਈ ਚੰਨਣ ਸਿਉਂ ਦੇ?"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਚਿੱਕੜ ਗਾਰੇ ਨਾਲ ਕਾਹਦੀ ਸੱਟ ਵੱਜਣੀ ਸੀ ਬਾਬਾ। ਹੁਣ ਬੁੜ੍ਹਾ ਉਈਂ ਛਾਪਲਿਆ ਪਿਆ ਪਊਆ ਪਰੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਰਾ। ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਬੁੜ੍ਹੇ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਲੜਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਬਈ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਕਿਉਂ ਪੀਂਦਾ। ਨਾਲੇ ਪੀਣੀ ਵੀ ਕਿਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ। ਹੁਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਗੁੱਲੀ ਦਣ ਪੈ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿੱਤ ਪਊਆ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੀਆ ਕਰੂ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਟਿੱਚਰ 'ਚ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨਿੱਤ ਦੇ ਪਊਏ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ ਨੰਘਣਗੇ। ਹੁਣ ਇਉਂ ਕਰੇ ਬੁੜ੍ਹਾ, ਬੋਕ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖੇ। ਉਹਨੂੰ ਰੁੱਗ ਪੱਠੇ ਪਾ ਛੱਡਿਆ ਕਰੇ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਚਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਫੇਰ ਬੋਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਜੇ। ਬੋਕ ਨੇ ਫੇਰ ਢਾਹ ਲੈਣਾ, ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਫੇਰ ਪਊਏ ਪਰੇਡ ਸਰਵਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜੂ। ਪੰਜ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਫੇਰ ਨੰਘ ਜਾਣਗੇ।"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਚੱਕ ਕੇ ਬੋਕ ਝੜਕਈ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦੇਣਾ। ਫੇਰ ਚੰਨਣ ਦਾ ਠੇਕਾ ਈ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਊ।

ਮਾਹਲਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੋ ਗੇ ਉਦੋਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਆਲੇ ਮੀਣੇ ਜੇ ਸਾਨ੍ਹ ਨੇ ਢਾਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਮਸਾਂ ਬਚਿਆ ਸੀ।"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਮਖੌਲ 'ਚ ਕਹਿੰਦਾ, "ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਨੰਬਰਦਾਰਾ ਫਿਰ ਬੋਤਲ ਮਿਲਦੀ ਹੋਊ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਹੈਂਅ।"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਨਾਹ ਉਦੋਂ ਕੀ ਚੰਨਣ ਦੇ ਬਾਹਲ਼ੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਵੱਜਗੀਆਂ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਬੋਤਲ ਮਿਲਦੀ ਸੀ?"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਸੱਟਾਂ ਬਾਹਲ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨ੍ਹੀ ਬਾਬਾ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਪਸੂ ਡੰਗਰ ਦੀ ਐ। ਜਦੋਂ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਬੋਕ ਨੇ ਢਾਹਿਆ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਊਆ ਮਿਲਦਾ। ਜਦੋਂ ਸਾਨ੍ਹ ਨੇ ਢਾਹਿਆ ਸੀ, ਵੱਡਾ ਸੀ ਪਸੂ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਹੱਕ ਹੀ ਬੋਤਲ ਦਾ ਸੀ ਚੰਨਣ ਦਾ। ਵੱਡੇ ਡੰਗਰ ਨੇ ਢਾਹਿਆ ਕਰਕੇ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਬੋਤਲ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਗੀ ਹੋਣੀ ਐਂ ਘਰੋਂ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬਈ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਉਂ ਐਂ। ਜੇ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਪਊਏ ਨਾਲ ਨਾ ਸਰੇ ਤੇ ਬੋਤਲ ਚੰਨਣ ਲਈ ਬਾਹਲ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਫੇਰ ਕੀ ਕਰੇ ਚੰਨਣ?"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਫੇਰ ਬੋਕ ਤੇ ਸਾਨ੍ਹ ਦੇ ਵਚਾਲੜੇ ਜੇ ਮੇਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡੰਗਰ ਪਸੂ ਨੂੰ ਛੇੜ ਲੇ। ਖੱਚਰ ਜੀ ਨੂੰ ਛੇੜ ਲੇ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਵੇੜ੍ਹਕੇ ਦੀ ਪੂਛ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲੇ। ਫੇਰ ਅਧੀਆ ਵੱਟ 'ਤੇ ਪਿਆ। ਅਧੀਏ ਨਾਲ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਸਰ ਈ ਜਾਇਆ ਕਰੂ।"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਜੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਈ ਨਾ ਨਿੱਕਲਣ ਦਿੱਤਾ ਫੇਰ ਕੀ ਬਣੂ ਚੰਨਣ ਦਾ?"

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਫੇਰ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੰਨਾਂ ਜੁਗਤ। ਘਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਕੇ ਡੰਗਰ ਪਸੂ ਖੜ੍ਹੇ ਈ ਐ। ਜੇ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਨੂੰ ਪਊਏ ਦੀ ਲੋੜ ਐ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੱਟੇ ਬੱਛੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਜੋੜ ਲੇ। ਜੇ ਅਧੀਏ ਦੀ ਲੋੜ ਐ, ਫੇਰ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਰੀਕੀ ਜਾ ਵਹਿੜਕਾ ਪੱਠਿਆਂ ਆਲੀ ਗੱਡੀ ਜੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਪੰਗਾ ਲੈ ਲੇ। ਬੋਤਲ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਬੁੱਢੀ ਜੀ ਖੋਲੜ ਨੂੰ ਢੁੱਡ ਮਾਰਨੀ ਪਊ, ਫੇਰ ਬਣੂ ਗੱਲ।"

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਐਮੇਂ ਨਾ ਯਾਰ ਪੁੱਠੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਈ ਡੰਗਰ ਪਸੂ ਵਕਾ ਦਿਉ ਕਿਤੇ।"

ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਅਸੀ ਪਸੂ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅਧੀਆ ਪਊਆ ਬੋਤਲ ਮੰਗਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਮੁਖਤ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਐ ਬਈ ਐਹ ਪਸੂ ਦਾ ਪਊਆ ਐਹੋ ਜੇ ਦਾ ਅਧੀਆ ਤੇ ਐਹੋ ਜੇ ਦੀ ਬੋਤਲ ਐ। ਇਹਦੇ 'ਚ ਪਸੂ ਵੇਚਣ ਆਲੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਐ ਬਈ?"

ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, "ਜਦੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦਾ ਮਾਰਾ ਨਿੱਤ ਈ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪਸੂ ਨਾਲ ਪੰਗੇ ਲਊਗਾ ਤਾਂ ਘਰਦੇ ਪਸੂ ਵੇਚਣਗੇ ਈ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਨਗੇ?"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਛੱਡੋ ਯਾਰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸੋ ਬਈ ਚੰਨਣ ਦੇ ਬੋਕ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਨਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਹੱਥਪਤਾਲ 'ਚ ਐ?"

ਪਾਠੀਆਂ ਦਾ ਜੈਲਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਹੱਥਪਤਾਲ ਤੋਂ ਤਾਂ ਆ ਗਿਆ ਰਾਤ। ਘਰੇ ਐ ਹੁਣ।"

ਬਾਬਾ ਸੰਧੂਰਾ ਸਿਉਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਚੱਲੋ ਯਾਰ ਫੇਰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਈ ਲਿਆਈਏ ਜਾ ਕੇ। ਆਉ ਚੱਲੀਏ ਉੱਠੋ।"

ਬਾਬੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਸੱਥ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਚੰਨਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈਣ ਬਾਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਨਣ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਬਾਕੀ ਦੀ ਸੱਥ ਆਲੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ ਤੇ ਸੱਥ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ।

ਸਫ਼ਾ 21 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਗਏ ਨੂੰ ਭਾਬੀ ਦੱਸਦੀ ਕਿ "ਵੀਰ ਜੀ, ਬੀਬੀ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਂਦਾ ਵੇਖਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਂਗਲ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਆਖਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ।" ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਤੜਕੇ ਉੱਠ ਕੇ ਨਲਕਾ ਗੇੜਦੀ ਬੁੜ-ਬੁੜ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਆਪ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਚੌਕੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਹੜੇ ਫਿਰਦੀ ਵੀ ਹੱਥ ਮਾਰਦੀ ਕਮਲਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਡਰ ਲੱਗਦੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁੱਖ ਰੱਖੇ।"

ਮੈਂ ਭੂਆ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੇ ਪਿੰਡ ਲੈ ਆਇਆ। ਬੀਬੀ ਤੇ ਚਾਚੀ ਭੂਆ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਭੂਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਂਗਲ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਨਾ ਭਾਬੀ, ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ!" ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵੀ ਜਿੰਨੇ ਦਿਨ ਭੂਆ ਰਹੀ, ਤੜਕੇ ਉੱਠ ਕੇ ਕਿੰਨਾ-ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਨਲਕਾ ਗੇੜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਫਿਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਫੁੱਫੜ ਸਹੁਰੀਂ ਆਇਆ ਸੌਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਚੌਕੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਫੁੱਫੜ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੂਆ ਦੇ ਢਿੱਡ 'ਚ ਕਿਸੇ ਫੋੜੇ ਵਾਂਗ ਬਣ ਗਿਆ।

ਫੁੱਫੜ ਮੋਏ ਨੂੰ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਵਰ੍ਹੀਣੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭੂਆ ਦਸਾਂ-ਬਾਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸੀ। ਫੁੱਫੜ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭੂਆ ਬਿਲਕੁਲ ਤੰਦਰੁਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਮੈਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਨੂੰ ਬੋਲੀ, "ਸੀਤਲ ਪੁੱਤ, ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਆ।"

"ਭੂਆ, ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਪਿੰਡ ਆ!" ਮੈਂ ਦਿਲੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਭੂਆ ਨੂੰ ਮੋਹ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। "ਨਹੀਂ ਪੁੱਤ, ਆਖਦੇ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਧੀ ਦੀ ਡੋਲੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੋਂ ਹੀ ਅਰਥੀ ਨਿਕਲਦੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।" "ਭੂਆ, ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਪਈ ਏਂ!" ਆਖਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਭੁੱਬ ਨਿਕਲ ਗਈ।

"ਨਾ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ।" ਭੂਆ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਹੀ ਬੋਲੀ।

ਤੰਦਰੁਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਭੂਆ ਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਪਤਨੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਫੜੀ ਖਲੋਤੀ ਰੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਭੂਆ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬੋਲੀ, "ਨਾ ਮੇਰੀ ਧੀ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ!"

ਉਸ ਦਿਨ ਭੂਆ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਪਿੰਡ ਚਲੀ ਗਈ। ਸ਼ਾਇਦ ਭੂਆ ਨੂੰ ਵੀ ਫੁੱਫੜ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭੂਆ ਦੇ ਪਰਲੋਕ ਗਮਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਆ ਗਈ। ਭੂਆ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ,

ਜਿਸੁ ਪਿਆਰੇ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਮਰਿ ਚਲੀਐ।।
ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ ਜੀਵਣਾ।।

ਸੱਥਰ 'ਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਭੂਆ ਦੀ ਨੂੰਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭੂਆ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬੜੇ ਠਰੰਮੇ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਰੋਣ ਤੋਂ ਵਰਜ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਭੂਆ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ, "ਬੀਬੀ ਨੇ ਮੁਨ੍ਹੇਰੇ ਆਪ ਨਲਕਾ ਗੇੜ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰਾ ਚਿੱਟਾ ਸੂਟ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਰੋਜ਼ ਵਾਂਗ ਉੱਠ ਬੈਠੀ ਹਾਂ। ਚੌਕੜੀ ਮਾਰੀ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਬੈਠੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ 'ਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਅਖੇ, 'ਚੰਗਾ ਧੀਏ ਰੋਇਓ ਨਾ, ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਨੁਹਾਲਿਓ ਵੀ ਨਾ, ਖ਼ੱਫ਼ਣ ਤੇ ਲੱਕੜਾਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਗੁੰਨੋਪੁਰ ਦੀਆਂ ਹੀ ਪਾਇਓ'।' 'ਬੀਬੀ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਪਏ ਜੇ!' ਆਖਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਰੋਣ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। 'ਨਾ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ' ਇਹ ਬੀਬੀ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਬੋਲ ਸਨ। ਮੈਂ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਉਠਾਲ ਕੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਬੀਬੀ, ਤੂੰ ਆਰਾਮ ਕਰ। ਮੈਂ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਆਉਨੀ ਆਂ।' ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰ ਗਈ ਹਾਂ, ਪਰ ਬੀਬੀ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਪੈਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਲੱਗਦੇ ਸਨ।" ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਭੂਆ ਦੀ ਨੂੰਹ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, "ਨਾ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ।"

ਭੂਆ ਪੇਕਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ੱਫ਼ਣ 'ਚ ਲਪੇਟੀ ਪੁੱਤ ਭਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪੇਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੱਕੜਾਂ ਦੀ ਚਿਣੀ ਚਿਖ਼ਾ 'ਤੇ ਅਹਿਲ ਪਈ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਆਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, "ਵਹੁਟੀ ਰੋ ਪਵੇ, ਮਤੇ ਇਹਦੇ ਢਿੱਡ 'ਚ ਵੀ ਕੋਈ ਗ਼ਮ ਦਾ ਗੋਲਾ ਨਾ ਬੱਝ ਜਾਵੇ!"

ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਨੂੰਹ ਨੇ ਲੰਮੀ ਲੇਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਹਾਏ ਨੀ ਬੀਬੀ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੀਹਨੂੰ ਬੀਬੀ ਆਖਾਂਗੇ...?" ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰਦੀ ਨੂੰਹ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿਵਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਂਤ ਖਲੋਤੇ ਰੁੱਖ ਵੀ ਦਹਿਲ ਗਏ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਭੂਆ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਕਰ ਤਾਂ ਆਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, "ਧੀਏ, ਮੈਂ ਕੀ ਦੱਸਾਂ?"

ਦੇਸੀ ਤੜਕਾ

ਲੇਅਰ ਮਾਰਬਲ ਕੇਕ

ਸਮੱਗਰੀ

ਮੈਦਾ 150 ਗ੍ਰਾਮ,	ਰਿਫਾਈਂਡ ਤੇਲ 50 ਗ੍ਰਾਮ,
ਮਿਲਕ ਮੇਡ 400 ਗ੍ਰਾਮ,	ਚਾਕਲੇਟ ਪਾਊਡਰ ਡੇਢ ਚਮਚ,
ਬੇਕਿੰਗ ਪਾਊਡਰ ਡੇਢ ਚੱਮਚ,	ਨਾਰੀਅਲ ਬੂਰਾ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਚਮਚ
ਦੁੱਧ ਇਕ ਕੱਪ,	ਵਨੀਲਾ ਅਸੈਂਸ ਇਕ ਚਮਚ।

ਵਿਧੀ : ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਮਿਲਕ ਮੇਡ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲਗਪਗ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਤਕ ਫੈਂਟੋ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੈਦੇ ਵਿਚ ਬੇਕਿੰਗ ਪਾਊਡਰ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਾ ਲਵੋ। ਮੈਦੇ ਨੂੰ ਮਿਲਕਮੇਡ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿਚ ਇਕ-ਇਕ ਚਮਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਫੈਂਟਦੇ ਜਾਓ। ਉਸ ਵਿਚ ਤੇਲ ਵੀ ਪਾ ਲਉ।

ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਤੇਲ ਲਗਾ ਕੇ ਅੱਧੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੂੰ ਪਾ ਦਿਉ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਕਟੋਰੀ ਵਿਚ ਚਾਕਲੇਟ ਪਾਊਡਰ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਦੁੱਧ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਾ ਲਵੋ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਨਾਰੀਅਲ ਦਾ ਬੂਰਾ ਵੀ ਮਿਲਾ ਲਵੋ। ਹੁਣ ਜਿਸ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਘੋਲ ਪਾਉਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਉੱਪਰ ਅਸੈਂਸ ਪਾ ਕੇ ਕਟੋਰੇ ਵਾਲੇ ਘੋਲ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਉਸ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਉ। ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਘੋਲ ਵੀ ਪਾ ਦਿਉ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਲੇਅਰ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਲੇਅਰ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹੋਣ ਓਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੂੰ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਪਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਘੰਟੇ ਤਕ ਬੇਕ (ਸੇਕ) ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਆਦੀ ਕੇਕ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਨੀਰ ਮਸਾਲਾ

ਸਮੱਗਰੀ

ਪਨੀਰ	ਅਦਰਕ	ਜੀਰਾ,
ਦੁੱਧ	ਹਰਾ ਧਨੀਆ	ਨਮਕ,
ਦਹੀਂ	ਪੀਸੀ ਹੋਈ ਲਾਲ ਮਿਰਚ	ਤੇਜ਼ ਪੱਤਾ,
ਟਮਾਟਰ	ਹਲਦੀ	ਜਾਵਿਤਰੀ,
ਹਰੀ ਮਿਰਚ	ਧਨੀਆ,	ਦਾਲਚੀਨੀ ਅਤੇ ਘਿਓ।

ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ : ਵਿਧੀ : ਟਮਾਟਰ ਨੂੰ ਕੱਦੂਕਸ਼ ਕਰ ਲਓ। ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਤੇ ਅਦਰਕ ਨੂੰ ਬਰੀਕ ਕਟ ਲਓ। ਦਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੱਥ ਲਓ, ਨਾਲ ਹੀ ਦੁੱਧ ਵੀ ਪਾਓ। ਇਕ ਕੜਾਹੀ ਵਿਚ ਘਿਓ ਗਰਮ ਕਰੋ। ਘਿਓ ਗਰਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੇਜ ਪੱਤਾ, ਜਾਵਿਤਰੀ, ਦਾਲਚੀਨੀ ਪਾਓ। ਨਾਲ ਹੀ ਬਰੀਕ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਤੇ ਅਦਰਕ ਪਾ ਕੇ ਹਿਲਾਓ। ਹੁਣ ਜੀਰਾ ਪਾਓ ਅਤੇ ਪੀਸੀ ਹੋਈ ਲਾਲ ਮਿਰਚ, ਹਲਦੀ, ਧਨੀਆ ਪਾ ਕੇ ਟਮਾਟਰ ਪਾਓ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਂਦੇ ਰਹੋ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਟਮਾਟਰ ਘਿਓ ਨਾ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਹੁਣ ਦਹੀਂ, ਦੁੱਧ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਪਾਓ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ ਨਮਕ ਪਾਓ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾਓ, ਤਾਂ ਕਿ ਦੁੱਧ-ਦਹੀਂ ਫਟੇ ਨਾ। ਜਦੋਂ ਦੁੱਧ ਤੇ ਟਮਾਟਰ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਦੋਂ ਪਨੀਰ ਦੇ ਚੋਕੋਰ ਟੁਕੜੇ ਕੱਟ ਕੇ ਪਾਓ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਪੱਕਣ ਦਿਓ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਪਨੀਰ ਵਿਚ ਗ੍ਰੇਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਦੁੱਧ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਦੋਂ ਪਨੀਰ ਮਸਾਲਾ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਦੋਂ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹਰਾ ਧਨੀਆ ਪਾ ਕੇ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਰੋਟੀ ਜਾਂ ਪਰੌਂਠੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਟਾਈਮਜ਼

ਜਲਦ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗਾ ਮੋਬਾਇਲ ਦਾ ਦੌਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ

ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੁਟੀਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਲਪਣਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਤਕਨੀਕ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਵੇਂ ਉਪਕਰਣ ਲੈਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਝ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਮੈਟਾ ਦੇ ਸੀਈਓ ਮਾਰਕ ਜ਼ੁਕਰਬਰਗ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸ (ਐਨਕਾਂ) ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣਗੇ। ਜ਼ੁਕਰਬਰਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗਤਾ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਲੋਕ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕਰਨਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਿਆਦਾਤਰ ਕੰਮ ਉਹ ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸ ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਮੈਟਾ ਅਤੇ ਐਪਲ ਵਰਗੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਤਕਨੀਕ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਟਾ ਰੇ-ਬੈਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਮਸੰਗ ਅਤੇ ਗੂਗਲ ਵੀ ਏਆਈ ਫੀਚਰਸ ਨਾਲ ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸੇਜ਼ ਲਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸ (ਐਨਕਾਂ) ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ

ਆਸਾਨ ਇੰਟਰਫੇਸ- ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸ ਚ ਆਗਮੇਂਟੇਡ ਰਿਐਲਿਟੀ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਯੂਜ਼ਰਸ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਫੀਚਰਸ ਨਾਲ ਕਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਸੇਜ਼ 'ਚ ਡਿਸਪਲੇਅ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਸਗੋਂ ਨੇਵੀਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਦਿਖਾਏਗਾ।

ਸਿਰਫ਼ ਬੋਲ ਕੇ ਕਰੋ ਕੰਮ- ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸੇਜ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਯੂਜ਼ਰਸ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਲ ਕੇ ਮੈਸੇਜ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ 'ਚ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

ਬਿਲਟ-ਇਨ ਸਪੀਕਰਜ਼- ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਸੇਜ਼ 'ਚ ਬਿਲਟ-ਇਨ ਸਪੀਕਰਜ਼ ਵੀ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਆਡੀਓ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯੂਜ਼ਰਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਅਨੁਭਵ ਮਿਲੇਗਾ।

ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤਰੀਕਾ- ਜ਼ੁਕਰਬਰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸੇਜ਼ ਨਾਲ ਮੈਟਾ ਦੀ ਏਆਈ ਨਾਲ ਇੰਟਰੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਡਿਜੀਟਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਮਾਰਟ ਗਲਾਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਟਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟੇਕ (Tech) ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਰਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਈ ਕਰੋ ਇਹ ਸੈਟਿੰਗ

ਅਜੇ ਤਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਟੂਲ ਜਾਂ ਸਰਵਿਸ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਜੋ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਸਕੇ ਪਰ ਐਂਡਰਾਇਡ ਆਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ 'ਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਇਨਬਿਲਟ ਫੀਚਰਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸਟੋਰ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੂਗਲ ਦੀ ਨਵੀਂ ਥੈੱਫਟ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਫੀਚਰ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਸਰਵਿਸ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਆਨ ਕਰੋ।

ਗੂਗਲ ਦੀ ਥੈੱਫਟ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸ ਕੀ ਹੈ?

ਗੂਗਲ ਦੀ ਥੈੱਫਟ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਇਕ ਇਨਬਿਲਟ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਹੈ, ਜੋ ਐਂਡਰਾਇਡ 10 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦੇ ਵਰਜ਼ਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਰਟਫੋਨਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਯੂਜ਼ਰ ਦੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਫੀਚਰ 'ਚ ਕਈ ਲੇਅਰ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ-

ਥੈੱਫਟ ਡਿਟੈਕਸ਼ਨ ਲੌਕ (Theft Detection Lock): ਜੇਕਰ ਫੋਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਕਰੀਨ ਆਟੋਮੈਟੀਕਲੀ ਲੌਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਆਫਲਾਈਨ ਡਿਵਾਈਸ ਲੌਕ (Offline Device Lock): ਜੇਕਰ ਫੋਨ ਆਫਲਾਈਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਸਕਰੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲੌਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਨਲੌਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪਾਸਵਰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਥੈੱਫਟ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੀਚਰ

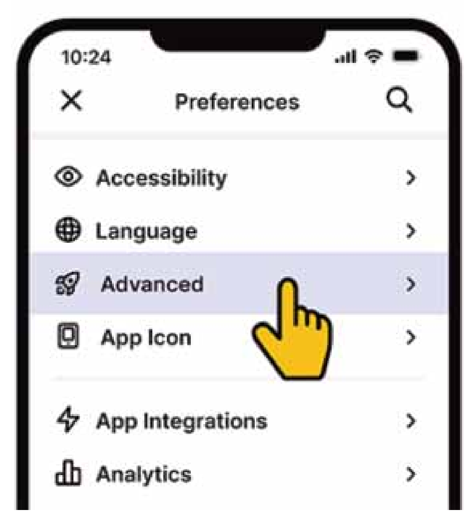

ਇਸ ਫੀਚਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਯੂਜ਼ਰ ਫੋਨ ਚੋਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਲੌਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਗੂਗਲ ਦੀ 'ਫਾਇੰਡ ਮਾਈ ਡਿਵਾਈਸ' ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਡਿਵਾਈਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰੈਕ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਡਾਟਾ ਇਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਆਨ ਕਰੋ ਇਹ ਸੈਟਿੰਗ

- ਫੋਨ ਦੀ ਸ਼ਏਟਟਨਿਗਸ 'ਚ ਜਾਓ।
- Google > Google Services ਆਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੋ।
- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ All Services > Personal and Device Safety > Theft Protection 'ਤੇ ਜਾਓ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਨ ਕਰ ਦਿਓ।

ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ Theft Detection Lock ਅਤੇ Offline Device Lock ਫੀਚਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਨ ਰੱਖੋ। ਇਹ ਫੀਚਰਜ਼ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਫੋਨ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਤੁਹਾਡੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਕਾਵਿ ਕਿਆਰੀ

ਬਿਰਹੋਂ

ਜਦ ਬਿਰਹੋਂ ਦਾ ਮੌਸਮ
ਅੰਤਿਮ ਸਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਵੇਗਾ
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦਾ
ਅੰਬਰ ਕਿੱਕਲੀ ਪਾਵੇਗਾ

ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਸਰਗਮ ਤੇ ਨਗਮੇਂ
ਫਿਰ ਛੋਹੇ ਨੇ ਸੱਧਰਾਂ ਨੇ
ਹੁਣ ਤਾਂ ਦਿਲ ਦਾ ਕੋਨਾ ਕੋਨਾ
ਨੱਚੇਗਾ ਮੁਸਕਾਵੇਗਾ

ਮੇਰਿਆਂ ਖੁਆਬਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ
ਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਸੁਣਿਐ ਮੈਂ
ਕਹਿੰਦਾ ਏਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦਾ ਸਾਵਣ
ਚਿਰ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਵੇਗਾ

ਚਹੁੰ ਨੈਣਾਂ ਨੇ ਦੋ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ
ਇਕਮਿਕ ਜਿਸ ਪਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੁਫ਼ੇਰਾ
ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ ਭਰ ਜਾਵੇਗਾ

ਕਲੀਆਂ ਭੌਰੇ ਫੁੱਲ ਪਰਿੰਦੇ
ਖੀਵੇ ਹੋ ਹੋ ਜਾਵਣਗੇ
ਚੰਨ ਵਰਗੇ ਮੁਖੜੇ ਦਾ ਸ਼ਾਹਿਦ
ਜਦ ਕੋਈ ਗੀਤ ਬਣਾਵੇਗਾ।

ਲੇਖਕ : ਧਰਮਿੰਦਰ ਸ਼ਾਹਿਦ ਖੰਨਾ
ਸੰਪਰਕ : 99144-00151

ਇਬਾਦਤ

ਇਸ਼ਕ, ਇਬਾਦਤ, ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ
ਇਹ ਫੱਕਰਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ

ਤੂੰ ਵੀ ਪਾ ਲੈ ਜਿੰਦ ਮੇਰੀਏ
ਲੱਗ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣੇ

ਹੁਸਨ, ਜਵਾਨੀ, ਨਖਰੇ ਸ਼ਖਰੇ
ਸਦਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੇ

ਕੋਠੀਆਂ, ਕਾਰਾਂ, ਦੌਲਤ, ਬੰਗਲੇ
ਆਖਰ ਛੱਡਣੇ ਪੈਣੇ

ਭੁੱਲ ਜਾ ਲੋਕੀਂ ਕੀ ਆਖਣਗੇ
ਸਿੱਖ ਲੈ ਮਿਹਣੇ ਸਹਿਣੇ

ਛੱਡ ਉੱਚਿਆਂ ਦੀ ਯਾਰੀ ਅੜੀਏ
ਰੱਖ ਨੀਵਿਆਂ ਸੰਗ ਬਹਿਣੇ

ਮੈਂ ਬੁਰੀ, ਮੈਥੋਂ ਸਭ ਚੰਗੀਆਂ
ਦਿਲ 'ਚ ਵਸਾ ਲੈ ਭੈਣੇ

ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਜਾਵੇ 'ਫ਼ੌਜੀ' ਦੇ,
ਆਖੇ ਲੱਗ ਸੁਦੈਣੇ।

ਲੇਖਕ : ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫ਼ੌਜੀ
ਸੰਪਰਕ: 95011-27033

ਬੇ-ਅਣਖੇ

ਕੀਹਦੀ ਕੀਹਦੀ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ,
ਏਥੇ ਬੜੇ ਨੇ ਮਤਲਬੀ ਯਾਰ ਬੇਲੀ,
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸੀ ਜਦ ਮਿਲੇ ਗੱਫੇ,
ਬੜਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਤਿਕਾਰ ਬੇਲੀ।

ਗਿਆ ਜਦ ਤੋਂ ਨੇਤਾ ਛੱਡ ਗੱਦੀ,
ਹੁਣ ਆਖਣ ਲੱਗੇ ਬਿਮਾਰ ਬੇਲੀ।
ਗੌਂਅ ਕੱਢ ਜੋ ਮੋੜ ਮੁੱਖ ਗਏ,
ਪਿੱਠ ਮਰੋੜੂ ਬਣੇ ਗਦਾਰ ਬੇਲੀ।

ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲੇ ਨਾ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਜੀਹਨੂੰ,
ਚੜ੍ਹਿਆ ਉਹ ਵੀ ਜਹਾਜ਼ੇ ਆਣ ਬੇਲੀ,
ਏਥੇ ਆ ਨਾ ਹੁਣ ਕਦਰ ਜਾਣੀ,
ਵੇਖ ਡਿੱਗਿਆ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਬੇਲੀ।

ਪੁੱਛਿਆ ਕੁੱਤੀ ਨਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਹਨੂੰ,
ਏਥੇ ਬੈਠੇ ਬਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੇਲੀ।
ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਮਾਰਨ ਛੜਾਂ 'ਭਗਤਾ',
ਭੁੱਲ ਛੇਤੀ ਗਏ ਸਨਮਾਨ ਬੇਲੀ।

ਲੇਖਕ : ਬਰਾੜ-ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ 1-604-751-1113

ਫਰਿਆਦ

ਸੁਣੋ ਵੇ ਲੋਕੋ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਬੋਲਦਾ
ਪੱਤਣ ਦੇ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਪੰਜਾਬ ਬੋਲਦਾ

ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਜਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਦੁੱਖ
ਉਹ ਦੁੱਖ ਮੈਂ ਥੋੜੇ ਨਾਲ ਫੋਲਦਾ ।

ਬਾਪੂ ਮੱਝੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਲ ਗੰਢਦਾ,ਪੁੱਤ ਬੁਲਟ ਦੀ ਕਿੱਕ ਮਾਰਦਾ।

ਮਾਂ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਚੌਂਕਾ ਕਰਦੀ, ਘਰ ਸਾਂਭਦੀ
ਧੀ ਫਿਰੇ ਇੰਸਟਾ ਵਿੱਚ ਨੱਚਦੀ ।

ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਪੁੱਤ-ਧੀ ਸੀ ਜੰਮੇ ਦੇਖ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਖੁਸਰੇ ਬਣਦੇ ਜਾਵਣ
ਬਾਹਰਲੇ ਖੁਸਰੇ ਨਾਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਖੁਸਰੇ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਡਰਾਵਣ ।

ਮੈਂ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਬੋਲਦਾ ।
ਬੰਜਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੁੱਜਿਆ ਪੰਜਾਬ ਬੋਲਦਾ।

ਸਿਉਂਕ ਖਾ ਰਹੀ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ, ਨਸ਼ੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ
ਰੁੱਖ ਤੇ ਪੁੱਤ ਮੇਰੇ ਮੁੱਕਦੇ ਜਾਵਣ ।

ਸੁਖਦੀਪ ਬਹੁਤ ਦੇ ਲਿਆ ਹੋਕਾ ਧੀਆਂ ਬਚਾਓ ਧੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਓ
ਆਓ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਈਏ ਹੋਕਾ ਰੁੱਖ ਤੇ ਪੁੱਤ ਬਚਾਓ ।

ਮੈਂ ਹੁਣ ਸਹਿਮਿਆ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਬੋਲਦਾ
ਪੱਤਣ ਦੇ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਹੋਇਆ ਪੰਜਾਬ ਬੋਲਦਾ।

ਲੇਖਕ : ਸੁਖਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਂਗਟ

ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ

ਉਮਰ ਹੰਢਾਕੇ ਬਾਪੂ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ!
ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ ਰੰਗਲੇ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਟੋਲਦਾ!
ਕਮਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਜਵਾਨੀ ਗੁਜ਼ਰ ਗਈ,
ਕਦੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਗਿੱਠਾਂ ਨਾਲ ਸੀ ਮੇਚਦਾ!
ਬਚਪਨ ਬੀਤਿਆ ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਪੈਰ ਪਾਏ,
ਕੁਝ ਨਾ ਜਾਣ ਸਕੇ ਲਿਖੇ ਓਹਦੇ ਲੇਖ ਦਾ!
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਆਈ ਨੇੜੇ ਹੈ ਜਾਪਦੀ,
ਮੁੜ ਘੁੜ ਹੁਣ ਉਹ ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਦੇਖਦਾ!
ਮੈਲੇ ਕੁਚੈਲੇ ਬਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਤਨ ਕੱਜਿਐ,
ਫਟੀ ਪੱਗੜੀ ਦਾ ਮੁਚਿਆ ਸ਼ਮਲਾ ਵੇਖਦਾ!
ਬੁਢਾਪੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿੰਨਾ?
ਮਨ 'ਚ ਏਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਹੀ ਉੱਤਰ ਖੋਜਦਾ!
ਅੱਜ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਆਤੁਰ ਹੋਇਆ ਝੂਰਦਾ,
ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਿੰਝ ਪਿਆ ਸੋਚਦਾ!
ਐ ਦਾਤਾ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੋਲੀ ਨਾ,
ਚਲਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦਾ!
ਛੱਡ 'ਅਜ਼ਾਦ' ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਏਸ ਦੇਹ ਦਾ,
ਲਤਾੜੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ 'ਚੋਂ ਅਕਸ ਹੈ ਦੇਖਦਾ?

ਲੇਖਕ : ਰਣਜੀਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕਾਂਝਲਾ
ਸੰਪਰਕ: 094646-97781

ਬੇ-ਵਕਤੇ ਮੀਂਹ

ਕਦੇ ਬੇਵਕਤੇ ਮੀਂਹ ਨਾਲ
ਫ਼ਸਲਾਂ ਨਹੀਂ ਝੂੰਮਦੀਆਂ,
ਪੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੱਸਦੇ,
ਤੇ ਖੇਤ ਨਹੀਂ ਮੌਲਦੇ।
ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ
ਬੇਵਕਤੇ ਮੀਂਹ ਨਾਲ।
ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਰੁਦਨਮਈ ਪੌਣ ਵਗਦੀ ਹੈ,
ਸਿਆੜਾਂ 'ਚ ਵੈਣ ਉੱਗਦੇ ਨੇ,
ਹਉਕੇ ਵੱਟੋ-ਵੱਟ ਤੁਰਦੇ ਨੇ,
ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਚਾਵਾਂ ਦੀ ਵੱਤਰ,
ਤੇ ਘੇਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਵੇਦਨਾ ਦੀ ਲੰਬੀ ਔੜ।
ਕਣੀਆਂ ਨਾਲ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ
ਝੜੀ ਵੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ,
ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵੀ
ਪੁੰਗਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ।
ਬੜਾ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦੈ,
ਬੇਵਕਤੇ ਮੀਂਹ ਨਾਲ।

ਲੇਖਕ : ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੁਗਰਾ
ਸੰਪਰਕ: 98149-19299

ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਸਾਡੀ ਅਜ਼ਮਤ ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ।
ਇਹਦੇ ਦਮ ਨਾਲ ਸਾਹ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਡੀ ਜਾਨ ਪੰਜਾਬੀ।
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਮ ਕਮਾਏ।
ਵਲੀਆਂ, ਸੂਫ਼ੀਆਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਰੁਤਬੇ ਪਾਏ।
ਆਪਣੇ ਬੋਲਣਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੰਡਦੀ ਸ਼ਾਨ ਪੰਜਾਬੀ।
ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਫ਼ਰੀਦ ਤੇ ਬਾਹੂ ਇਹਨੂੰ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਏ।
ਮੀਆਂ ਮੁਹੰਮਦ ਬਖ਼ਸ਼ ਨੇ ਇਹਦੇ ਰੁਤਬੇ ਹੋਰ ਵਧਾਏ।
ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਘੁੰਗਰੂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੁਸੜਾ ਯਾਰ ਮਨਾਉਣ ਪੰਜਾਬੀ।
ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਣਖੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਇਸ਼ਕ ਨਮਾਜ਼ ਚਾ ਲੀਤੀ।
ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ।
ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸ ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਦਕੇ ਜਾਣ ਪੰਜਾਬੀ।
ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਦਾਂ ਅੱਜ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਦੀਆਂ।
ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਿੱਲਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਅੱਜ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਦੀਆਂ।
ਲਹੂ ਨਾਲ ਲਿਖਤਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਣ ਪੰਜਾਬੀ।
ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਬੇੜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਂਦੇ ਰਹੇ ਸਹਾਰੇ।
ਦੇਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਜਦ ਵੀ ਕਿਧਰੇ 'ਵਾਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੇ।
ਜਾਨਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਫਿਰ ਕੁਰਬਾਨ ਪੰਜਾਬੀ।
ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਹੋਣ ਪਰਾਏ।
ਪਿਆਰ ਭਰੱਪਣ ਵਾਲੇ ਜਜ਼ਬੇ ਜੱਗ ਨੂੰ ਅਸਾਂ ਸਿਖਾਏ।
ਅੱਜ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬੁਸ਼ਰਾ ਪੱਗ ਵਟਾਣ ਪੰਜਾਬੀ।

ਲੇਖਕ : ਬੁਸ਼ਰਾ ਨਾਜ਼, ਫੈਸਲਾਬਾਦ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ)

ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉੱਗੇ

ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉੱਗੇ ਮਿਟ ਜਾਏ ਕੂੜ ਹਨੇਰ।
ਨਵੇਂ ਸਾਲ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ ਨਵੀਂ ਸਵੇਰ।
ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਚ ਦਿਲਗੀਰੀ ਹੋਵੇ ਜ਼ਿਹਨ 'ਚ ਹੋਏ ਹਲੀਮੀ,
ਸਾਂਝਾਂ ਰਹਿਣ ਸਲਾਮਤ ਜੋ ਨੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮੀਂ,
ਘਰ-ਘਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦਾਤੇ ਦੀ ਹਰ ਪਲ ਵਰਤੇ ਮੇਹਰ
ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉੱਗੇ ਮਿਟ ਜਾਏ ਕੂੜ ਹਨੇਰ।
ਆਓ ਰਲ ਕੇ ਕਰੀਏ ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਹੀਲਾ,
ਰੋਂਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਹਾਸੀ ਦਾ ਬਣੀਏ ਇਕ ਵਸੀਲਾ,
ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਫਿਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਫੁੱਲਾਂ ਭਰੀ ਚੰਗੇਰ,
ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉੱਗੇ ਮਿਟ ਜਾਏ ਕੂੜ ਹਨੇਰ।
ਉਚ-ਨੀਚ ਦਾ ਪਾੜਾ ਮਿੱਤਰੋ ਮੋਹ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਈਏ,
ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਏ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਤੀਕ ਪੁਚਾਈਏ,
ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਦਿਓ ਮੁਬਾਰਕ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਫੇਰ
ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉੱਗੇ ਮਿਟ ਜਾਏ ਕੂੜ ਹਨੇਰ।
ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਕੋਹੜ ਦਾ ਕਰੀਏ ਆਜੋ ਹੁਣ ਸਫ਼ਾਇਆ,
ਜਿਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਇਸ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਕਾਲਾ ਧੱਬਾ ਲਾਇਆ,
'ਪਾਰਸ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੁਣ ਨਾ ਸੰਭਲੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਦੇਰ,
ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਦਾ ਸੂਰਜ ਉੱਗੇ ਮਿਟ ਜਾਏ ਕੂੜ ਹਨੇਰ।
ਨਵੇਂ ਸਾਲ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ ਨਵੀਂ ਸਵੇਰ।

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰਤਾਪ 'ਪਾਰਸ' ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ, 99888-11681

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਐ! ਖ਼ੁਦਾ, ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਤੇਈ, ਐਸਾ ਸਾਲ ਮਿਲੇ।
ਮੇਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦਾ, ਹਰ ਬੰਦਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਮਿਲੇ।
ਧਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਾੜਾ, ਹੋਵੇ ਇੱਕੋ ਸਾਰ ਹਲਾਂ,
ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਹਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਚੱਲਣ ਚਾਲ ਮਿਲੇ।

ਅਤਿਵਾਦ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦ ਦੀ, ਕਰੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼,
ਹਰ ਬੰਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੇ।
ਨੋਟਬੰਦੀ ਦਾ ਫੇਰ ਦੁਬਾਰਾ, ਪਵੇ ਨਾ ਨਵਾਂ ਪੁਆੜਾ,
ਹਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੁੱਲੀ ਗੁੱਲੀ, ਆਟਾ ਤੇ ਦਾਲ ਮਿਲੇ।

ਕੁਰਸੀ ਖ਼ਾਤਰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ, ਕੋਈ ਵੇਚੇ ਨਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ,
ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਸਜ਼ਾ ਕਮਾਲ ਮਿਲੇ।
ਦੇਸ਼ ਮੇਰੇ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ, ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਨਦੀਆਂ ਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ, ਸਾਂਝਾ ਖ਼ਿਆਲ ਮਿਲੇ।

ਬਾਗ਼ ਬਗੀਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਕਣ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੇ ਫੁੱਲ,
ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਤਾਂ ਕੱਟਣ ਲਈ, ਸਭ ਨੂੰ ਡਾਲ ਮਿਲੇ।
ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ, ਐਸੀ ਰਹਿਮਤ ਹੋਵੇ,
ਸਭ ਨੂੰ 'ਚੌਹਾਨਾਂ' ਮਿੱਟੀ 'ਚੋਂ, ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਲਾਲ ਮਿਲੇ।

ਡਾ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਸੰਪਰਕ: 83603-13603

ਬੇਅਦਬੀ

ਮੇਰੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਉੱਚੀ ਬਾਣੀ ਦੀ
ਮੇਰੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸੁੱਚੀ ਬਾਣੀ ਦੀ
ਹੁੰਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਉਦੋਂ ਵੀ
ਵਿੱਚ ਤਾਬਿਆ ਜਦੋਂ ਲੱਥਦੀਆਂ
ਗੁਰ ਸਾਜੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ
ਲਹਿਰਦੀਆਂ ਨੇ ਤਲਵਾਰਾਂ
ਹੁੰਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਉਦੋਂ ਵੀ
ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ
ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ
ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਅਸੀਂ
ਜਦੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ
ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ, ਦਰਿਆ ਤੇ ਨਦੀਆਂ
ਹੁੰਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਉਦੋਂ ਵੀ
ਜਦ ਉਸਰਦੇ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੋ
ਇਕ ਚੜ੍ਹਦੇ ਵੱਲ, ਇਕ ਛਿਪਦੇ ਵੱਲ
ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਮਨੋਂ
ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਬੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ
ਹੁੰਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਉਦੋਂ ਵੀ
ਜਦੋਂ ਤਿਆਗ ਖ਼ਾਲਸਾਈ ਸਰੂਪ
ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ
ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਗੋਤਾਂ ਨਾਲ
ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ
ਅਵਲਿ ਅਲਹ ਨੂਰੁ ਉਪਾਇਆ
ਕੁਦਰਤਿ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ
ਹੁੰਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਉਦੋਂ ਵੀ
ਜਦੋਂ ਦਰਸ਼ਨ-ਦੀਦਾਰਾਂ ਲਈ
ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਤਾਰਾਂ ਦੋ
ਇਕ ਆਮ ਲਈ, ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਲਈ
ਹੁੰਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਉਦੋਂ ਵੀ
ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਦੀ ਨਿਚੋੜਦੇ ਹਾਂ ਰੱਤ
ਭਰਦੇ ਹਾਂ ਤਿਜੋਰੀਆਂ
ਉੱਕਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਵੰਡ ਛਕੋ, ਨਾਮ ਜਪੋ
ਹੁੰਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਉਦੋਂ ਵੀ
ਮੇਰੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਉੱਚੀ ਬਾਣੀ ਦੀ
ਮੇਰੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸੁੱਚੀ ਬਾਣੀ ਦੀ।

ਰੰਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਪਰਕ: 98150-68816

ਭੇਜ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਦਿੱਤਾ

ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਪੁੱਤਰਾ ਭੇਜ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਦਿੱਤਾ।
ਲਾਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਬੱਚਿਆ ਭੇਜ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਦਿੱਤਾ।
ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਤੂੰ ਕਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਿਹੜੀ ਹਾਲੇ ਰਾਸ ਨੀ ਆਈ।
ਮੁਲਕ ਬਿਗਾਨੇ ਜਾ ਕੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਕਰਨੀ ਸਖ਼ਤ ਕਮਾਈ।
ਉੱਚੇ ਹੌਸਲੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੇ ਇਹੋ ਤੈਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।
ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਪੁੱਤਰਾ ਭੇਜ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਦਿੱਤਾ।
ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਖ਼ਾਤਰ ਪੁੱਤਰਾ ਖ਼ੁਆਬ ਨੇ ਮਾਰਨੇ ਪੈਂਦੇ।
ਇਹ ਗੱਲ ਤੇਰਾ ਪਿਉ ਨੀ ਕਹਿੰਦਾ ਲੋਕ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ।
ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਪੁੱਤ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖ ਕਲੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।
ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਪੁੱਤਰਾ ਭੇਜ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਦਿੱਤਾ।
ਮਾਂ ਵੀ ਛੱਡੀ ਪਿਊ ਵੀ ਛੱਡਿਆ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਨੇ ਭਾਈ।
ਮਾਂ ਤੇਰੀ ਤੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦੀ ਨੈਣੀਂ ਹੰਝ ਭਰ ਆਈ।
ਮਾਂ ਤੇਰੀ ਨੇ ਮੈਥੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਤੇਰਾ ਸਾਥ ਹਮੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।
ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਪੁੱਤਰਾ ਭੇਜ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਦਿੱਤਾ।
ਰੌਸ਼ਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਘਰ ਦਾ ਨੇਰ੍ਹ ਭੁਲਾਈਂ ਨਾ।
ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਕਦੇ ਨਾ ਛੱਡੀਂ ਹੱਕ ਪਰਾਇਆ ਖਾਈਂ ਨਾ।
'ਪ੍ਰਦੇਸੀ' ਹੁੰਦੇ ਕਿਰਤੀ ਸਾਰੇ ਹੱਦਾਂ ਨੇ ਵੰਡ ਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।
ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਪੁੱਤਰਾ ਭੇਜ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਦਿੱਤਾ।

ਲੇਖਕ : ਗੁਰਮੇਲ ਪ੍ਰਦੇਸੀ, ਸੰਪਰਕ: 94635-61911

ਨਾਰੀ ਸੰਸਾਰ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸਤਾਨਾ ਮਾਹੌਲ ਦਿਓ

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰਵੀਨ ਅਬਰੋਲ
ਮੋਬਾਈਲ : 98782-49944

ਬੱਚੇ ਜਦੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਦਲਾਅ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਸ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਟੀਨਏਜ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨਾਲੋਂ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਚੋਰੀ, ਯਾਰੀ, ਲੁੱਟ-ਮਾਰ, ਨਸ਼ਾ ਆਦਿ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਵਧਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸ਼ੋਰਅਵਸਥਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਦੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਅਵਸਥਾ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਹੌਲ ਦੇਣ ਕਿ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਹਰ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਹਰ ਵੇਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਤੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਦੂਰ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਹਰ ਗੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕੇ। ਸਾਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜਾਅ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲ-ਗੱਲ 'ਤੇ ਡਾਂਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੁਖਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਔਰਤਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ

ਲੇਖਕ : ਸਿਮਰਨਦੀਪ ਕੌਰ ਬੇਦੀ

ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸਦਕਾ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸਮਾਜ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਬਦਲਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲ ਰਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਮਾਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੋਕੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਧੀਆਂ ਦੇ ਜੰਮਣ 'ਤੇ ਵੀ ਢੋਲ-ਨਗਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਉੱਚਾ ਉੱਠ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਤਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਔਰਤ ਹੀ ਦੂਸਰੀ ਔਰਤ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਰਾਹ ਦਾ ਰੋੜਾ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਜੋਕੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦੂਸਰੀ ਔਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਭਰਪੂਰ ਸੋਚ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਾਹਰ ਸਟਾਫ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਔਰਤ ਦੂਸਰੀ ਔਰਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕ-ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਪੈਡੇਸਟਲ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡੇਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਜੁਟੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਅਸਲ ਮਾਅਨੇ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦ ਇਕ ਮਾਂ-ਪੁੱਤ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਮਾਣ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜਦ ਇਕ ਔਰਤ, ਦੂਸਰੀ ਔਰਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੇਗੀ। ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਔਰਤਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਗੀਆਂ ਤਦ ਹੀ ਸਮਾਜ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੇਗਾ।

ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤੇਲ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ

ਲੇਖਕ : ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ

ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੇਲ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੇਲ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਕੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਤੇਲ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮਸਾਜ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਯੁਰਵੈਦ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਲ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਕੋਸੇ ਤੇਲ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸ਼ੈਂਪੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਧੂੜ-ਮਿੱਟੀ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਲ ਟੁੱਟਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਲ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਕੋਸਾ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਤੇਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਠੰਢਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੋਲੇ-ਪੋਲੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਅਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਤੇਲ ਨਾਲ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਇਕ ਤੌਲੀਏ ਨੂੰ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭਿਉਂ ਕੇ ਨਿਚੋੜ ਲਓ ਅਤੇ ਤੌਲੀਏ ਨੂੰ ਪੱਗ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 15 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਰੋਮ ਸੁਰਾਖ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੇਲ ਖੋਪੜੀ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੇਲ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧੋ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਤੇਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦੇ ਹੀ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਧੋ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਕਰਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਲਗਾਓ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਤੇਲ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਤੇਲ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਨਾਰੀਅਲ ਜਾਂ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਨ। ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਵਾਂ ਤੇਲ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸਲਾਹ ਕਰੋ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਚਿਪਚਿਪਾਹਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅਸਹਿਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿੱਖ ਵਿਗੜ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ੈਂਪੂ, ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸੀਰਮ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੇ।

ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੋ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਨਾਲ

ਲੇਖਕ : ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਹਰ ਜੀਵ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਲੋਕ ਕੰਮ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕਿਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਚੁਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੁੰਝੋ ਨਾ। ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ ਹੀਲੇ ਯਤਨ ਕਰੋ।

ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸੁਚਾਰੂ ਹੋਣ, ਦਬਾਅ ਕੇ ਨਾ ਰੱਖੋ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰੋ, ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿਓ।

ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੋ। ਵਿਅਰਥ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਊਰਜਾ ਨਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰੋ। ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਹ ਕੰਮ ਰੱਖੋ, ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਖ਼ੁਦ ਉਪਰ ਕਾਬੂ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੰਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖ਼ੂਬ ਪਸੰਦ ਹਨ, ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੋਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਥਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ। ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖੋ। ਖ਼ਾਲੀ ਸਮਾਂ ਜਦ ਵੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਅਨੁਭਵੀ ਬਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲਜੋਲ ਵਧਾਓ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ ਲਓ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਚੰਗੇਰੇ ਬਣਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੋ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਰਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਸਿਖਣ ਨਾਲ ਹੌਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਦਾ ਰਹਿ ਕੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਵਾਕਿਫ਼ ਰਹੋ। ਕਈ ਵਾਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਮਨ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਲਪ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕੰਮ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਵੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਫ਼ਲ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹੋ।

ਆਓ, ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਲੱਗੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਸਹਿਤ ਪੂਰਾ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ।

CLASSIFIEDS & MATRIMONIALS

BRIDE WANTED

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ,ਉਮਰ 29 ਸਾਲ,ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ, ਲੜਕਾ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਹੈ,ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਆਰ. ਕੁੜੀ ਦੀ ਭਾਲ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ : (778) 321-5911, 7782886015 AP 06-12

....

ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਬੀ ਸੀ ਵਿਚ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ 27 ਸਾਲ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਜਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਲੜਕੇ ਵਾਸਤੇ Canadian Immigrant ਜਾਂ PR ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਪਾਸ Bechelor of Computer Art ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ, ਭੈਣ ਇੰਡੀਆ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। 778-201-2767 ਜਾਂ ਵਟਸਐਪ (ਇੰਡੀਆ)+91 88725 44271 RS 27-09

GROOM WANTED

A Jatt Sikh family is looking for a match for their daughter. She is born and raised in Canada. She is 29 years old and is 5'3" tall. She is a Chartered Professional Accountant (CPA). Looking for a canadian born potential match in Surrey, BC. Boy should be well educated and family oriented, CPA preferred. Please do not call from proposals outside of the area. Please contact us at (778) 246-2491. RS 27-12

GROOM WANTED

A Jatt Sikh family is looking for a match for their daughter. She is born and raised in Canada. She is 29 years old and is 5'3" tall. She is a Chartered Professional Accountant (CPA). Looking for a canadian born potential match in Surrey, BC. Boy should be well educated and family oriented, CPA preferred. Please do not call from proposals outside of the area. Please contact us at (778) 246-2491.

CLASSIFIED & MATRIMONIAL

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ 'ਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਓ।

JUST $20 ONLY

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਬੰਧੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਂ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਸਬੰਧੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸਿਰਫ਼ 20 ਡਾਲਰ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ 604-338-7310

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਲੇਖਕ : ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ

ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਸੰਵਾਦ ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਆਪਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਸਰਵਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਖ਼ ਦੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਸੰਤੁਲਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਨ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮਾਇਆ ਹੈ। ਨਿਤਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਭੁੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭੁੱਲ-ਚੁੱਕ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਨਾ ਤੇ ਖ਼ੁਦ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਆਖ਼ਿਰੀ ਮੰਚ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦਾ ਕੱਦ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨੀ ਦੀ ਘਾਟ 'ਚ ਧੁੰਦਲੇ ਤੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਇਸ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਾਨਵੀ ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਸਵਾਧੀਨਤਾ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਉੱਤੇ ਖ਼ਰੇ ਉਤਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਸ ਬੱਝੀ ਹੈ ਕਿ 2025 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹ ਲਏਗਾ।

ਕੁਝ ਹਾਲੀਆ ਫ਼ੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਬਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦਿੜਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਗਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਸੁਰੇਂਦਰ ਪੰਵਰ (2025) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ 14 ਘੰਟੇ 40 ਮਿੰਟ ਲੰਮੀ ਹਿਰਾਸਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ "ਕੋਈ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼" ਗਰਦਾਨਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਭਰਪੂਰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਧੀ (ਯੂਐੱਨਸੀਏਟੀ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ

'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਨੇ 1997 ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਪਾਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ (ਡੀਕੇ ਬਾਸੂ (1997), ਤੁਸ਼ਾਰਭਾਈ ਰਜਨੀ ਕਾਂਤ ਭਾਈ ਸ਼ਾਹ (2024) ਤੇ ਹੋਰ) ਲਗਾਤਾਰ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਘਾਣ ਵਜੋਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਦੋਗ਼ਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਯੂਐੱਨਸੀਏਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐਲਾਨਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਹ ਤਵੱਕੋ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਤਸ਼ੱਦਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਤਿਆਰ ਕਰੇ।

ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਵਾਜ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਖਾਤਰ ਮੁਕਤੀਵਾਦੀ ਪੰਧ 'ਤੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਥਰਵ ਪਰਵੇਜ਼ (2024) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਅਭੈ ਓਕਾ ਤੇ ਏਜੀ ਮਸੀਹ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਈਆਂ ਰੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤਹਿਤ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਰੱਖਣਾ ਧਾਰਾ 21 ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ (2024) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਰੋਕ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁਕਤੀਵਾਦੀ ਫਲਸਫ਼ੇ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ (2024) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕਤੀਵਾਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਉਮਰ ਖਾਲਿਦ ਵਰਗੇ ਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਸਤੰਬਰ 2020 ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਉਰਮਿਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ (2025) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਆਸਰਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦਮਦਾਰ ਨੈਤਿਕ ਪਹਿਲੂ ਲਈ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਖੱਟਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਫ਼ੈਸਲਾ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਤੇ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ (2007) ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਇਕਾਗਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੇਦਖ਼ਲੀ (ਲਾਭਪਾਤਰੀ/ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ) ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਯਕੀਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਤੋਹਫੇ 'ਚ ਮਿਲੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਜਾਣਾ, ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਤੇ ਫ਼ਰੇਬ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖੋਹੀ ਜਾਣੀ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਜੋ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਜੋ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਖ਼ਸ਼ਦਾ ਹੈ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਤਲੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਲਕ ਦੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਪਰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੇ ਨਿਆਂ ਸੰਗਤ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਬੋਝ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਖ਼ਿਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਚ ਇਹੀ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਨਿਆਂ, ਸਨਮਾਨਿਤ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਹਨ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚੋਂ ਢਲ ਕੇ ਨਿਕਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਸੰਗਠਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਆਖ਼ਿਰ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ।

ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਂਦੀ ਹੋਵੇ।

ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਸੰਘੇੜਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ

ਵਲੋਂ : ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ

ਚੌਥੀ ਕਿਸ਼ਤ

ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਵਰਦਾਨ ਹੈ; ਉਹ ਕਿਵੇਂ?

ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਛੀਏ ਕਿ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਅਸਲ ਕੀ ਆ। ਭਵਿੱਖਮੁੱਖੀ ਸੋਚ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਾਨੂੰ 'ਪਰਵਾਸਵਾਦ' ਦੇ 'ਸਰਾਪ' ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਆ; ਅਸੀਂ ਪਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕੱਫ਼ਣ 'ਚੋਂ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਇੱਧਰਲੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਦੇਸ਼/ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਸੀ ਬਣ ਅੱਜ ਵਿੱਚ ਜੀਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਆਂ। ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ/ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ, ਘੇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਮਾਜ/ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਿੱਸਾ, ਲੈਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਆਂ; ਇਸ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਆਂ, ਇਤਿਆਦਿ। ਇੰਝ ਚੱਲਦੇ ਅੱਜ ਦੇ ਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਉੱਸਰਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਵਾਂ ਤੇ ਅਲਿਹਦਾ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ। ਚਲੋ, ਇਹਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਕਹਿ ਲੈਂਦੇ ਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆ, ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜਿੰਨਾ ਨੇੜੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਆਂ, ਕਰ ਸਕਦੇ ਆਂ।

• ਪਰ ਇਸ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਵਾਸਤਾ?

ਇੱਥੇ ਆਪਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾ, ਯਾਨਿ ਆਨਾਲੋਜੀ (ਏਨਉਲੋਗੇ), ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਆਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਭਾਰ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲੱਠ ਲਓ ਤੇ ਇੱਕ ਸਹਾਰਾ ਜੋ ਲੱਠ ਨੂੰ ਪਕੜ ਰੱਖੇ ਪਰ ਇਹਨੂੰ ਉੱਪਰ ਥੱਲੇ ਪੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੇਵੇ। ਲੱਠ ਨੂੰ ਸਹਾਰੇ ਉੱਪਰ ਇਸ ਕਦਰ ਰੱਖੋ ਕਿ ਲੱਠ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਰਾ ਸਹਾਰੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇ; ਇਸ ਸਿਰੇ ਨਾਲ ਭਾਰ ਬੰਨ ਦਿਓ; ਸਹਾਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦਾ ਸਿਰਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਉਤਾਂਹ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੁਣ, ਤੁਸੀਂ ਦੂਰ ਦੇ ਸਿਰੇ ਉੱਪਰ ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ, ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਿਰੇ ਨਾਲ ਬੰਨੇ ਭਾਰ ਨੂੰ, ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ, ਉਤਾਂਹ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਲੱਠ ਤੇ ਸਹਾਰੇ ਦੇ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਲੀਵਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਆ। ਲੀਵਰ ਦੇ ਇਸ ਗੁਣ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਰਕੀਮੀਡੀਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬਾ ਲੀਵਰ (ਤੇ ਸਪੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਧਰਨ ਲਈ ਜਗਹ) ਦਿਓ, ਮੈਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿਆਂਗਾ।

ਇਸ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਸਾਡਾ ਲੀਵਰ ਆ, ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਖਿੱਤੇ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਇਸ ਲੀਵਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਆ। ਜੇ ਇਸ ਲੀਵਰ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੇਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਧਰ ਕੇ ਇਸ ਲੀਵਰ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿੱਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ/ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਸਕਦੇ ਆਂ।

ਪਰ, ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮੱਤਲਬ? ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਓ, ਉਹ ਅਮਲ ਜਾਂ ਹਕੀਕਤ ਕਿਵੇਂ ਢਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਮਸਲਨ?

ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਮੰਨੋ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ; ਉੱਥੇ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਿਕ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇਖ, ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ, ਰਿਹਾ; ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਜਿੱਦਾਂ ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਬਹੁਤ ਲੇਖਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਈ ਆ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬੜੀ ਤੰਗ ਹੁੰਦੀ ਆ, ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਕਸਰ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਗੁੜ ਭਾਵੇਂ ਵਾਰਿਸਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਜੱਗ ਤੋਂ ਲੁਕਾ ਲੁਕਾ ਲੱਖ ਖਾਂਦੇ ਰਹੀਏ, ਅਜੇਹਾ ਗੁੜ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹੁੰਦਾ ਆ ਕੌਮ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ। ਅਜਿਹਾ ਗੁੜ ਖਾ ਖਾ ਆਪਣੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਾਰਾਂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤਾਂ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ; ਰਾਂਝੇ ਤੇ ਮਹੀਂਵਾਲ ਜੁਝਾਰ (ਹਾਰਧਾਰੀ) ਬੰਦੇ, ਜੋ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਮੇਨੇਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਫ਼ੇਲ ਹੋ ਗਏ, ਰੱਬ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦੇ ਨੇ; ਆਪਣੇ ਹੰਕਾਰ ਹੱਥੋਂ ਮਰਿਆ ਮਿਰਜ਼ਾ ਕੌਮ ਦੀ ਅਣਖ ਦਾ ਚਿੰਨ ਦਿਸਣ ਲੱਗਦਾ ਆ; 'ਇਸ਼ਕ' ਜਿਹੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਰੱਬ ਬਣਨ ਲੱਗਦੇ ਆ, ਅਤੇ ਭਵਿਖ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰੀ ਭੂਤਮੁੱਖੀ ਸੋਚ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚੋਂ ਜੁਆਬ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਉਹੀ ਕਿੱਸੇ/ਕਹਾਣੀਆਂ, ਰਿਸ਼ੀਆਂ/ਮੁਨੀਆਂ, ਹੀਰ/ਰਾਂਝੇ, ਮਿਰਜ਼ਾ/ਸਾਹਿਬਾਂ, ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀਆਂ, ਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹੰਢ ਚੁੱਕੀਆਂ ਕਦਰੀਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਕੂੜੇ-ਕਰਕਟ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਰੀਸਾਈਕਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਆਂ। ਲੱਗਭੱਗ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਕੱਲ ਤੋਂ ਕੱਲ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਇਸ ਗਧੀ-ਗੇੜ ਵਿੱਚ ਕੌਮਾਂ ਅਕਸਰ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਥਾਨਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ/ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇਖਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਣ, ਸਥਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ; ਯਾਨਿ ਕਿ ਸਥਾਨਿਕ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਹੀ। ਚਿੰਤਕਾਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਗਾਇਕਾਂ, ਰੰਗਕਰਮੀਆਂ, ਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਅਜੇਹੀ ਕੌਮ ਦੇ ਬੰਦੇ, ਅਕਸਰ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇੱਕੋ ਖੂਹ ਦੇ ਡੱਡੂਆਂ ਹੁੰਦੇ ਆ, ਤੇ ਇਹ ਖੂਹ ਉਤਨਾਂ ਹੀ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਤਨਾਂ ਉਸ ਕੌਮ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ। ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਬਾਹਲਾ, ਜੇ ਸਾਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਮਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਇੱਕੋ ਖੂਹ ਦੇ ਡੱਡੂਆਂ ਦੀ ਟਰੈਂ ਟਰੈਂ ਹੈ; ਕੀ ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਚਿਆ ਰਿਹਾ ਤੇ ਕੀ ਉਹ ਜਿਹਨੂੰ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਕਹਿੰਦੇ ਆਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੀ ਟਰੈਂ ਟਰੈਂ ਅਕਸਰ 'ਖੂਹ' ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਵੱਜ ਰਹੀ ਘੰਟੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਆ।

ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ, ਏਵੀਡੈਂਸ?

21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੱਧ ਕੁ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਗਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਜੰਸੀ ਯੂਨੈਸਕੋ (ਓਸਚੋ) ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਅਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ 50 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆ। ਕੌਮ ਦਾ ਹਾਲ ਚਾਲ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਈ ਆ। ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਭੂਤ-ਮੁੱਖੀ ਤੇ ਜਨ-ਵਿਰੋਧੀ ਪਹੁੰਚ ਸਦਕਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਵਿੱਖੋਂ ਬਾਂਝੀ ਜੁਆਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ/ਡਰੱਗਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗ ਰਹੀ ਆ, ਤੇ ਵਾਹ ਲੱਗਦੀ ਬਾਹਰਲੇ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਪੱਛਮੀ, ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜ ਰਹੀ ਆ। ਜਦੋਂ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀ ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ ਜ਼ਹਾਜ਼ੇ ਚਾੜ੍ਹਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਗਾਨੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਹੀ ਆ ਕੌਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ।

ਸਥਾਨਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇਖਣਾ, ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ, ਸਥਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ; ਯਾਨਿ ਕਿ ਸਥਾਨਿਕ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਜੇ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਅਜੇਹੀਆਂ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਜਕਿਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਕਿਹੜਾ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ, ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਂਚੇ?

ਆਪਣੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਯਾਨਿ ਏਨਉਲੋਗੇ, ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਹਵਾਲਾ ਫ਼ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਦੇਖਣਾ, ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਲੀਵਰ ਨਾਲ ਉਸ ਭਾਰ (ਸਮੱਸਿਆ) ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ (ਹੱਲ ਕਰਨ) ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਬੈਠਾ ਹੈ; ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਪੱਕੀ ਆ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਫ਼ਰੇਮ ਵੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਆ; ਉਹ ਹੈ ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ ਫ਼ਰੇਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਕਿਰ ਕਰ ਚੁਕਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਆ ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ, ਵਾਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ, ਬਣ ਕੇ; ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਫ਼ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ/ਸਮਾਜਾਂ ਬਾਰੇ ਜੀਵਨ-ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਖਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹੁਣ, ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਕਿਸੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀਏ ਜਾਂ ਉਹਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ ਨਜ਼ਾਰਾ ਤੇ ਸਿੱਟੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੋਣਗੇ, ਉਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜੋ ਹੋਣੇ ਸਨ ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ।

ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਜੇ ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਹੀ ਰੱਖ ਭੂਤਮੁੱਖੀ ਪਹੁੰਚ ਸੰਗ ਵਾਚੀਏ, ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕਲ ਸਕਦੇ ਨੇ:

"ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆ ਜਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੀਦ ਦਿਖਾ ਜਾ
ਸੰਗਤ ਪਈ ਪੁਕਾਰਦੀ
ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਚਾਬੀ ਓ ਦਾਤਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ!"

-ਲਾਲ ਚੰਦ ਯਮਲਾ ਜੱਟ

ਪਰ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫਰੇਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀਏ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੱਗੇਗਾ ਜਾਂ ਉਹਦੇ ਕੀ ਸਿੱਟੇ ਨਿੱਕਲਣਗੇ, ਇਹ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਹੇਠਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ਼ ਹੈ: "ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਾਗਰਤੀ ਲਹਿਰ: ਯੂਰਪੀਅਨ ਰੇਨਾਸਾਂਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ", ਪੀਪਲਜ਼ ਫ਼ੋਰਮ, ਪੰਜਾਬ

ਜਿਹਦਾ ਵੈੱਬ ਸੰਸਕਰਨ ਇੱਥੋਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ:
https://likhari.net/madhkaali-punjab-dee-jagritee-lehar-dr-sukhpal-sanghera/

ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਆ, 1947 ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੰਡ ਦਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ, ਜਿਹਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਹਵਾਲਾ-ਫ਼ਰੇਮ ਹੀ ਰੱਖ ਭੂਤਮੁੱਖੀ ਪਹੁੰਚ ਸੰਗ ਵਾਚਦਿਆ ਕੋਈ ਕਵਿਤਾਅ ਸਕਦਾ:

"ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿਤੋਂ ਕਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੋਲ !
ਤੇ ਅੱਜ ਕਿਤਾਬੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਕੋਈ ਅਗਲਾ ਵਰਕਾ ਫ਼ੋਲ !"

-ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ

ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੰਡ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਨੂੰ ਸਥਾਨਿਕ ਹਵਾਲਾ-ਫ਼ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫ਼ਰੇਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਚਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਕਵਿਤਾ ਨਿੱਕਲਦੀ, ਉਸ ਨੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਲਟਾ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਡੂੰਘ-ਜੜ੍ਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਨੇ ਸਨ ਮਸਲਨ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਕਿਉਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਢੋਅਦੇ ਆ ਰਹੇ ਆਂ, ਹੀਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀ 'ਕਲੀ' ਤੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀ 'ਸੱਦ' ਨਹੀਂ ਟੱਪ ਜਾਂ ਉਲੰਘ ਸਕੇ ਆਂ; ਕਿਓਂ 20ਵੀਂ ਜਾਂ ਹੁਣ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਵੀ, 18ਵੀਂ, 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਨੂੰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਆਂ, ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ; ਕੀ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਆਪਣੇ ਅਜੇਹੇ ਹਾਲ 'ਤੇ? ਖ਼ੈਰ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਭੂਤਮੁੱਖੀ ਸੋਚ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਗੁਲਾਮ-ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ 1947 ਦਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ!

ਤੇ ਅਜੇਹੇ ਹਾਲ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫ਼ਰੇਮ ਹੀ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨੂੰ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ, ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਚੰਗੇਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ/ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ, ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਪਰਵਾਸ ਨਾ ਧਾਰੀਏ। ਵਿਸ਼ਵ ਹਵਾਲਾ-ਫ਼ਰੇਮ ਬਗ਼ੈਰ ਮੇਰੀਆ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਭੂਤ ਨਗਰੀ' ਤੇ 'ਕਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਕੈਦੀ' ਅਤੇ ਇੱਕ ਗ਼ਦ ਪੁਸਤਕ 'ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਾਗਰਤੀ ਲਹਿਰ: ਯੂਰਪੀਅਨ ਰੇਨਾਸਾਂਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ' ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ; ਯਾਨਿ ਜੇ ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਨਾਂ ਛੱਡਦਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਛੱਡਣ ਬਾਅਦ ਇੱਧਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਪਰਵਾਸ ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ।

ਮਿਨੀ ਰੇਨਾਸਾਂਸ ਤੋਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੱਕ

ਤੁਸੀਂ ਉੱਨੀ ਸੌ 70ਵਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੱਖ ਨੂੰ 'ਮਿੰਨੀ ਰੇਨਾਸਾਂਸ' ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਥੱਲੇ ਰਚੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਰੋਲ ਨੂੰ ਉਭਾਰਦੇ ਹੋ। ਇਹਦੇ ਬਿੱਲਕੁਲ ਉਲਟ ਰਾਹ ਫ਼ੜਿਆ ਹੋਇਆ ਆ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਨੇ, ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਉਸ 'ਮਿੰਨੀ ਰੇਨਾਸਾਂਸ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ ਤੇ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹੋਗੇ?

ਸੱਚ ਕਹਿ ਰਹਿ ਓਂ; ਮੈਂ ਵੀ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਵਲੋ ਦਿੱਤੇ ਅਜੇਹੇ ਬਿਆਨ ਇੱਧਰ ਉੱਧਰ ਪੜ੍ਹੇ ਨੇ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ 'ਏਬੀਪੀ ਸਾਂਝਾ' ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ (https://punjabi.abplive.com/news/punjab/amarjit-chandan-347132). ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੈ ਕਿ ਯੋਰਪੀਅਨ ਇਨਲਾਈਟਨਮੈਂਟ ਲਹਿਰ ਬਾਅਦ, ਇਸਦੇ ਸਦਕੇ, ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀਆਂ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਲਹਿਰਾਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਹਿਰ, ਵਲੋਂ 'ਕਵਿਤਾ' ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹਦਾ ਮਾਅਰਕਾ ਜਾਂ ਸੰਕਲਪ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਨਿਰੋਲ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ; ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਾਂ ਕੀ, ਇਹ ਹਿੰਦੀ ਤੱਕ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਜਾਂਦਾ ਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀ ਕੋਈ ਲਹਿਰ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਲਹਿਰ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਹਿਤਕ, ਸਮੇਤ ਕਾਵਿ, ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਵਾਧਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਇਹ ਉਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਦੇਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨੀਂ ਸੌ ਦੇਰ-60ਵਿਆਂ ਤੇ 70ਵਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ, ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਚੱਲੀ 'ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਵਿਤਾ', ਜਾਂ 'ਜੁਝਾਰੂ ਕਵਿਤਾ', ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ਰੂਪ ਸੀ, ਤੇ ਇਹਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਸਨ: ਪਾਸ਼ (ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ), ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਕਵੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਹਿਰ ਵਲੋਂ "ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ" ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਜਾਗੀਰੂ ਤੇ ਰਾਜਸ਼ਾਹੀ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸੋਚ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ "ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ" ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਗੀਰ ਹੋਵੇ ਤੇ 'ਲਹਿਰ' ਨਾਮੀ ਲੁਟੇਰਾ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਉਜਾੜ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਧਾਰਨੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਆਮ (ਗਏਨਏਰਚਿ) ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੀ ਹੀ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ (ਪਰਵਿਟਏ) ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਾ ਅਟਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੁਚੇਤ ਜਾਂ ਅਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਅਜੇਹੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਮੁੱਲਅੰਕਣ 'ਤਰਕ' ਜਾਂ ਮਿਆਰ-ਏ-ਪੈਮਾਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪਸੰਦ, ਹਿੱਤ-ਪੂਰਤੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਿਰ ਸੋਚ ਦੇ ਕੀਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਇਸੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਚੰਦਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਲੀਲ ਤੋਂ, ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਆ:

"ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਰਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।"

ਜਦ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਆਲੋਚਕ/ਚਿੰਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲ-ਅੰਕਣ ਸਪਸ਼ਟ ਆਲੋਚਨਾ-ਮਿਆਰ, ਯਾਨਿ ਸਟਏਨਦਰਦ, ਪੈਮਾਨਿਆਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕਸਾਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਹਿਜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਵਿ-ਸੁਆਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ; ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ 'ਚੰਦਨ' ਹੀ ਨਹੀ, ਬਾਹਲੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਇਹੀਓ ਹਾਲ ਆ। "ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ ਤੇ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

- ਚਲਦਾ

WE WISH YOU A VERY

HAPPY NEW YEAR

PINE LIGHTING

WE CARRY ALL MAJOR BRANDS

YOU WILL SAVE MONEY

Gurpreet Dhillon
gurpreet@pinelighing.ca
6878 King George Blvd.
Surrey, B.C. V3W-4Z9
Mon-Fri 9:00 - 5:00
Close Weekends and Holidays

Christine Dear
christine@pinelighing.ca
6878 King George Blvd.
Surrey, B.C. V3W-4Z9
Mon-Fri 9:00 - 5:00
Close Weekends and Holidays

Michelle Trafford
michelle@pinelighting.ca
6878 King George Blvd.
Surrey, B.C. V3W-4Z9
Mon-Fri 9:00 - 5:00
Close Weekends and Holidays

Jass Sidhu
Jaskaran@pinelighting.ca
6878 King George Blvd.
Surrey, B.C. V3W-4Z9
Mon-Fri 9:00 - 5:00
Close Weekends and Holidays

Erin McNab
erin@pinelighing.ca
6878 King George Blvd.
Surrey, B.C. V3W-4Z9
Mon-Fri 9:00 - 5:00
Close Weekends and Holidays

604-591-8895

ਸਾਡਾ ਸਟੋਰ ਹੁਣ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਯੂਨਿਟ 6878 ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6878 King Gorge Blvd Same Building, Different Unit

6878 King Gorge Blvd. Surrey

ਬਜ਼ੁਰਗ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਇੱਕਲਿਆਂ ਹੀ ਜ਼ਾਲਮ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਟੱਕਰ ਲਈ!

ਬਾਬਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਜੂਨ 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਕੇ ਇੰਡਿਯਨ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਜਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਉਮਰ 'ਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਖ਼ਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਉਮਰਾਂ ਕੱਟ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਇੰਡਿਯਨ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀ ਕੀਤਾ।

ਬਾਬਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਨਵਰੀ 2015 ਵਿੱਚ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਨਾਲ "ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਰਿਹਾਅ ਕਰੋ ਮੋਰਚਾ" ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਇੰਡਿਯਨ ਸਟੇਟ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਦਿਆਨੰਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰੀ ਭਰਤੀ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨੱਕ ਤੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ "ਫੂਡ ਪਾਈਪਾਂ" ਟਾਂਕਿਆਂ ਨਾਲ਼ ਜੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਰਲ ਭੋਜਨ ਅਤੇ "ਉੱਚ ਤਾਕਤ" ਦੀਆਂ ਸਟੀਰਾਇਡ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਜਿਹਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 8 ਸਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਮਰੇ 'ਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਲੇਟੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੰਡਿਯਨ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਖਤ ਪਹਿਰੇ ਹੇਠ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਨਹੀ ਸਕਦਾ ਸੀ।

8 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਖਤਮ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜ਼ਾਲਮ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਹੱਥ ਹੀ ਕੈਦ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਖਲ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 2023 ਵਿਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਸਿਖਰ ਦੇਖੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ 'ਹਸਨਪੁਰ' ਵਿਖੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰਹੇ।

ਬਾਬਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। 2024 ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰੂਪ ਪਚ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਜ਼ਾਲਮ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਟੀਰਾਇਡ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਡਿੱਗਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਖਾਲਸਤਾਨ ਦੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਅਖੀਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੋਚਾ ਚਮਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਰਹੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸੀ ਕੇ ਮੈਂ ਮਰ ਕੇ ਫੇਰ ਜਨਮ ਲਵਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੱਕ ਲੜਦਾ ਰਹਾਂ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਦਿਆਨੰਦ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਟੀਰਾਇਡ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਸਰੀਰ ਜ਼ਰਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਜੁਝਾਰੂ ਵਾਂਙ ਸਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਅਖੀਰ ਇੱਕ ਯੋਧੇ ਨੇ ਲੜਦਿਆਂ ਲੜਦਿਆਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ 'ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਖਾਲਸਤਾਨ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ 'ਖਾਲਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਲਾਮ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਸਿੱਖ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਟੇਬਲ ਟਾਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ 'ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ' ਸਿੱਖ ਸਪਿਰਿਟ ਅਤੇ ਜਾਹੋ-ਜਹਾਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਕਿ ਉਮਰ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਜਿਹੜਾ ਕੁਝ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਾ-ਖੂਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ - "ਮੈਂ ਐਨਾਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਬੂਲ ਕਰਿਓ!"

ਬਾਬਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸਾਰ ਤੱਤ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕਲਿਆਂ ਹੀ 'ਇੰਡਿਯਨ ਸਟੇਟ', ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 'ਬਾਦਲ', 'ਅਮਰਿੰਦਰ' ਅਤੇ 'ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ' ਕਠਪੁਤਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਇਹ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਅਮਨਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕੌਮ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੜੀਆਂ ਜੰਗਾਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਬਦਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖੇਗੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਾਬਾ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣ!

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਕਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕਸਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥੇ ਵਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਪਰ ਕਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਯੂਏਪੀਏ ਕਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹਰੀਨੋਂ ਦੇ ਕਤਲਕਾਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਪਰ ਯੂਏਪੀਏ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਫੰਡਿਗ ਲੈਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ ਵੱ.ਲੋਂ ਆਸਾਮ ਦੀ ਡਿਬਰੂਗੜ੍ਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਕੌਣ ਸਨ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਜਥੇਬੰਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਈਐਸਆਈ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਐਕਟਿਵ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਖਾੜਕੂ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡੱਲਾ ਉਪਰ ਯੂਏਪੀਏ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੁਣ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮਾਘੀ ਮੌਕੇ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਕਸ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਯੂਏਪੀਏ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਣਗੀਆਂ।ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਸ 'ਤੇ ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਸ 'ਤੇ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੈਂ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਕਿਵੇਂ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਐਮਪੀ ਬਣੇ ਹਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਾਪੂ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਂਅ 'ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰੇਗੂਲਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜਸੀ ਜਮਾਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ), ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੁੜ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਣਗੇ।

ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚਾ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹੇਗੀ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਮਾਨ ਸਿੰਘ ਖਾਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਚਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੋਚੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਾਜਸ਼ਿ ਤਹਿਤ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਨੂੰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਸ਼ਿ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 92 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਡਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜੋ ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਪੰਥ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਖ਼ਰਾਬ ਖਾਣ-ਪੀਣ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰਾਬ ਖੁਰਾਕ ਆਦਤਾਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ 'ਚ ਖਤਰਨਾਕ ਪੋਸ਼ਣ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤੁਲਤ ਖੁਰਾਕ ਅਪਣਾਉਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਸਰਚ-ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਨਿਊਟ੍ਰੀਸ਼ਨ ਆਈਸੀਐੱਮਆਰਐਨਆਈਐੱਨ) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿਹਤ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅੱਧਾ ਬੋਝ ਮਾੜੇ ਪੋਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਰਾਬ ਖੁਰਾਕ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਕੁੱਲ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ 56.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ। ਫਾਸਟਫੂਡ ਚੇਨ ਦੇ ਫੈਲਣ ਅਤੇ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਸਨੈਕਸ ਦੀ ਆਸਾਨ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਲੋਕ ਨਮਕ, ਖੰਡ ਅਤੇ ਚਰਬੀ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਆਈਸੀਐੱਮਆਰ-ਐੱਨਆਈਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਪੋਸ਼ਣ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ

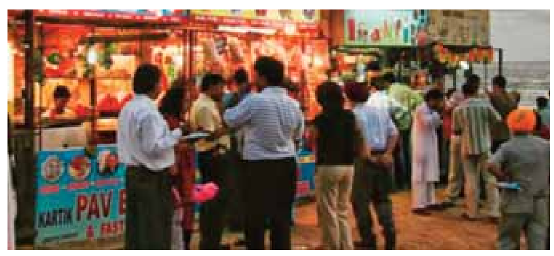

'ਚ ਪੇਟ ਦਾ ਮੋਟਾਪਾ ਸਮੁੱਚੇ ਮੋਟਾਪਾ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਖੁਰਾਕ ਸਬੰਧੀ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਮੋਟਾਪਾ, ਟਾਈਪ -2 ਡਾਇਬਿਟੀਜ਼, ਚਰਬੀ ਜਿਗਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹੇਮਲਤਾ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਆਈਐੱਮਏ) ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਫਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਨਿਊਟ੍ਰੀਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆਐੱਨ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਹੇਮਲਤਾ ਆਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਪੋਸ਼ਣ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਪੇਟ ਦਾ ਮੋਟਾਪਾ ਸਮੁੱਚੇ ਮੋਟਾਪੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਖੁਰਾਕ ਸਬੰਧੀ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਮੋਟਾਪਾ, ਟਾਈਪ -2 ਡਾਇਬਿਟੀਜ਼, ਚਰਬੀ ਜਿਗਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹੇਮਲਤਾ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਆਈਐੱਮਏ) ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਫਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਾਰ ਨਿਊਟ੍ਰੀਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿੱਤਾ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਲ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 66 ਫੀਸਦੀ ਲਾਗ ਰਹਿਤ ਰੋਗਾਂ (ਐੱਨਸੀਡੀ) ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਕਸਤ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ। ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਐੱਨਸੀਜੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਂਨਸੀਡੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਭਾਰਤੀ 26-59 ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਗਰਭਵਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ ਅਨਾਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਤੇ ਚੀਨ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ: ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਐਨਡੀਪੀ ਦੇ ਆਗੂ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਟੈਰਿਫ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਔਟਵਾ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ,'ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ। ਇਹ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।"

ਨੈਚਰਲ ਰਿਸੋਰਸਜ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਮਰੀਕਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗਾਹਕ ਹੈ। 2023 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਖਣਿਜ ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ 59 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਮਰੀਕਾ ਭੇਜਿਆ।

ਕੁੱਲ ਵਪਾਰ $38.2 ਬਿਲੀਅਨ ਰਿਹਾ, ਜੋ 2022 ਨਾਲੋਂ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ $29.8 ਬਿਲੀਅਨ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ।

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਾਵਪੇਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ।"

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟਰਿਫ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਸਮਰਥਕ ਰਵਈਆ ਅਪਣਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਪਾਰ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਮਾਰ ਨਾ ਪਾਵੇ।" ਕਈ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕੀ ਟਰਿਫ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟਰਿਨਿਟੀ ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਜੈਕ ਕਨਿੰਗਹਮ ਮੁਤਾਬਕ, "ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੋਟਰ ਵੱਧ ਹਨ।" ਕਨਿੰਗਹਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਲੋਜਿਕ ਕਈ ਵਾਰ ਆਰਥਿਕ ਲੋਜਿਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਬੰਧ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੋਨਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਦਬਾਅ ਵਧਾ ਕੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਟਰਿਫ਼ਸ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ 25% ਵਾਧਾ

ਸਰੀ, (ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਗ੍ਰਾਹਕ ਹੁਣ ਡਾਕ ਭੇਜਣ ਲਈ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਟੈਂਪਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵਾਧਾ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਘਰੇਲੂ ਡਾਕ ਪੱਤਰਾਂ ਲਈ ਇਕਲ ਸਟੈਂਪ ਦੀ ਕੀਮਤ $1.15 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ $1.44 ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਜੋ ਸਟੈਂਪ ਬੁੱਕਲੈਟ, ਕੋਇਲ ਜਾਂ ਪੈਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੀਮਤ 99 ਸੈਂਟ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ $1.24 ਪ੍ਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਕ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡਾਕ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਆਦਿ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵੀ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, "ਇਹ ਵਾਧਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਮੇਲ ਖਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਘੱਟ ਪੱਤਰ ਵੱਧ ਪਤੇ 'ਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ।"

ਇਸ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਸਧਾਰਨ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਘਰੇਲੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ $2.26 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ $42.17 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਹੈ।

2024 ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ: ਤੀਜੇ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਨੂੰ $315 ਮਿਲੀਅਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਪਾਰਸਲ ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ : ਪਾਰਸਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ 5.8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਹੋਈ ਅਤੇ ਡਾਕ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 9.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ 2024 ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ "ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਘਾਟੇ" ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸੱਤਵਾਂ ਸਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਚੱਲੇ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਘਰੇਲੂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੂਰੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲੈ ਆਉਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ। ਪਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਿਕ ਡਾਕ, ਮੁਹੱਲੇਵਾਰ ਡਾਕ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। This report was written by Simranjit Singh as part of the Local Journalism Initiative.

WINNIPEG LOCATION OPENING Jan. 24! #3- 1375 McPhillips St.
SABZI MANDI SUPERMARKET
Serving our Community since 2003
KELOWNA LOCATION NOW OPEN! 284 Hwy 33W, Kelowna
HOT PRICE FRESH BROCCOLI ਬਰੋਕੋਲੀ 1.29 /lb
HOT PRICE JUMBO CAULIFLOWER ਗੋਭੀ 2.29 ea
HOT PRICE FRESH FENUGREEK METHI ਮੇਥੀ Bunch 1.69 ea
HOT PRICE ROMA TOMATOES ਰੋਮਾ ਟਮਾਟਰ 1.49 /lb
ALMOND OIL ਬਦਾਮ ਤੇਲ 1L 11.99 ea
UNBEATABLE DEAL
BROWN SUGAR ਭੂਰੀ ਖੰਡ 8lb 5.99 ea
HEER Brown Cane Sugar
FRESH CILANTRO ਧਨੀਆਂ Bunch 2 for 1.29
SHUDH BASMATI RICE ਸ਼ੁਦ ਬਾਸਮਤੀ ਚਾਵਲ 8lb 8.99 ea
FRESH SPINACH ਪਾਲਕ Bunch 1.69 ea
SHUDH DRY PETHA ਸ਼ੁਦ ਸੁਕਾ ਪੇਠਾ 400g 3.99 ea
LEHAR GACHAK ਲੈਹਰ ਗੱਚਕ 400g 2.99 ea
IN SHELL ROASTED PEANUTS ਮੂੰਗਫਲੀ Bulk 1.99 /lb
GITS READY TO EAT ਗਿਟਸ ਰੈਡੀ ਟੂ ਈਟ 300g 2 for $6
FRESH GINGER ਅੱਦਰਕ 1.69 /lb
SHAN SPICES ਸ਼ਾਨ ਮਸਾਲੇ Select Varieties 1.99 ea
AMBAY BESAN ਅੰਬੇ ਬੇਸਣ 4lb 3.99 ea
HEER MULTIGRAIN FLOUR ਹੀਰ ਮੌਲਟੀਗਰੇਨ ਆਟਾ 10lb 9.99 ea
PUNJABI BY NATURE SUJI RUSK ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਈ ਨੇਚਰ ਸੁਜੀ ਰੱਸਕ 600g 4.99 ea
LONG ENGLISH CUCUMBERS ਖੀਰੇ 2 for 1.49
PUNJABI BY NATURE GUR ATTA COOKIES ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਈ ਨੇਚਰ ਗੁੜ ਆਟਾ ਕੁਕੀਆਂ 700g 5.99 ea
US #1 POTATOES ਆਲੂ 10lb 3.99 ea
PEELED GARLIC ਲਸਣ 5lb Jar 12.99 ea
GREEN PEPPERS ਹਰੀਆਂ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚਾਂ 1.29 /lb
INDIAN KARELA ਦੇਸੀ ਕਰੇਲੇ 1.99 /lb
PROUDLY CANADIAN • PROUDLY PUNJABI!
Western Union
Western Union Money Transfers and Calling Cards available at all locations. 24 hour rate info line: 604-634-2400
ਤਾਜ਼ੇ ਫਲ ਫਰੂਟ, ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਭਾਰਤੀ ਗਰੌਸਰੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ
SALES DATES: Fri. January 17, 2025 - Wed. January 22, 2025
MasterCard VISA American Express Interac
American Express accepted at three locations.
STORES OPEN 7 DAYS A WEEK
Visit one of our great locations so we can serve you today!
NEWTON STORE: #106 - 12568 72nd Ave., Surrey 604-590-2400
NEWTON 80th AVENUE: 13208 80th Ave., Surrey 778-565-7880
NEWTON EXCHANGE: 101-13753 72 Ave., Surrey 604-581-2400
NEWTON EAST: 15299 68th Ave., Surrey 604-598-8006
ABBOTSFORD: 31831 S. Fraser Way, Abbotsford 604-864-9193
KELOWNA: 284 Hwy 33W, Kelowna 778-753-2800
BURNABY: 7565 6th Street, Burnaby 604-553-6603
RICHMOND: 9371 No 5 Rd, Richmond 604-285-2400
NEWTON 64 AVE: 140- 6350 120 st, Surrey 778-565-1266
LANGLEY: #50 – 20150 Langley Bypass, Langley 604-427-3912
ABBOTSFORD: 2777 Gladwin Road, Abbotsford 604-744-2077
WINNIPEG: #3 - 1375 McPhillips St.
You can also visit us online at www.sabzimandicanada.com